

Neslužbeni prečišćeni tekst

Zakon o platnom prometu

("Sl. list Crne Gore", br. 62/13 od 31.12.2013. i "Sl. list Crne Gore", br. 6/14 od 04.02.2014.)

Zakon je stupio na snagu 08.01.2014. godine, a primjenjivaće se od 09.01.2015. godine

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

- (1) Platni promet obavlja se na način i pod uslovima propisanim ovim zakonom.
- (2) Platni promet obuhvata pružanje platnih usluga, izdavanje elektronskog novca, funkcionisanje platnih sistema i druge poslove u funkciji platnog prometa.

Platne usluge

Član 2

- (1) Platne usluge obuhvataju:
 - 1) usluge koje omogućavaju uplatu gotovog novca na račun za plaćanje, kao i sve aktivnosti potrebne za vođenje računa za plaćanje;
 - 2) usluge koje omogućavaju isplatu gotovog novca sa računa za plaćanje, kao i sve aktivnosti potrebne za vođenje računa za plaćanje;
 - 3) izvršavanje platnih transakcija, uključujući prenos novčanih sredstava na račun za plaćanje korisnika platnih usluga kod njegovog pružaoca platnih usluga ili kod drugog pružaoca platnih usluga, i to:
 - izvršavanje direktnih zaduženja, uključujući jednokratna direktna zaduženja,
 - izvršavanje platnih transakcija putem platnih kartica ili sličnog instrumenta,
 - izvršavanje kreditnih transfera, uključujući trajne naloge;
 - 4) izvršavanje platnih transakcija u kojima su novčana sredstva obezbijedena kreditom odobrenim korisniku platnih usluga, i to:
 - izvršavanje direktnih zaduženja, uključujući jednokratna direktna zaduženja,
 - izvršavanje platnih transakcija putem platnih kartica ili sličnog instrumenta,
 - izvršavanje kreditnih transfera, uključujući trajne naloge;
 - 5) izdavanje i/ili prihvatanje platnih instrumenata;

6) izvršavanje novčanih doznaka;

7) izvršavanje platnih transakcija kod kojih se saglasnost platioca za izvršavanje platnih transakcija daje upotrebom telekomunikacionog sredstva, digitalnog ili informaciono-tehnološkog uređaja, a plaćanje se vrši telekomunikacionom ili mrežnom operateru ili operateru informaciono-tehnološkog sistema, koji djeluje isključivo kao posrednik između korisnika platnih usluga i dobavljača roba i usluga.

Izuzeci

Član 3

Platnim uslugama, u smislu ovog zakona, ne smatraju se:

1) platne transakcije izvršene isključivo u gotovom novcu neposredno između platioca i primaoca plaćanja, bez posrednika;

2) platne transakcije između platioca i primaoca plaćanja preko trgovačkog posrednika ovlaštenog za pregovaranje ili zaključivanje ugovora o prodaji ili kupovini robe ili usluga u ime platioca ili primaoca plaćanja;

3) transport novčanica i kovanog novca, uključujući njihovo prikupljanje, obradu i dostavu;

4) platne transakcije koje se sastoje u prikupljanju i dostavi gotovog novca u neprofitne djelatnosti ili dobrotvorne svrhe;

5) usluge kod kojih primalac plaćanja daje platiocu gotov novac kao dio platne transakcije na izričit zahtjev korisnika platnih usluga neposredno prije izvršavanja platne transakcije putem plaćanja za kupovinu robe ili usluga;

6) mjenjački poslovi koji se sastoje u zamjeni gotovog novca za gotov novac, pri čemu se taj novac ne drži na računu za plaćanje;

7) platne transakcije zasnovane na nekom od sljedećih dokumenata kojima se novčana sredstva povlače sa računa pružaoca platnih usluga radi stavljanja na raspolaganje primaocu plaćanja:

a) papirni čekovi u skladu sa Ženevskom konvencijom o jedinstvenom zakonu o čekovima od 19. marta 1931. godine,

b) papirni čekovi slični čekovima iz podtačke a) ove tačke koji su uređeni pravom država članica koje nijesu potpisnice Ženevske konvencije o jedinstvenom zakonu o čekovima od 19. marta 1931. godine,

c) papirne mjenice u skladu sa Ženevskom konvencijom o jedinstvenom zakonu o trasiranim i sopstvenim mjenicama od 7. juna 1930. godine,

d) papirne mjenice slične mjenicama iz podtačke c) ove tačke koje su uređene pravom država članica koje nijesu potpisnice Ženevske konvencije o jedinstvenom zakonu o trasiranim i sopstvenim mjenicama od 7. juna 1930. godine,

e) papirni vaučeri,

f) papirni putnički čekovi,

g) papirne poštanske uputnice prema definiciji Svjetske poštanske unije;

8) platne transakcije izvršene u okviru platnog sistema ili sistema za poravnanje hartija od vrijednosti između agenata za poravnanje, centralnih partnera, klirinških organizacija i/ili centralnih banaka i drugih učesnika u tom sistemu i pružaoca platnih usluga, ne isključujući primjenu člana 142 ovog zakona;

9) platne transakcije u vezi sa upravljanjem hartijama od vrijednosti, uključujući raspodjelu dividendi i prihoda i druge raspodjele ili otkup ili prodaju hartija od vrijednosti, koje obavljaju subjekti koji su ovlašćeni za obavljanje kastodi poslova;

10) usluge pružalaca tehničkih usluga koji podržavaju pružanje platnih usluga, a koji ni u jednom trenutku ne posjeduju novčana sredstva koja se prenose, uključujući obradu i čuvanje podataka, usluge zaštite privatnosti, provjeru autentičnosti podataka i subjekata, pružanje informacione tehnologije i komunikacione mreže i održavanje terminala i uređaja koji se koriste za platne usluge;

11) usluge zasnovane na instrumentima koji mogu da se koriste za sticanje robe ili usluga samo u poslovnim prostorijama koje koristi izdavalac tog instrumenta ili samo unutar ograničene mreže pružalaca usluga ili za ograničeni izbor robe ili usluga, u skladu sa ugovorom između izdavaoca instrumenta i pružaoca tih usluga;

12) platne transakcije izvršene putem telekomunikacionih, digitalnih ili informaciono-tehnoloških uređaja, pri čemu se kupljena roba ili usluge isporučuju i koriste putem telekomunikacionih, digitalnih ili informaciono-tehnoloških uređaja, pod uslovom da telekomunikacioni, digitalni ili informaciono-tehnološki operater ne djeluje isključivo kao posrednik između korisnika platnih usluga i dobavljača robe i usluga;

13) platne transakcije između pružalaca platnih usluga, njihovih agenata ili ogranaka za njihov račun;

14) platne transakcije između matičnog društva i zavisnog društva ili između zavisnih društava istog matičnog društva, ako se ove platne transakcije izvršavaju isključivo preko pružaoca platnih usluga koji je član iste grupe;

15) usluge u vezi sa isplatom gotovog novca na bankomatima pružalaca platnih usluga koji djeluju u ime jednog ili više izdavalaca platnih kartica, a nijesu strane u okvirnom ugovoru sa korisnikom platnih usluga koji podiže novac sa računa za plaćanje, pod uslovom da ti pružaoci ne obavljaju druge platne usluge iz člana 2 ovog zakona.

Pružaoци platnih usluga

Član 4

(1) Pružaoци platnih usluga u Crnoj Gori mogu biti:

1) banka i druga kreditna institucija sa sjedištem u Crnoj Gori;

2) platna institucija sa sjedištem u Crnoj Gori;

3) institucija za elektronski novac sa sjedištem u Crnoj Gori;

4) ogranak kreditne institucije iz treće države sa sjedištem u Crnoj Gori;

5) Centralna banka Crne Gore (u daljem tekstu: Centralna banka);

6) Država Crna Gora i jedinice lokalne samouprave kada ne djeluju u svojstvu vlasti.

(2) Lica koja nijesu pružaoци platnih usluga u smislu stava 1 ovog člana, ne smiju pružati platne usluge u Crnoj Gori.

(3) Pružaoци platnih usluga iz stava 1 tač. 1 i 4 ovog člana mogu pružati platne usluge na osnovu dozvole, odnosno odobrenja izdatih u skladu sa zakonom kojim se uređuje njihovo osnivanje i poslovanje.

(4) Pružaoci platnih usluga iz stava 1 tač. 2 i 3 ovog člana mogu pružati platne usluge na osnovu odobrenja izdatih u skladu sa ovim zakonom.

(5) Prava pružalaca platnih usluga iz stava 1 tač. 5 i 6 ovog člana za pružanje platnih usluga uređuju se posebnim propisima.

Agenti pružalaca platnih usluga

Član 5

(1) Pružalac platnih usluga može platne usluge pružati i preko agenta, ako ovim zakonom nije drukčije uređeno.

(2) Agent je pravno lice ili preduzetnik koje, u ime i za račun pružaoca platnih usluga, pruža platne usluge.

(3) Pružalac platnih usluga koji pruža platne usluge preko agenta odgovoran je za sve postupke i propuste agenta u obavljanju tih poslova.

(4) Pružalac platnih usluga koji pruža platne usluge preko agenta dužan je da obezbijedi da agent koji djeluje u njegovo ime o tome obavijesti korisnike platnih usluga.

Elektronski novac

Član 6

(1) Elektronski novac, u smislu ovog zakona, je elektronski, uključujući i magnetno, pohranjena novčana vrijednost izdata nakon prijema novčanih sredstava radi izvršavanja platnih transakcija, koja čini novčano potraživanje prema izdavaocu tog elektronskog novca i koju prihvata fizičko ili pravno lice koje nije izdavalac tog elektronskog novca.

(2) Elektronskim novcem, u smislu ovog zakona, ne smatra se:

1) novčana vrijednost koja je pohranjena na instrumentima koji se mogu koristiti za kupovinu robe ili usluga samo u prostorijama koje koristi izdavalac tog instrumenta ili na osnovu komercijalnog ugovora sa izdavaocem, u okviru ograničene mreže pružaoca platnih usluga ili za ograničeni obim robe ili usluga;

2) novčana vrijednost koja se koristi za platne transakcije koje se sprovode preko telekomunikacionog, digitalnog ili informaciono-tehnološkog uređaja, pri čemu se kupljena roba ili usluge dostavljaju i koriste preko telekomunikacionog, digitalnog ili informaciono-tehnološkog uređaja, pod uslovom da telekomunikacioni, digitalni ili informaciono-tehnološki operater ne djeluje samo kao posrednik između korisnika platne usluge i snabdjevača robom i uslugama.

Platni sistem

Član 7

(1) Platni sistem je sistem za prenos novčanih sredstava sa formalnim i standardizovanim postupcima i zajedničkim pravilima za obradu, obračun i/ili poravnanje platnih transakcija između učesnika platnog sistema.

(2) Obrada platnih transakcija, u smislu stava 1 ovog člana, je proces dostavljanja, prijema i provjere naloga za prenos po osnovu platnih transakcija između učesnika u platnom sistemu.

(3) Obračun platnih transakcija, u smislu stava 1 ovog člana, je postupak pretvaranja potraživanja i obaveza na osnovu naloga za prenos koji jedan ili više učesnika šalju ili primaju od jednog ili više učesnika – u jednu neto obavezu ili jedno neto potraživanje.

(4) Poravnanje platnih transakcija, u smislu stava 1 ovog člana, je prenos novčanih sredstava na račun za poravnanje radi izvršavanja naloga za prenos između učesnika u tom sistemu.

Primjena drugih zakona

Član 8

(1) Na prava i obaveze pružalaca platnih usluga i korisnika platnih usluga u vezi sa pružanjem i korišćenjem platnih usluga koje nijesu uređene ovim zakonom primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuju obligacioni odnosi.

(2) Na odnose između korisnika platnih usluga kao potrošača i pružalaca platnih usluga koji nijesu uređeni ovim zakonom primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje zaštita potrošača.

(3) Na osnivanje i poslovanje platne institucije i institucije za elektronski novac primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuju privredna društva, ako ovim zakonom nije drukčije uređeno.

(4) Na stečaj platne institucije i institucije za elektronski novac primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje stečaj privrednih društava.

Značenje izraza

Član 9

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

1) **platna transakcija** je uplata, isplata ili prenos novčanih sredstava koje je inicirao platilac ili primalac plaćanja, bez obzira na obaveze između platioca i primaoca plaćanja;

2) **platilac** je fizičko ili pravno lice koje ima račun za plaćanje i daje nalog ili saglasnost za plaćanje sa tog računa ili fizičko ili pravno lice koje nema račun za plaćanje i daje nalog za plaćanje;

3) **primalac plaćanja** je fizičko ili pravno lice kojem su namijenjena novčana sredstva koja su predmet platne transakcije;

4) **korisnik platnih usluga** je fizičko ili pravno lice koje koristi platnu uslugu u svojstvu platioca i/ili primaoca plaćanja;

5) **kreditna institucija** je pravno lice koje se bavi poslovima primanja novčanih depozita i drugih povratnih sredstava i odobravanja kredita za sopstveni račun;

6) **potrošač** je fizičko lice koje zaključuje ugovor o platnim uslugama obuhvaćenim ovim zakonom u svrhe koje nijesu namijenjene njegovoj djelatnosti, poslovanju ili zanimanju;

7) **novčana doznaka** je platna usluga pri kojoj se primaju novčana sredstva od platioca, bez otvaranja računa za plaćanje na ime platioca ili primaoca plaćanja, isključivo radi prenosa odgovarajućeg iznosa sredstava primaocu plaćanja ili drugom pružaocu platnih usluga koji djeluje za primaoca plaćanja i/ili se ta sredstva primaju za primaoca plaćanja i stavljaju na raspolaganje tom primaocu plaćanja;

8) **novčana sredstva** su gotov novac (novčanice i kovani novac), sredstva na računu i elektronski novac;

9) **nalog za plaćanje** je instrukcija koju platilac ili primalac plaćanja podnosi pružaocu platnih usluga kojom se traži izvršavanje platne transakcije;

10) **datum valute** je referentno vrijeme koje pružalac platnih usluga koristi za obračunavanje kamata na novčana sredstva, zadužena ili odobrena na račun za plaćanje;

11) **referentni kurs** je kurs koji se koristi kao osnovica pri preračunavanju valute, a koji pružalac platnih usluga učini dostupnim ili koji potiče iz javno dostupnog izvora;

12) **referentna kamatna stopa** je kamatna stopa koja se upotrebljava kao osnovica za obračun kamate koja će se primjenjivati i koja potiče iz javno dostupnog izvora;

13) **jedinstvena identifikaciona oznaka** je kombinacija slova, brojeva ili simbola koju pružalac platnih usluga odredi korisniku platnih usluga, a koju korisnik platnih usluga mora navesti kako bi se jasno odredio drugi korisnik platnih usluga i/ili njegov račun za plaćanje koji se upotrebljava u platnoj transakciji;

14) **platni instrument** je personalizovano sredstvo i/ili skup postupaka ugovorenih između korisnika platnih usluga i pružaoca platnih usluga koje korisnik platnih usluga primjenjuje za iniciranje naloga za plaćanje;

15) **prihvatanje platnih instrumenata** je platna usluga kojom pružalac platnih usluga primaocu plaćanja omogućava izvršavanje platne transakcije koju inicira platilac upotrebom određenog platnog instrumenta;

16) **platna kartica** je platni instrument koji omogućava njenom imaocu plaćanje roba i usluga preko prihvatnog uređaja ili na daljinu i/ili koje omogućava isplatu gotovog novca, odnosno korišćenje drugih usluga na bankomatu ili drugom samouslužnom uređaju;

17) **sredstvo za komunikaciju na daljinu** je sredstvo koje se može upotrijebiti za zaključenje ugovora o platnim uslugama bez istovremene fizičke prisutnosti pružaoca platnih usluga i korisnika platnih usluga;

18) **trajni medij** je sredstvo koje korisniku platnih usluga omogućava čuvanje podataka upućenih lično njemu na način da mu ti podaci ostanu dostupni za buduću upotrebu tokom perioda primjerenom svrsi podataka i koji omogućava reprodukovanje sačuvanih podataka u nepromijenjenom obliku;

19) **radni dan** je dio dana u kome pružalac platnih usluga platioca ili pružalac platnih usluga primaoca plaćanja, koji učestvuje u izvršavanju platne transakcije, posluje i omogućava izvršavanje platne transakcije korisniku platnih usluga;

20) **kreditni transfer** je platna usluga kojom platilac kod svog pružaoca platnih usluga inicira izvršavanje jedne ili više platnih transakcija, uključujući i izdavanje trajnog naloga;

21) **direktno zaduženje** je platna usluga za zaduženje računa za plaćanje platioca, pri čemu je platna transakcija inicirana od strane primaoca plaćanja na osnovu saglasnosti platioca date primaocu plaćanja, pružaocu platnih usluga primaoca plaćanja ili pružaocu platnih usluga platioca;

22) **ogranak platne institucije** je organizacioni dio platne institucije koji nema svojstvo pravnog lica i koji neposredno obavlja pojedine ili sve platne usluge koje obavlja platna institucija, a nalazi se van registrovanog sjedišta platne institucije, a ako nema registrovano sjedište, van mjesta iz koga se upravlja njegovim poslovanjem, s tim da se svi ogranci koje u istoj državi članici osnuje platna institucija koja ima sjedište u drugoj državi članici smatraju, u smislu ovog zakona, jednim ogrankom;

23) **grupa** je skup pravnih lica koji čine matično pravno lice i njegova zavisna pravna lica u smislu zakona kojim se uređuju privredna društva i pravna lica u kojima pravno lice ili njegova zavisna pravna lica imaju učešće, kao i pravna lica međusobno povezana na način da se njima zajednički upravlja na osnovu ugovora ili statuta, odnosno odluke o osnivanju ili međusobno povezana na način da većinu članova organa upravljanja čine ista lica tokom finansijske godine sve do sačinjavanja finansijskih izvještaja;

24) **kvalifikovano učešće** je direktno ili indirektno ulaganje na osnovu kojeg ulagač - fizičko ili pravno lice - stiče 10% ili više učešća u kapitalu pravnog lica ili u glasačkim pravima u tom pravnom licu, odnosno direktno ili indirektno ulaganje manje od 10% učešća u kapitalu pravnog lica ili u glasačkim pravima u tom pravnom licu ako postoji značajan uticaj na upravljanje tim pravnim licem;

25) **dobar ugled** je ugled koji ima fizičko lice:

- koje je svojim dosadašnjim profesionalnim radom i ličnim integritetom postiglo uspješne rezultate i steklo poštovanje u okruženju na koje je bio usmjeren njegov dosadašnji rad,

- koje nije osuđivano za djelo koje ga čini nedostojnim za vršenje funkcije ili obavljanje odgovarajućih poslova i/ili koje nije bilo na rukovodećim poslovima u privrednom društvu u vrijeme kada je nad tim društvom otvoren postupak stečaja ili likvidacije, i/ili

- protiv kojeg nije pokrenuta istraga ili protiv kojeg se ne sprovodi krivični postupak zbog krivičnog djela koje se goni po službenoj dužnosti;

26) **povezana lica** su dva ili više pravnih i/ili fizičkih lica između koji postoji najmanje jedan od sljedećih oblika povezanosti:

- jedno lice ima direktno ili indirektno učešće u kapitalu ili glasačkim pravima u drugom licu od najmanje 20%,

- jedno lice ima kontrolu nad drugim licem,

- dva ili više lica su kontrolisana od trećeg lica, pri čemu izrazi indirektno učešće i kontrola imaju značenje utvrđeno u zakonu kojim se uređuje osnivanje i poslovanje banaka;

27) **eksternalizacija** je ugovorno povjeravanje trećim licima obavljanja pojedinih operativnih poslova platne institucije, institucije za elektronski novac ili operatera platnog sistema;

28) **država članica** je država članica Evropske unije ili država potpisnica Ugovora o Evropskom ekonomskom prostoru;

29) **matična država članica** je država članica u kojoj se nalazi registrovano sjedište pružaoca platnih usluga, a ako pružalac platnih usluga nema registrovano sjedište prema svom nacionalnom pravu, država članica iz koje se upravlja poslovanjem pružaoca platnih usluga;

30) **država članica domaćin** je država članica koja nije matična država članica, a u kojoj pružalac platnih usluga ima ogranak ili agenta ili u kojoj neposredno pruža platne usluge;

31) **treća država** je, do pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, svaka strana država, a nakon pristupanja, država koja nije država članica;

32) **nacionalna platna transakcija** je platna transakcija u čijem izvršavanju učestvuju pružalac platnih usluga platioca i/ili pružalac platnih usluga primaoca plaćanja koji platne usluge pružaju na teritoriji Crne Gore;

33) **prekogranična platna transakcija** je platna transakcija kod koje jedan pružalac platnih usluga pruža platnu uslugu na teritoriji Crne Gore, a drugi pružalac platnih usluga na teritoriji druge države članice, kao i platna transakcija kod koje isti pružalac platnih usluga platnu uslugu za jednog korisnika platnih usluga pruža na teritoriji Crne Gore, a za istog ili drugog korisnika platnih usluga na teritoriji druge države članice;

34) **međunarodna platna transakcija** je platna transakcija kod koje jedan pružalac platnih usluga pruža platnu uslugu na teritoriji Crne Gore, a drugi pružalac platnih usluga na teritoriji treće države, kao i platna transakcija kod koje isti pružalac platnih usluga platnu uslugu za jednog korisnika platnih usluga pruža na teritoriji Crne Gore, a za istog ili drugog korisnika platnih usluga na teritoriji treće države.

II. TRANSPARENTNOST USLOVA I OBAVEZE INFORMISANJA PRI PRUŽANJU PLATNIH USLUGA U CRNOJ GORI

1. Ugovori o platnim uslugama i obaveze informisanja

Vrste ugovora o platnim uslugama

Član 10

(1) Ugovor o platnim uslugama je ugovor kojim se pružalac platnih usluga obavezuje da će korisniku platnih usluga pružati određene platne usluge, odnosno platnu uslugu, a korisnik platnih usluga se obavezuje da mu za to plati određenu naknadu.

(2) Ugovor o platnim uslugama zaključuje se kao ugovor o jednokratnoj platnoj transakciji ili kao okvirni ugovor o platnim uslugama (u daljem tekstu: okvirni ugovor).

(3) Ugovorom o jednokratnoj platnoj transakciji uređuje se izvršenje jedne platne transakcije koja nije obuhvaćena okvirnim ugovorom.

(4) Okvirnim ugovorom uređuje se izvršavanje budućih pojedinačnih platnih transakcija, a mogu se urediti i uslovi za otvaranje i vođenje računa za plaćanje u skladu sa posebnim propisima.

(5) Odredbe ovog zakona koje se odnose na obaveze informisanja pri pružanju platnih usluga primjenjuju se na odnos između korisnika platnih usluga koji je potrošač i njegovog pružaoca platnih usluga, a na odnos između korisnika platnih usluga koji nije potrošač i njegovog pružaoca platnih usluga primjenjuju se ako pružalac platnih usluga i korisnik koji nije potrošač ne ugovore drukčije.

(6) Pružalac platnih usluga i korisnik platnih usluga mogu ugovoriti povoljniji položaj od položaja koji korisniku platnih usluga pripada u skladu sa čl. 11 do 27 ovog zakona.

Naknade za davanje informacija

Član 11

(1) Pružalac platnih usluga ne smije korisniku platnih usluga naplatiti naknade za davanje informacija koje je dužan da da u skladu sa ovim zakonom.

(2) Pružalac platnih usluga i korisnik platnih usluga mogu ugovoriti naknade za dodatno ili češće davanje informacija od ugovorenog okvirnim ugovorom ili za njihov prenos komunikacionim sredstvima koja nijesu navedena u okvirnom ugovoru, a dostavljaju se na zahtjev korisnika platnih usluga.

(3) Visina naknada iz stava 2 ovog člana mora biti primjerena i u skladu sa stvarnim troškovima pružaoca platnih usluga.

Teret dokazivanja

Član 12

U slučaju spora, teret dokazivanja da je ispunio obaveze informisanja korisnika platnih usluga u skladu sa ovim zakonom je na pružaocu platnih usluga.

Informacije o naknadama ili popustima

Član 13

(1) Primalac plaćanja koji za korišćenje određenog platnog instrumenta nudi popust dužan je da o tome obavijesti platioca prije iniciranja platne transakcije.

(2) Pružalac platnih usluga ili treće lice koje za korišćenje određenog platnog instrumenta zahtijeva naknadu dužan je da o tome obavijesti korisnika platnih usluga prije iniciranja platne transakcije.

Valuta transakcije i preračunavanje valuta

Član 14

(1) Platna transakcija se izvršava u valuti dogovorenoj između ugovornih strana.

(2) Ukoliko se usluga preračunavanja valute nudi prije iniciranja platne transakcije i ako se ta usluga nudi na prodajnom mjestu ili od strane primaoca plaćanja, strana koja nudi uslugu preračunavanja valute dužna je da upozna platioca o svim naknadama, kao i o kursu koji će primijeniti pri preračunavanju valute, a platilac mora dati saglasnost na uslove preračunavanja valute na osnovu tih informacija.

2. Jednokratna platna transakcija

Prethodne opšte informacije

Član 15

(1) Pružalac platnih usluga dužan je da korisniku platnih usluga, prije prihvatanja ponude ili zaključivanja ugovora o jednokratnoj platnoj transakciji, bez obzira na oblik ili način zaključivanja tog ugovora, da ili učini dostupnim sljedeće informacije:

1) specifikaciju podataka ili jedinstvenu identifikacionu oznaku koje korisnik platnih usluga treba da dostavi radi pravilnog izvršavanja naloga za plaćanje;

2) maksimalan rok za izvršavanje platne usluge koja se pruža;

3) sve naknade koje je korisnik platnih usluga dužan da plati pružaocu platnih usluga i specifikaciju iznosa eventualnih troškova;

4) stvarni ili referentni kurs, ako ta platna transakcija uključuje preračunavanje valute;

5) druge informacije i uslove iz člana 19 ovog zakona koje se odnose na tu platnu transakciju.

(2) Pružalac platnih usluga dužan je da informacije iz stava 1 ovog člana:

1) stavi na raspolaganje korisniku platnih usluga na lako dostupan način;

2) da jasno, razumljivo i sveobuhvatno, na crnogorskom jeziku ili na drugom jeziku dogovorenom između pružaoca i korisnika platnih usluga,

3) na zahtjev korisnika platnih usluga, da u papirnoj formi ili na drugom trajnom mediju.

(3) Ukoliko je ugovor o jednokratnoj platnoj transakciji, na zahtjev korisnika platnih usluga, zaključen korišćenjem sredstava komunikacije na daljinu koji ne omogućavaju pružaocu platnih usluga da ispuni obaveze iz stava 1 ovog člana, pružalac platnih usluga dužan je da te obaveze ispuni odmah nakon izvršavanja platne transakcije.

(4) Pružalac platnih usluga može obaveze iz stava 1 ovog člana ispuniti i dostavljanjem nacrtu ugovora o jednokratnoj platnoj transakciji ili nacrtu naloga za plaćanje koji sadrži informacije iz stava 1 ovog člana.

Informacije za platioca nakon prijema naloga za plaćanje

Član 16

Pružalac platnih usluga platioca dužan je da platiocu, odmah nakon prijema naloga za plaćanje, da ili učini dostupnim, na način iz člana 15 stav 2 ovog zakona, sljedeće informacije:

- 1) referentnu oznaku koja platiocu omogućava da identifikuje platnu transakciju i, kada je to primjenljivo, informacije koje se odnose na primaoca plaćanja;
- 2) iznos platne transakcije u valuti koja je navedena u nalogu za plaćanje;
- 3) ukupan iznos svih naknada za platnu transakciju koje snosi platilac i, kada je to primjenljivo, iznos svake pojedinačne naknade;
- 4) ako platna transakcija uključuje preračunavanje valute, kurs koji je primijenio pružalac platnih usluga platioca ili relevantnu informaciju o promjeni tog kursa ukoliko se razlikuje od kursa iz člana 15 stav 1 tačka 4 ovog zakona i iznos platne transakcije nakon preračunavanja valute,
- 5) datum prijema naloga za plaćanje.

Informacije za primaoca plaćanja nakon izvršavanja platne transakcije

Član 17

Pružalac platnih usluga primaoca plaćanja dužan je da primaocu plaćanja, odmah nakon izvršavanja platne transakcije, da ili učini dostupnim, na način iz člana 15 stav 2 ovog zakona, sljedeće informacije:

- 1) referentnu oznaku koja primaocu plaćanja omogućava da identifikuje platnu transakciju, informacije koje se prenose uz platnu transakciju i informacije o platiocu u skladu sa zakonom;
- 2) iznos platne transakcije u valuti u kojoj su novčana sredstva stavljena primaocu plaćanja na raspolaganje;
- 3) ukupan iznos svih naknada za platnu transakciju koje snosi primalac plaćanja i, kada je to primjenljivo, iznos svake pojedinačne naknade;
- 4) ako platna transakcija uključuje preračunavanje valute, kurs koji je primijenio pružalac platnih usluga primaoca plaćanja i iznos platne transakcije prije preračunavanja valute,
- 5) datum valute odobrenja.

Izbjegavanje dvostrukog davanja informacija

Član 18

Ukoliko je nalog za plaćanje za jednokratnu platnu transakciju podnešen pružaocu platnih usluga putem platnog instrumenta koji je obuhvaćen okvirnim ugovorom sa drugim pružaocem platnih usluga, pružalac platnih usluga nije dužan da da ili učini raspoloživim informacije koje su već date ili će biti date korisniku platnih usluga na osnovu okvirnog ugovora sa drugim pružaocem platnih usluga.

3. Okvirni ugovori

Prethodne opšte informacije

Član 19

Pružalac platnih usluga dužan je da korisniku platnih usluga, prije prihvatanja ponude ili zaključivanja okvirnog ugovora, da sljedeće informacije o:

1) pružaocu platnih usluga, i to:

a) naziv, sjedište i, kada je to primjenljivo, adresu njegovog agenta ili ogranka osnovanog u trećoj državi u kojoj se nudi usluga plaćanja i drugu adresu, uključujući e-mail adresu, koja se koristi za komunikaciju sa pružaocem platnih usluga,

b) nadzornom organu i registru banaka i drugih kreditnih institucija, platnih institucija ili institucija za elektronski novac ili drugom relevantnom javnom registru u koji je upisan pružalac platnih usluga i registarskom broju, odnosno drugoj odgovarajućoj identifikacionoj oznaci pružaoca platnih usluga u tom registru;

2) korišćenju platne usluge, i to:

a) opis glavnih karakteristika platne usluge koja se pruža,

b) specifikaciju podataka ili jedinstvenu identifikacionu oznaku koju korisnik platnih usluga mora da dostavi radi pravilnog izvršavanja naloga za plaćanje,

c) oblik i postupak za davanje saglasnosti za izvršavanje platne transakcije i opoziv te saglasnosti, u skladu sa čl. 30 i 42 ovog zakona;

d) momentat prijema naloga za plaćanje u skladu sa članom 40 ovog zakona i krajnje vrijeme prijema naloga za plaćanje ako je određeno od pružaoca platnih usluga,

e) krajnji rok za izvršavanje platne usluge,

f) mogućnost ugovaranja limita potrošnje pri upotrebi platnih instrumenta u skladu sa članom 31 stav 1 ovog zakona;

3) naknadama, kamatnim stopama i kursu, i to:

a) naknadama koje je korisnik platnih usluga dužan da plati pružaocu platnih usluga i, kada je to primjenljivo, iznos svake pojedinačne naknade,

b) kada je to primjenljivo, kamatnoj stopi i kursu koji će se primijenjivati ili, ukoliko se primenjuju referentna kamatna stopa i referentni kurs, način obračuna kamatne stope i referentni datum i indeks, ili osnovici za utvrđivanje referentne kamatne stope ili referentnog kursa,

c) primjeni, bez odlaganja, promijenjene referentne kamatne stope ili referentnog kursa, ukoliko je to ugovoreno, koja se dostavlja u skladu sa članom 22 stav 5 ovog zakona;

4) komunikaciji, i to:

a) kada je to primjenljivo, sredstvima komunikacije, uključujući tehničke uslove koji se odnose na opremu korisnika platnih usluga dogovorenu između ugovornih strana za prenos informacija ili obavještenja u skladu sa ovim zakonom,

b) načinu i učestalosti davanja, odnosno dostupnosti informacija u skladu sa ovim zakonom,

c) jednom ili više jezika na kojima će se zaključiti okvirni ugovor i obavljati komunikacija u periodu trajanja okvirnog ugovora,

d) pravo korisnika platnih usluga da dobije ugovorene uslove okvirnog ugovora i informacije u skladu sa članom 21 stav 4 ovog zakona;

5) zaštitnim i korektivnim mjerama, i to:

a) kada je to primjenljivo, mjere koje je korisnik platnih usluga dužan da preduzme radi zaštite platnog instrumenta i način obavještanja pružaoca platnih usluga u skladu sa članom 32 ovog zakona

- b) ukoliko je ugovoreno, uslovi pod kojima pružalac platnih usluga ima pravo da blokira platni instrument u skladu sa članom 31 ovog zakona,
- c) odgovornost platioca u skladu sa članom 37 ovog zakona, uključujući informaciju o odgovarajućem iznosu,
- d) načinu i roku u kojem je korisnik platnih usluga dužan da obavještava pružaoca platnih usluga o neautorizovanoj ili pogrešno izvršenoj platnoj transakciji u skladu sa čl. 34 i 51 ovog zakona, kao i odgovornost pružaoca platnih usluga za neautorizovane platne transakcije u skladu sa članom 36 ovog zakona,
- e) odgovornosti pružaoca platnih usluga za izvršavanje platne transakcije u skladu sa čl. 49 i 50 ovog zakona,
- f) uslovima za povraćaj novčanih sredstava u skladu sa čl. 38 i 39 ovog zakona;
- 6) izmjenama i raskidu okvirnog ugovora, i to:
- a) ukoliko je ugovoreno, informaciju da će se smatrati da je korisnik platnih usluga prihvatio izmjenu uslova u skladu sa članom 22 stav 2 ovog zakona, osim ako ne obavijesti pružaoca platnih usluga o njihovom neprihvatanju, prije datuma predloženog za stupanje na snagu tih izmjena,
- b) trajanju okvirnog ugovora,
- c) pravu korisnika platnih usluga na raskid okvirnog ugovora i uslovi za raskid okvirnog ugovora u skladu sa članom 22 stav 3 i članom 23 ovog zakona;
- 7) pravnoj zaštiti, i to:
- a) ugovornu odredbu o mjerodavnom pravu koje se primjenjuje na okvirni ugovor i/ili o nadležnosti suda za rješavanje spora iz okvirnog ugovora,
- b) vansudskom rješavanju sporova i zahtjeva za naknadu štete koje su korisniku platnih usluga dostupni u skladu sa ovim zakonom.

Način davanja prethodnih informacija

Član 20

- (1) Pružalac platnih usluga dužan je da informacije iz člana 19 ovog zakona da:
- 1) u primjerenom roku prije nego korisnik platnih usluga prihvati ponudu ili zaključi okvirni ugovor;
 - 2) u papirnoj formi ili na drugom trajnom mediju;
 - 3) jasno, razumljivo i sveobuhvatno, na crnogorskom jeziku ili na drugom jeziku dogovorenom između pružaoca i korisnika platnih usluga.
- (2) Ukoliko je okvirni ugovor, na zahtjev korisnika platnih usluga, zaključen korišćenjem sredstava za komunikaciju na daljinu koja ne omogućavaju pružaocu platnih usluga da ispuni obaveze iz stava 1 ovog člana, pružalac platnih usluga dužan je da te obaveze ispuni odmah nakon zaključenja okvirnog ugovora.
- (3) Pružalac platnih usluga može obaveze iz st. 1 i 2 ovog člana ispuniti i dostavljanjem nacrtu okvirnog ugovora koji sadrži informacije iz člana 19 ovog zakona.

Forma i obavezni elementi okvirnog ugovora

Član 21

- (1) Okvirni ugovor zaključuje se u papirnoj formi ili na drugom trajnom mediju.
- (2) Okvirni ugovor obavezno sadrži sve elemente, odnosno informacije iz člana 19 ovog zakona.
- (3) Pružalac platnih usluga dužan je da obezbijedi da korisnik platnih usluga dobije najmanje jedan primjerak okvirnog ugovora.
- (4) Korisnik platnih usluga ima pravo da, tokom trajanja ugovornog odnosa, zahtjeva kopije okvirnog ugovora, odnosno informacije iz člana 19 ovog zakona, i to u papirnoj formi ili drugom trajnom mediju.

Izmjene okvirnog ugovora

Član 22

- (1) Pružalac platnih usluga dužan je da izmjenu okvirnog ugovora i informacija iz člana 19 ovog zakona predloži na način iz člana 20 stav 1 ovog zakona, najmanje dva mjeseca prije predloženog datuma početka primjene te izmjene.
- (2) Pružalac i korisnik platnih usluga mogu ugovoriti da će se smatrati da je korisnik platnih usluga prihvatio izmjene iz stava 1 ovog člana ako do predloženog datuma njihovog stupanja na snagu ne obavijesti pružaoca platnih usluga da ih ne prihvata.
- (3) U slučaju iz st. 1 i 2 ovog člana pružalac platnih usluga dužan je da navede da korisnik platnih usluga ima pravo da raskine okvirni ugovor bez odlaganja i bez naknade, prije stupanja na snagu izmjena okvirnog ugovora.
- (4) Pružalac i korisnik platnih usluga mogu ugovoriti da se izmjene kamatnih stopa ili kursa koje proizlaze iz referentne kamatne stope ili referentnog kursa mogu primijeniti bez odlaganja i bez prethodnog obavještanja.
- (5) U slučaju iz stava 4 ovog člana pružalac platnih usluga dužan je da o svakoj promjeni kamatne stope obavijesti korisnika platnih usluga u što kraćem roku i na način iz člana 20 stav 1 ovog zakona, osim ako pružalac i korisnik platnih usluga nijesu dogovorili drugačiji rok ili način na koji će informacije biti date ili učinjene dostupnim.
- (6) Pružalac platnih usluga može, bez obavještanja korisnika platnih usluga, primijeniti promjene kamatne stope ili kursa koje su povoljnije za korisnika platnih usluga. (7) Promjene kamatne stope ili kursa koji se koriste pri izvršavanju platne transakcije primjenjuju se i obračunavaju na način koji ne dovodi korisnike platnih usluga u neravnopravan položaj.

Raskid okvirnog ugovora

Član 23

- (1) Korisnik platnih usluga ima pravo da, u svakom trenutku, raskine okvirni ugovor, osim ako okvirnim ugovorom nije utvrđen otkazni rok koji ne može biti duži od mjesec dana.
- (2) Za raskid okvirnog ugovora pružalac platnih usluga naplaćuje korisniku platnih usluga naknadu koja mora biti primjerena i u skladu sa stvarnim troškovima pružaoca platnih usluga.

(3) Izuzetno od stava 2 ovog člana, pružalac platnih usluga ne smije naplatiti naknadu korisniku platnih usluga za otkaz okvirnog ugovora zaključenog na određeno vrijeme za period duži od 12 meseci ili na neodređeno vrijeme, pod uslovom da korisnik platnih usluga ugovor otkazuje nakon isteka 12 mjeseci.

(4) Okvirnim ugovorom može se ugovoriti pravo pružaoca platnih usluga na raskid okvirnog ugovora zaključenog na neodređeno vrijeme, uz otkazni rok od najmanje dva mjeseca i pod uslovom da raskid ugovora bude dat na način iz člana 20 stav 1 ovog zakona.

(5) Ukoliko korisnik platnih usluga raskine okvirni ugovor dužan je da plati naknadu samo za platne usluge koje su pružene do dana raskida tog ugovora, a ukoliko je ta naknada plaćena unaprijed, pružalac platnih usluga dužan je da korisniku platnih usluga vrati srazmjerni dio naplaćene naknade.

Informacije prije izvršavanja pojedinačne platne transakcije

Član 24

Pružalac platnih usluga dužan je da, prije izvršavanja pojedinačne platne transakcije prema okvirnom ugovoru inicirane od strane platioca, na zahtjev platioca, da jasne i precizne informacije o krajnjem roku za izvršavanje platne transakcije i visini naknada koje plaća platilac i, kada je to primjenljivo, o iznosu svake pojedinačne naknade.

Informacije za platioca o pojedinačnim platnim transakcijama

Član 25

(1) Nakon što se račun platioca zaduži za iznos pojedinačne platne transakcije ili, u slučaju kada platilac ne koristi račun za plaćanje nakon prijema naloga za plaćanje, pružalac platnih usluga platioca dužan je da platiocu, bez odlaganja i na način iz člana 20 stav 1 ovog zakona, da sljedeće informacije:

1) referentnu oznaku koja omogućava platiocu identifikaciju svake platne transakcije i, kada je to primjenljivo, informacije koje se odnose na primaoca plaćanja;

2) iznos platne transakcije u valuti u kojoj je zadužen račun za plaćanje platioca ili u valuti koja je navedena na nalogu za plaćanje;

3) ukupan iznos svih naknada za tu platnu transakciju i, kada je to primjenljivo, iznos svake pojedinačne naknade i kamate koje plaća platilac;

4) ako platna transakcija uključuje preračunavanje valute, kurs koji je pružalac platnih usluga platioca koristio i iznos platne transakcije nakon preračunavanja valute;

5) datum valute zaduženja ili datum prijema naloga za plaćanje.

(2) Okvirnim ugovorom može se ugovoriti da se informacije iz stava 1 ovog člana dostave ili stave na raspolaganje periodično, a najmanje jednom mjesečno i na način koji omogućava platiocu da čuva i reprodukuje informacije u nepromijenjenom obliku.

Informacije za primaoca plaćanja o pojedinačnim platnim transakcijama

Član 26

(1) Pružalac platnih usluga primaoca plaćanja dužan je da, nakon izvršavanja pojedinačne platne transakcije, primaocu plaćanja, bez odlaganja i na način iz člana 20 stav 1 ovog zakona, da sljedeće informacije:

1) referentnu oznaku koja omogućava primaocu plaćanja identifikaciju platne transakcije i, kada je to primjenljivo, informacije koje se odnose na platioca i druge informacije koje se prenose uz platnu transakciju;

2) iznos platne transakcije u valuti u kojoj je odobren račun za plaćanje primaoca plaćanja;

3) ukupan iznos svih naknada za tu platnu transakciju i, kada je to primjenljivo, iznos svake pojedinačne naknade i kamate koje plaća primalac plaćanja;

4) ukoliko platna transakcija uključuje preračunavanje valute, kurs koji je pružalac platnih usluga primaoca plaćanja koristio i iznos platne transakcije prije preračunavanja valute,

5) datum valute odobrenja računa.

(2) Okvirnim ugovorom može se ugovoriti da se informacije iz stava 1 ovog člana dostavljaju ili stave na raspolaganje periodično, a najmanje jednom mjesečno, i na način koji omogućava primaocu plaćanja da čuva i reprodukuje informacije u nepromijenjenom obliku.

Obaveza informisanja za platne instrumente male vrijednosti i elektronski novac

Član 27

U slučaju platnih instrumenata kojima se, u skladu sa okvirnim ugovorom, izvršavaju samo pojedinačne platne transakcije koje ne prelaze iznos od 30 eura ili koji imaju ograničeno trošenje najviše do ukupnog iznosa od 150 eura ili na kojima su pohranjena novčana sredstva koja nikada ne prelaze iznos od 150 eura:

1) izuzetno od čl. 19, 20 i 24 ovog zakona, pružalac platnih usluga dužan je da platiocu dostavlja samo informacije o glavnim karakteristikama platne usluge, uključujući informacije o načinu korišćenja platnih instrumenata, o odgovornosti u vezi sa korišćenjem platnih instrumenata, o naknadama i druge informacije od značaja za donošenje odluke korisnika platnih usluga o zaključivanju ugovora, kao i podatak gdje korisnik platnih usluga može na lako dostupan način dobiti druge informacije iz člana 19 ovog zakona;

2) izuzetno od člana 22 ovog zakona, pružalac platnih usluga i korisnik platnih usluga mogu ugovoriti da pružalac platnih usluga nije dužan da predlaže izmjene okvirnog ugovora na način iz člana 20 stav 1 ovog zakona;

3) izuzetno od čl. 25 i 26 ovog zakona, pružalac platnih usluga i korisnik platnih usluga mogu ugovoriti da, nakon izvršavanja platne transakcije:

- pružalac platnih usluga daje ili stavlja na raspolaganje samo referentnu oznaku kojom će korisniku platnih usluga omogućiti identifikaciju platne transakcije, njenog iznosa i naknade, a u slučaju više platnih transakcija iste vrste za istog primaoca plaćanja, referentne oznake i informaciju o ukupnom iznosu i naknadama za te platne transakcije,

- pružalac platnih usluga nije dužan da dostavlja ili stavlja na raspolaganje informacije iz alineje 1 ove tačke ako se platni instrument koristi anonimno ili ako pružalac platnih usluga iz tehničkih razloga ne može korisniku platnih usluga obezbijediti te informacije, s tim da je pružalac platnih usluga dužan da platiocu omogući provjeru iznosa novčanih sredstava pohranjenih na platnom instrumentu nakon izvršavanja platne transakcije.

III. PRAVA I OBAVEZE PRUŽAOCA I KORISNIKA PLATNIH USLUGA U CRNOJ GORI

1. Naknade i izuzeci

Naknade

Član 28

(1) Pružalac platnih usluga može korisniku platnih usluga naplatiti naknadu za pružanje platnih usluga.

(2) Pružalac platnih usluga može korisniku platnih usluga naplatiti naknade za ispunjenje obaveza iz člana 41 stav 3, člana 42 stav 7 i člana 48 stav 4 ovog zakona, pod uslovom da su te naknade ugovorene, primjerene i u skladu sa stvarnim troškovima pružaoca platnih usluga.

(3) Ukoliko platna transakcija ne uključuje preračunavanje valute, pružalac platnih usluga primaoca plaćanja smije za izvršavanje te platne transakcije zaračunati naknadu samo primaocu plaćanja, a pružalac platnih usluga platioca smije za izvršavanje te platne transakcije zaračunati naknadu samo platiocu.

(4) Pružalac platnih usluga ne smije spriječiti ili ograničiti primaoca plaćanja da platiocu ponudi popust za korišćenje platne kartice ili drugog platnog instrumenta.

(5) Primalac plaćanja ne smije od platioca naplaćivati naknadu za korišćenje određenog platnog instrumenta.

(6) Pružalac platnih usluga i korisnik platnih usluga koji nije potrošač mogu ugovoriti plaćanje naknada drukčije u odnosu na stav 2 ovog člana.

(7) Pružalac platnih usluga dužan je da, u poslovnim prostorijama namijenjenim za rad sa korisnicima platnih usluga i na svojoj internet stranici, objavi tarifu po kojoj naplaćuje naknade za pružanje platnih usluga i dostavi je Centralnoj banci u roku od tri radna dana od dana utvrđivanja tarife.

(8) Centralna banka na svojoj internet stranici objavljuje tarife svih pružalaca platnih usluga po kojima naplaćuju naknade za pružanje platnih usluga.

Izuzeci za platne instrumente male vrijednosti i elektronski novac

Član 29

(1) U slučaju platnih instrumenata kojima se, u skladu sa okvirnim ugovorom, izvršavaju samo pojedinačne platne transakcije koje ne prelaze iznos od 30 eura ili koji imaju ograničeno trošenje najviše do ukupnog iznosa od 150 eura ili na kojima su

po- hranjena novčana sredstva koja nikada ne prelaze iznos od 150 eura, pružalac platnih usluga i korisnik platnih usluga mogu ugovoriti:

1) da se odredbe člana 32 stav 1 tačka 2, člana 33 stav 1 tač. 3, 4 i 5 i člana 37 st. 2 i 3 ovog zakona ne primjenjuju ako se taj platni instrument ne može blokirati ili se ne može spriječiti njegovo dalje korišćenje;

2) da se odredbe čl. 35 i 36 i član 37 stav 1 ovog zakona ne primjenjuju ako se platni instrument koristi anonimno ili ako pružalac platnih usluga ne može, iz drugih razloga svojstvenih tom platnom instrumentu, dokazati da je platna transakcija bila autorizovana;

3) da, izuzetno od člana 41 stav 1 ovog zakona, pružalac platnih usluga nije dužan da obavještava korisnika platnih usluga o odbijanju naloga za plaćanje, ako je neizvršavanje naloga za plaćanje očigledno iz okolnosti slučaja;

4) da, izuzetno od člana 42 ovog zakona, platilac ne može opozvati nalog za plaćanje nakon iniciranja naloga za plaćanje ili davanja saglasnosti za izvršavanje platne transakcije primaocu plaćanja;

5) da se primjenjuju drukčiji rokovi izvršavanja platne transakcije od rokova utvrđenih članom 44 ovog zakona.

(2) Odredbe čl. 36 i 37 ovog zakona ne primjenjuju se na elektronski novac ako pružalac platnih usluga platioca nema mogućnost blokade računa za plaćanje, odnosno blokade platnog instrumenta.

2. Autorizacija platne transakcije

Saglasnost i opoziv saglasnosti

Član 30

(1) Platna transakcija smatra se autorizovanom samo ako je platilac dao saglasnost za izvršavanje platne transakcije.

(2) Saglasnost za izvršavanje platne transakcije može biti data prije ili, ako je ugovoreno između platioca i njegovog pružaoca platnih usluga, nakon izvršavanja platne transakcije.

(3) Saglasnost da se izvrši platna transakcija ili niz platnih transakcija mora biti data na način ugovoren između platioca i njegovog pružaoca platnih usluga, u suprotnom, smatra se da platna transakcija nije autorizovana.

(4) Platilac može opozvati datu saglasnost najkasnije do nastanka neopozivosti naloga za plaćanje u skladu sa članom 42 ovog zakona.

(5) Platilac može opozvati saglasnost za izvršavanje niza platnih transakcija, u kom slučaju se svaka buduća platna transakcija iz tog niza smatra neautorizovanom.

(6) Način davanja saglasnosti, odnosno opoziva saglasnosti za izvršavanje platne transakcije uređuju se ugovorom o platnim uslugama između platioca i njegovog pružaoca platnih usluga.

(7) Pružalac platnih usluga i platilac koji nije potrošač mogu ugovorom o platnim uslugama opoziv saglasnosti urediti drukčije u odnosu na st. 4 i 5 ovog člana.

Ograničenja korišćenja platnih instrumenata

Član 31

(1) Platilac i njegov pružalac platnih usluga mogu ugovoriti limite potrošnje za platne transakcije koje se izvršavaju platnim instrumentom.

(2) Okvirnim ugovorom može se ugovoriti pravo pružaoca platnih usluga da blokira platni instrument iz objektivno opravdanih razloga vezanih za:

1) sigurnost platnog instrumenta;

2) sumnju za neovlašćeno korišćenje ili korišćenje platnog instrumenta sa namjerom prevare, ili

3) u slučaju platnog instrumenta sa kreditnom linijom, zbog značajnog povećanja rizika da platilac neće biti u mogućnosti da ispuni obavezu plaćanja.

(3) Pružalac platnih usluga dužan je da, na način predviđen ugovorom, prije blokiranja platnog instrumenta, obavijesti platioca o namjeri i o razlozima za blokiranje platnog instrumenta.

(4) Ukoliko pružalac platnih usluga nije u mogućnosti da obavijesti platioca u skladu sa stavom 3 ovog člana dužan je da to učini odmah nakon blokiranja platnog instrumenta.

(5) Odredbe st. 3 i 4 ovog člana ne primjenjuju se ako je davanje obavještenja u suprotnosti sa objektivno opravdanim razlozima sigurnosti ili protivno zakonu.

(6) Pružalac platnih usluga dužan je da deblokira platni instrument ili blokirani platni instrument zamijeni novim kada prestanu razlozi za blokadu tog platnog instrumenta.

Obaveze korisnika platnih usluga u vezi sa platnim instrumentima

Član 32

(1) Korisnik platnih usluga koji je ovlašćen da koristi platni instrument dužan je da:

1) platni instrument koristi u skladu sa uslovima izdavanja i korišćenja tog platnog instrumenta utvrđenim okvirnim ugovorom;

2) odmah po saznanju da je došlo do gubitka, krađe ili zloupotrebe platnog instrumenta, odnosno njegovog neovlašćenog korišćenja obavijesti pružaoca platnih usluga ili lice koje je odredio pružalac platnih usluga.

(2) Korisnik platnih usluga dužan je da, u slučaju iz stava 1 tačka 1 ovog člana, neposredno nakon prijema platnog instrumenta, preduzme sve razumne mjere za zaštitu personalizovanih sigurnosnih elemenata tog platnog instrumenta.

Obaveze pružaoca platnih usluga u vezi sa platnim instrumentima

Član 33

(1) Pružalac platnih usluga koji izdaje platni instrument dužan je da:

1) obezbijedi da personalizovani sigurnosni elementi platnog instrumenta budu dostupni samo korisniku platnih usluga koji je ovlašćen da koristi taj platni instrument;

2) se uzdrži od slanja platnog instrumenta koji korisnik platnih usluga nije zahtijevao, osim u slučaju zamjene već izdatog platnog instrumenta;

3) obezbijedi da su u svakom trenutku dostupna odgovarajuća sredstva koja će omogućiti korisniku platnih usluga da dostavi obavještenje u skladu sa članom 32 stav 1 tačka 2 ovog zakona ili da zatraži deblokiranje platnog instrumenta u skladu sa članom 31 stav 6 ovog zakona;

4) na zahtjev korisnika platnih usluga, pruži odgovarajući dokaz da je taj korisnik dostavio obavještenje iz člana 32 stav 1 tačka 2 ovog zakona, pod uslovom da je taj zahtjev podnjet u roku od 18 mjeseci nakon prijema tog obavještenja;

5) spriječi svako korišćenje platnog instrumenta nakon prijema obavještenja iz člana 32 stav 1 tačka 2 ovog zakona.

(2) Pružalac platnih usluga snosi rizik dostavljanja platnog instrumenta i personalizovanih sigurnosnih elemenata platnog instrumenta korisniku platnih usluga.

Obavještenje o neautorizovanim ili pogrešno izvršenim platnim transakcijama

Član 34

(1) Korisnik platnih usluga ima pravo na ispravku neautorizovane platne transakcije ili pogrešno izvršene platne transakcije samo ukoliko svog pružaoca platnih usluga o tim transakcijama obavijesti odmah nakon saznanja, a najkasnije 13 mjeseci od dana zaduženja računa.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, ukoliko je pružalac platnih usluga propustio da korisniku platnih usluga da ili stavi na raspolaganje informacije o izvršenoj platnoj transakciji koje je bio dužan da da u skladu sa ovim zakonom, korisnik platnih usluga ima pravo na ispravku neautorizovane platne transakcije ili pogrešno izvršene platne transakcije i u roku dužem od 13 mjeseci.

(3) Pružalac platnih usluga i korisnik platnih usluga koji nije potrošač mogu ugovoriti drukčiji rok od roka iz stava 1 ovog člana.

Dokaz o autentičnosti i izvršavanju platne transakcije

Član 35

(1) Ukoliko korisnik platnih usluga osporava da je autorizovao izvršenu platnu transakciju ili tvrdi da platna transakcija nije pravilno izvršena, njegov pružalac platnih usluga dužan je da dokaže da je sprovedena provjera autentičnosti platne transakcije, da je platna transakcija pravilno evidentirana i proknjižena i da na izvršavanje platne transakcije nije uticao tehnički kvar ili drugi nedostatak.

(2) Provjera autentičnosti, u smislu stava 1 ovog člana, je postupak koji pružaocu platnih usluga omogućava provjeru korišćenja platnog instrumenta, uključujući njegove personalizovane sigurnosne karakteristike.

(3) Ukoliko korisnik platnih usluga osporava da je autorizovao izvršenu platnu transakciju, samo korišćenje platnog instrumenta koje je evidentirao pružalac platnih usluga nije dovoljan dokaz da je platilac autorizovao tu platnu transakciju ili da je postupio prevarno ili namjerno ili da sa krajnjom nepažnjom nije ispunio jednu ili više obaveza iz člana 32 ovog zakona.

(4) Pružalac platnih usluga i korisnik platnih usluga koji nije potrošač mogu ugovorom urediti teret dokazivanja drukčije u odnosu na st. 1 i 3 ovog člana.

Odgovornost pružaoca platnih usluga za neautorizovane platne transakcije

Član 36

(1) U slučaju izvršavanja neautorizovane platne transakcije pružalac platnih usluga platioca dužan je da, bez odlaganja, vrati platiocu iznos neautorizovane platne transakcije, a u slučaju izvršavanja neautorizovane platne transakcije sa računa za plaćanje, dužan je da vrati stanje na zaduženom računu u stanje prije izvršenja te platne transakcije.

(2) Pružalac platnih usluga dužan je da platiocu vrati i sve naknade naplaćene u vezi sa izvršenom neautorizovanom platnom transakcijom i plati pripadajuće kamate.

(3) U slučaju izvršavanja neautorizovane platne transakcije, pored prava iz st. 1 i 2 ovog člana, platilac ima i pravo na razliku do pune naknade štete prema opštim pravilima o odgovornosti za štetu.

Odgovornost platioca za neautorizovane platne transakcije

Član 37

(1) Izuzetno od člana 36 ovog zakona, platilac je odgovoran za izvršene neautorizovane platne transakcije:

1) do ukupnog iznosa od 150 eura, ukoliko je izvršavanje neautorizovane platne transakcije posljedica korišćenja izgubljenog ili ukradenog platnog instrumenta ili zloupotrebe tog platnog instrumenta nastale jer platilac nije zaštitio personalizovane sigurnosne elemente tog platnog instrumenta, ili

2) u punom iznosu, ukoliko je postupao prevarno ili nije, namjerno ili zbog grube nepažnje, ispunio jednu ili više obaveza iz člana 32 ovog zakona.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, ukoliko je izvršavanje platne transakcije posljedica korišćenja izgubljenog ili ukradenog platnog instrumenta, odnosno posljedica zloupotrebe platnog instrumenta, platilac ne odgovara za neautorizovane platne transakcije:

1) izvršene nakon što je obavijestio pružaoca platnih usluga u skladu sa članom 32 stav 1 tačka 2 ovog zakona, ili

2) ukoliko pružalac platnih usluga nije obezbijedio odgovarajuća sredstva za obavještanje o gubitku, krađi ili zloupotrebi platnog instrumenta u skladu sa članom 33 stav 1 tačka 3 ovog zakona.

(3) Odredba stava 2 ovog člana ne primjenjuje se u slučaju prevarnog postupanja platioca.

(4) Pružalac platnih usluga i platilac koji nije potrošač mogu ugovorom urediti odgovornost platioca drukčije u odnosu na st. 1 do 3 ovog člana.

Povraćaj novčanih sredstava za autorizovane platne transakcije inicirane od strane ili preko primaoca plaćanja

Član 38

(1) Platilac ima pravo na povraćaj novčanih sredstava od svog pružaoca platnih usluga za autorizovanu platnu transakciju koja je izvršena, a inicirana od strane ili preko primaoca plaćanja, pod uslovom da:

1) pri autorizaciji nije naveden tačan iznos platne transakcije u vrijeme autorizacije,
2) je iznos platne transakcije viši od iznosa koji bi platilac opravdano mogao da očekuje, uzimajući u obzir prethodne navike potrošnje, uslove iz okvirnog ugovora i relevantne okolnosti konkretnog slučaja.

(2) Na zahtjev pružaoca platnih usluga, platilac je dužan da dostavi dokaze o ispunjenosti uslova iz stava 1 ovog člana.

(3) Povraćaj novčanih sredstava u skladu sa stavom 1 ovog člana vrši se u punom iznosu izvršene platne transakcije.

(4) U slučaju direktnog zaduženja platilac i njegov pružalac platnih usluga mogu okvirnim ugovorom ugovoriti da platilac ima pravo na povraćaj novčanih sredstava od svog pružaoca platnih usluga i ako uslovi iz stava 1 tačka 1 ovog člana nijesu ispunjeni.

(5) Platilac se ne može pozivati na pravo iz stava 1 ovog člana ako je viši iznos platne transakcije iz stava 1 tačka 2 ovog člana posljedica preračunavanja valute koja se zasniva na primjeni referentnog kursa ugovorenog sa njegovim pružaocem platnih usluga.

(6) Platilac i njegov pružalac platnih usluga mogu okvirnim ugovorom ugovoriti da platilac nema pravo na povraćaj novčanih sredstava, pod uslovom:

1) da je platilac dao saglasnost za izvršavanje platne transakcije direktno svom pružaocu platnih usluga;

2) kada je to primjenljivo, da je pružalac platnih usluga ili primalac plaćanja na ugovoreni način dao ili učinio raspoloživim platiocu informacije o budućoj platnoj transakciji, najmanje četiri nedjelje prije datuma dospijea.

(7) Pružalac platnih usluga i platilac koji nije potrošač mogu ugovorom urediti pravo na povraćaj novčanih sredstava drukčije u odnosu na st. 1 do 6 ovog člana.

Zahtjev za povraćaj novčanih sredstava za autorizovane platne transakcije inicirane od strane ili preko primaoca plaćanja

Član 39

(1) Platilac ima pravo da podnese zahtjev za povraćaj novčanih sredstava u skladu sa članom 38 ovog zakona, najkasnije u roku od osam nedjelja od datuma valute zaduženja.

(2) U roku od deset radnih dana od dana prijema zahtjeva za povraćaj novčanih sredstava, pružalac platnih usluga dužan je da platiocu:

1) vrati puni iznos platne transakcije, ili

2) da obrazloženje za odbijanje povraćaja novčanih sredstava, pri čemu navodi da, ukoliko platilac ne prihvati dato obrazloženje, može podnijeti predlog za vansudsko rješavanje spora u platnom prometu u skladu sa ovim zakonom.

(3) Pružalac platnih usluga ne smije da odbije ugovoreni povraćaj novčanih sredstava u slučaju iz člana 38 stav 4 ovog zakona.

(4) Pružalac platnih usluga i platilac koji nije potrošač odnose iz st. 1 do 3 ovog člana mogu ugovorom urediti drukčije.

3. Izvršavanje platne transakcije

a) Nalozi za plaćanje i prenijeti i primljeni iznosi

Prijem naloga za plaćanje

Član 40

(1) Momenat prijema naloga za plaćanje je momenat kada pružalac platnih usluga platioca primi nalog za plaćanje, iniciran neposredno od platioca ili posredno od strane ili preko primaoca plaćanja.

(2) Ukoliko momenat prijema naloga za plaćanje nije u toku radnog dana pružaoca platnih usluga platioca, smatra se da je nalog za plaćanje primljen sljedećeg radnog dana.

(3) Pružalac platnih usluga može odrediti momenat pred kraj radnog dana koji predstavlja krajnje vrijeme za prijem naloga za plaćanje.

(4) Ukoliko je pružalac platnih usluga platioca primio nalog za plaćanje nakon krajnjeg vremena za primanje naloga za plaćanje smatra se da je nalog za plaćanje primljen narednog radnog dana.

(5) Korisnik platnih usluga koji inicira nalog za plaćanje i njegov pružalac platnih usluga mogu ugovoriti da se nalog za plaćanje započne izvršavati:

1) na određeni dan;

2) na kraju određenog perioda;

3) na dan kada platilac stavi na raspolaganje svom pružaocu platnih usluga potrebna novčana sredstva.

(6) U slučaju iz stava 5 ovog člana vremenom prijema naloga za plaćanje smatra se dan ugovoren za započinjanje izvršavanja naloga, a ako ugovoreni dan nije radni dan pružaoca platnih usluga, vremenom prijema naloga za plaćanje smatra se naredni radni dan.

Odbijanje naloga za plaćanje

Član 41

(1) Ukoliko pružalac platnih usluga odbije da izvrši nalog za plaćanje dužan je da, ako posebnim propisom nije drukčije određeno, obavijesti korisnika platnih usluga o:

1) odbijanju izvršavanja naloga za plaćanje;

2) razlozima za odbijanje izvršavanja naloga za plaćanje, kada je to primjenljivo;

3) proceduri za ispravljanje grešaka koje su dovele do odbijanja izvršavanja naloga za plaćanje.

(2) Pružalac platnih usluga dužan je da dâ ili učini dostupnim obavještenje iz stava 1 ovog člana na način utvrđen ugovorom, bez odlaganja, a najkasnije u rokovima iz člana 44 ovog zakona.

(3) Okvirnim ugovorom može se ugovoriti da pružalac platnih usluga može naplatiti naknadu za davanje obavještenja iz stava 1 ovog člana ako je odbijanje izvršavanja naloga za plaćanje bilo objektivno opravdano.

(4) Ukoliko su ispunjeni svi uslovi utvrđeni okvirnim ugovorom između platioca i njegovog pružaoca platnih usluga, pružalac platnih usluga platioca ne smije odbiti izvršavanje autorizovanog naloga za plaćanje, bez obzira da li je nalog za plaćanje inicirao neposredno platilac ili je iniciran od strane ili preko primaoca plaćanja, ako posebnim propisom nije drukčije uređeno.

(5) Ukoliko je izvršavanje naloga za plaćanje odbijeno smatra se da nalog nije ni primljen.

Opozivost naloga za plaćanje

Član 42

(1) Korisnik platnih usluga ne može opozvati nalog za plaćanje nakon što ga je primio pružalac platnih usluga platioca, osim u slučajevima iz st. 3, 4, 5 i 8 ovog člana.

(2) Ukoliko je platna transakcija inicirana od strane ili preko primaoca plaćanja, platilac ne može opozvati nalog za plaćanje nakon prenosa tog naloga ili nakon davanja saglasnosti za izvršavanje platne transakcije primaocu plaćanja.

(3) Izuzetno od stava 2 ovog člana, u slučaju direktnog zaduženja platilac može opozvati nalog za plaćanje najkasnije do kraja radnog dana koji prethodi ugovorenom danu zaduženja, ne dovodeći u pitanje pravo platioca na povraćaj sredstava.

(4) U slučaju iz člana 40 stav 5 ovog zakona korisnik platnih usluga može opozvati nalog za plaćanje, najkasnije do kraja radnog dana koji prethodi ugovorenom danu za izvršavanje naloga.

(5) Nakon isteka roka iz st. 1 do 4 ovog člana korisnik platnih usluga može opozvati nalog za plaćanje samo ako je to ugovorio sa svojim pružaocem platnih usluga.

(6) U slučajevima iz st. 2 i 3 ovog člana opoziv naloga za plaćanje može se izvršiti samo uz saglasnost primaoca plaćanja.

(7) Okvirnim ugovorom može se ugovoriti da pružalac platnih usluga može naplatiti naknadu za opoziv naloga za plaćanje.

(8) Pružalac platnih usluga i korisnik platnih usluga koji nije potrošač mogu ugovorom urediti opoziv naloga za plaćanje drukčije u odnosu na st. 1 do 7 ovog člana.

Prenijeti i primljeni iznosi

Član 43

(1) Pružalac platnih usluga platioca, pružalac platnih usluga primaoca plaćanja i posrednici pružalaca platnih usluga dužni su da prenesu puni iznos platne transakcije, bez umanjenja za iznos naknade.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, primalac plaćanja i njegov pružalac platnih usluga mogu ugovoriti da pružalac platnih usluga, prije nego preneseni iznos platne transakcije odobri primaocu plaćanja, taj iznos umanjuje za iznos svojih naknada, u kom slučaju je dužan da, u informaciji o izvršenoj platnoj transakciji, primaocu plaćanja prikaže puni iznos platne transakcije, odvojeno od iznosa naplaćenih naknada.

(3) Ukoliko se bilo koji iznosi naknade, osim naknada iz stava 2 ovog člana, odbiju od iznosa platne transakcije, pružalac platnih usluga platioca mora da obezbijedi da primalac plaćanja primi pun iznos platne transakcije koja je inicirana od strane platioca, a u slučajevima kada je platna transakcija inicirana od strane ili preko primaoca plaćanja, njegov pružalac platnih usluga mora da obezbijedi da primalac plaćanja primi pun iznos platne transakcije.

b) Rok izvršavanja i datum valute

Izvršavanje platnih transakcija preko računa za plaćanje

Član 44

(1) Pružalac platnih usluga platioca dužan je da obezbijedi da se iznos platne transakcije odobri na račun pružaoca platnih usluga primaoca plaćanja do kraja radnog dana u kojem je izvršen prijem naloga za plaćanje u skladu sa članom 40 ovog zakona.

(2) Nakon što pružalac platnih usluga primaoca plaćanja primi iznos platne transakcije dužan je da račun za plaćanje primaoca plaćanja odobri sa datumom valute odobrenja i stavi na raspolaganje novčana sredstva.

(3) Pružalac platnih usluga primaoca plaćanja dužan je da pružaocu platnih usluga platioca prenese nalog za plaćanje koji je iniciran od strane ili preko primaoca plaćanja u rokovima ugovorenim između primaoca plaćanja i njegovog pružaoca platnih usluga, a u slučaju direktnog zaduženja, u roku koji omogućava izmirenje na ugovoreni datum dospijeca novčane obaveze platioca.

Izvršavanje plaćanja u slučaju nepostojanja računa

Član 45

Pružalac platnih usluga dužan je da primaocu plaćanja koji nema račun za plaćanje stavi novčana sredstva na raspolaganje do kraja radnog dana u kojem je primio novčana sredstva.

Uplata gotovog novca na račun za plaćanje

Član 46

(1) Ukoliko korisnik platnih usluga uplati gotov novac na svoj račun za plaćanje kod pružaoca platnih usluga, pružalac platnih usluga dužan je da korisniku platnih usluga ta novčana sredstva stavi na raspolaganje i odredi datum valute odobrenja odmah nakon prijema gotovog novca.

(2) Na momenat prijema gotovog novca, u smislu stava 1 ovog člana, shodno se primenjuju odredbe člana 40 ovog zakona.

Datum valute i raspoloživost sredstava

Član 47

(1) Datum valute odobrenja računa za plaćanje primaoca plaćanja ne može biti datum nakon radnog dana na koji je za iznos platne transakcije odobren račun pružaoca platnih usluga primaoca plaćanja.

(2) Pružalac platnih usluga primaoca plaćanja dužan je da iznos platne transakcije stavi na raspolaganje primaocu plaćanja bez odlaganja, nakon što je za taj iznos odobren račun pružaoca platnih usluga primaoca plaćanja.

(3) Datum valute zaduženja računa za plaćanje platioca ne može biti datum prije zaduženja tog računa za iznos platne transakcije.

c) Odgovornost pružaoca platnih usluga u vezi sa izvršavanjem platne transakcije

Pogrešna jedinstvena identifikaciona oznaka

Član 48

(1) Ukoliko je nalog za plaćanje izvršen u skladu sa jedinstvenom identifikacionom oznakom smatra se da je nalog za plaćanje izvršen pravilno u odnosu na primaoca plaćanja koji je određen jedinstvenom identifikacionom oznakom.

(2) Pružalac platnih usluga nije odgovoran za neizvršenu ili pogrešno izvršenu platnu transakciju ako korisnik platnih usluga navede pogrešnu jedinstvenu identifikacionu oznaku.

(3) Pružalac platnih usluga platioca dužan je da preduzme razumne mjere radi povraćaja novčanih sredstava iz pogrešno izvršene platne transakcije.

(4) Pružalac platnih usluga može korisniku platnih usluga naplatiti naknadu za povraćaj novčanih sredstava izvršenih u skladu sa stavom 3 ovog člana ako je to utvrđeno okvirnim ugovorom.

(5) Ako korisnik platnih usluga, pored jedinstvene identifikacione oznake, pružaocu platnih usluga da i druge informacije iz člana 15 stav 1 tačka 1 i člana 19 stav 1 tačka 2 podtačka b ovog zakona, pružalac platnih usluga odgovoran je samo za izvršavanje platne transakcije u skladu sa jedinstvenom identifikacionom oznakom koju je naveo korisnik platnih usluga.

Odgovornost pružaoca platnih usluga za izvršavanje platne transakcije koju je inicirao platilac

Član 49

(1) Pružalac platnih usluga platioca odgovoran je platiocu za pravilno izvršavanje platne transakcije koju je inicirao platilac, osim u slučajevima iz stava 3 ovog člana, člana 48 st. 2 i 5 i člana 53 ovog zakona.

(2) Pružalac platnih usluga platioca koji je odgovoran za izvršavanje platne transakcije dužan je da, na zahtjev platioca, bez odlaganja, vrati iznos neizvršene ili pogrešno izvršene platne transakcije, a u slučaju zaduženja računa za plaćanje, račun za plaćanje vrati u stanje koje odgovara stanju tog računa prije izvršenja te platne transakcije.

(3) Ako pružalac platnih usluga platioca dokaže da je pružalac platnih usluga primaoca plaćanja primio iznos platne transakcije u skladu sa članom 44 ovog zakona i nalogom za plaćanje, za pravilno izvršavanje platne transakcije odgovoran je pružalac platnih usluga primaoca plaćanja, i to primaocu plaćanja.

(4) U slučaju iz stava 3 ovog člana pružalac platnih usluga primaoca plaćanja dužan je da iznos platne transakcije, bez odlaganja, stavi na raspolaganje primaocu plaćanja, a u slučaju plaćanja na račun za plaćanje primaoca plaćanja odobri odgovarajući iznos na račun primaoca plaćanja.

(5) Pružalac platnih usluga platioca dužan je da, u slučaju neizvršene ili pogrešno izvršene platne transakcije koju je inicirao platilac, na zahtjev platioca i nezavisno od svoje odgovornosti, bez odlaganja, preduzme mjere radi utvrđivanja toka novčanih sredstva platne transakcije i o tome obavijesti platioca.

(6) Pružalac platnih usluga platioca koji je odgovoran za neizvršenu ili pogrešno izvršenu platnu transakciju odgovoran je platiocu i za naplaćene naknade i za kamate koje platiocu pripadaju u vezi sa neizvršenom ili pogrešno izvršenom platnom transakcijom.

(7) Pružalac platnih usluga i platilac koji nije potrošač mogu ugovorom urediti odgovornost za neizvršenu ili pogrešno izvršenu platnu transakciju drukčije u odnosu na st. 1 do 6 ovog člana.

Odgovornost pružaoca platnih usluga za izvršavanje platne transakcije koju je inicirao primalac plaćanja ili je inicirana preko primaoca plaćanja

Član 50

(1) U slučaju platne transakcije inicirane od strane ili preko primaoca plaćanja, osim u slučajevima iz stava 3 ovog člana, člana 48 st. 2 i 5 i člana 53 ovog zakona, pružalac platnih usluga primaoca plaćanja odgovoran je primaocu plaćanja za:

1) pravilan prenos naloga za plaćanje pružaocu platnih usluga platioca u skladu sa članom 44 stav 3 ovog zakona;

2) postupanje u skladu sa članom 47 ovog zakona.

(2) Pružalac platnih usluga primaoca plaćanja koji je odgovoran za neizvršavanje ili pogrešno izvršavanje platne transakcije u skladu sa stavom 1 tačka 1 ovog člana dužan je da, bez odlaganja, ponovo dostavi nalog za plaćanje pružaocu platnih usluga platioca.

(3) Ako pružalac platnih usluga primaoca plaćanja dokaže da je pružaocu platnih usluga platioca pravilno prenio nalog za plaćanje primaoca plaćanja i da je postupio u skladu sa članom 47 ovog zakona, za izvršavanje platne transakcije odgovoran je pružalac platnih usluga platioca, i to platiocu.

(4) U slučaju iz stava 3 ovog člana, pružalac platnih usluga platioca koji je odgovoran za izvršavanje platne transakcije dužan je da, na zahtjev platioca, bez odlaganja, vrati iznos neizvršene ili pogrešno izvršene platne transakcije, a u slučaju zaduženja računa za plaćanje, račun za plaćanje vrati u stanje koje odgovara stanju tog računa prije izvršenja te platne transakcije.

(5) Pružalac platnih usluga primaoca plaćanja dužan je da, u slučaju neizvršene ili pogrešno izvršene platne transakcije koja je inicirana od strane ili preko primaoca plaćanja, na zahtjev primaoca plaćanja i nezavisno od svoje odgovornosti, bez odlaganja, preduzme mjere radi utvrđivanja toka novčanih sredstava platne transakcije i da o tome obavijesti primaoca plaćanja.

(6) Pružalac platnih usluga primaoca plaćanja koji je odgovoran za neizvršenu ili pogrešno izvršenu platnu transakciju odgovoran je primaocu plaćanja i za naplaćene naknade i za kamate koje primaocu plaćanja pripadaju u vezi sa neizvršenom ili pogrešno izvršenom platnom transakcijom.

(7) Pružalac platnih usluga i primalac plaćanja koji nije potrošač mogu ugovorom urediti odgovornost za neizvršenu ili pogrešno izvršenu platnu transakciju drukčije u odnosu na st. 1 do 6 ovog člana.

Prava korisnika platnih usluga u slučaju pogrešno izvršene platne transakcije

Član 51

(1) Korisnik platnih usluga ima pravo da, u slučaju pogrešno izvršene platne transakcije, uključujući zakašnjenje sa izvršavanjem platne transakcije, od svog pružaoca platnih usluga zahtijeva pravilno izvršavanje platne transakcije, odnosno kamatu ili povraćaj iznosa pogrešno izvršene platne transakcije, u skladu sa ovim zakonom.

(2) Korisnik platnih usluga gubi pravo iz stava 1 ovog člana ako o pogrešnom izvršavanju platne transakcije ne obavijesti svog pružaoca platnih usluga odmah po saznanju, a najkasnije u roku od 13 mjeseci od dana zaduženja, odnosno dana odobrenja računa.

(3) Izuzetno od stava 2 ovog člana, ukoliko je pružalac platnih usluga propustio da korisniku platnih usluga da ili stavi na raspolaganje informacije o izvršenoj platnoj transakciji koje je bio dužan da da u skladu sa ovim zakonom, korisnik platnih usluga može pravo iz stava 1 ovog člana ostvariti i u roku dužem od 13 mjeseci.

(4) Pružalac platnih usluga i korisnik platnih usluga koji nije potrošač mogu ugovoriti drukčiji rok od roka iz stava 2 ovog člana.

Odgovornost posrednika ili trećeg lica

Član 52

(1) Pružalac platnih usluga odgovara korisniku platnih usluga i kada je neizvršenu ili pogrešno izvršenu platnu transakciju prouzrokovao posrednik ili treće lice koje učestvuje u izvršavanju te platne transakcije.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana pružalac platnih usluga ima pravo da od posrednika ili trećeg lica zahtijeva naknadu svih iznosa koje je isplatio svom korisniku platnih usluga u skladu sa čl. 49 i 50 ovog zakona, kao i naknadu pretrpljene štete prema opštim pravilima o odgovornosti za štetu.

Isključenje odgovornosti

Član 53

Odgovornost pružaoca platnih usluga u vezi sa izvršavanjem platne transakcije isključuje se u vanrednim i nepredvidljivim okolnostima definisanim podzakonskim aktima na koje pružalac platnih usluga nije mogao uticati i čije posljedice nije mogao izbjeći, kao i u slučajevima kada je pružalac platnih usluga bio dužan postupiti u skladu sa zakonom.

Postupanje sa podacima

Član 54

(1) Podaci do kojih pružalac platnih usluga dođe u toku poslovanja, a odnose se na korisnika platnih usluga, uključujući i podatke o njegovoj ličnosti, kao i podaci o platnoj transakciji i stanju i promjenama na računu za plaćanje korisnika platnih usluga čine poslovnu tajnu.

(2) Pružalac platnih usluga, članovi njegovih organa i zaposlena ili angažovana lica kod pružaoca platnih usluga, kao i druga lica koja po prirodi svog posla imaju pristup podacima iz stava 1 ovog člana ne smiju trećim licima saopštiti, dostaviti, odnosno omogućiti pristup tim podacima.

(3) Obaveza čuvanja poslovne tajne za lica iz stava 2 ovog člana ne prestaje ni nakon prestanka statusa na osnovu kojeg su ostvarili pristup podacima koji čine poslovnu tajnu.

(4) Izuzetno od st. 2 i 3 ovog člana, podaci koji čine poslovnu tajnu mogu se saopštiti ili dostaviti:

1) Centralnoj banci;

2) na osnovu odluke ili zahtjeva suda, državnog tužilaštva, organa državne uprave nadležnih za poslove policije, odnosno sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma, kao i organa uprave nadležnog za poslove poreza u skladu sa zakonom;

3) drugim licima, na osnovu prethodno date pisane saglasnosti korisnika platne usluge.

(5) Pružalac platnih usluga može podatke iz stava 1 ovog člana saopštiti, odnosno dostaviti državnom tužiocu i sudovima, kao i drugim organima koji vrše javna ovlašćenja isključivo radi zaštite svojih prava, u skladu sa zakonom.

(6) Organi, odnosno lica kojima se podaci koji čine poslovnu tajnu učine dostupnim u skladu sa st. 4 i 5 ovog člana dužni su da te podatke koriste isključivo u svrhu za koju su pribavljeni i ne smiju ih saopštavati ili dostavljati trećim licima, osim u slučajevima utvrđenim zakonom.

(7) Odredba stava 6 ovog člana primjenjuje se i na lica zaposlena ili angažovana, odnosno koja su bila zaposlena ili angažovana kod organa, kao i na lica kojima su podaci koji čine poslovnu tajnu učinjeni dostupnim u skladu sa st. 4 i 5 ovog člana.

(8) Pružaoci platnih usluga, učesnici u platnom sistemu i agent za poravnanje dužni su da pri prikupljanju i obradi podataka o ličnosti korisnika platnih usluga postupaju u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

(9) Pružaoci platnih usluga i učesnici u platnom sistemu utvrđeni ovim zakonom mogu prikupljati i obrađivati podatke iz stava 8 ovog člana radi sprječavanja, ispitivanja ili otkrivanja prevarnih radnji ili zloupotreba u platnom prometu.

Čuvanje podataka i izvještavanje o platnim uslugama

Član 55

(1) Pružaoci platnih usluga dužni su da dokumentaciju o korisnicima platnih usluga, platnoj transakciji i stanju i promjenama na računu za plaćanje korisnika platnih usluga čuvaju pet godina, a elektronske podatke o tome deset godina od izvršavanja platne transakcije, odnosno od promjene na računu za plaćanje korisnika platnih usluga.

(2) Centralna banka može propisati obveznike, sadržaj, način i rokove izvještavanja o platnim uslugama.

Povoljniji položaj

Član 56

Pružalac platnih usluga i korisnik platnih usluga mogu ugovoriti povoljniji položaj od položaja koji korisniku platnih usluga pripada u skladu sa čl. 28 do čl. 55 stav 1 ovog zakona.

IV. MEĐUNARODNE PLATNE TRANSAKCIJE

Primjena

Član 57

Odredbe čl. 2 do 56 ovog zakona primjenjuju se na međunarodne platne transakcije, ako čl. 58 do 61 ovog zakona nije drukčije uređeno.

Rokovi za izvršavanje međunarodnih platnih transakcija

Član 58

(1) Pružalac platnih usluga platioca dužan je da nalog za plaćanje međunarodne platne transakcije, ako platilac ima novčanih sredstava na računu, izvrši najkasnije do kraja narednog radnog dana od dana prijema naloga za plaćanje.

(2) Ukoliko je račun primaoca plaćanja naznačen na nalogu za plaćanje i za prenos novčanih sredstava primljenih po osnovu međunarodne platne transakcije nije potrebna dodatna instrukcija, pružalac platnih usluga primaoca plaćanja dužan je da novčana sredstva prenese na račun primaoca plaćanja najkasnije narednog radnog dana od dana prijema obavještenja o prijemu tih sredstava.

(3) Ukoliko je za prenos novčanih sredstava primljenih po osnovu međunarodne platne transakcije potrebna dodatna instrukcija koja se odnosi na platioca, pružalac platnih usluga primaoca plaćanja dužan je da novčana sredstva prenese na račun primaoca plaćanja najkasnije narednog radnog dana od dana prijema dodatne instrukcije o platiocu.

(4) Ukoliko je za prenos novčanih sredstava primljenih po osnovu međunarodne platne transakcije potrebna dodatna instrukcija od strane primaoca plaćanja, pružalac platnih usluga primaoca plaćanja dužan je da o prijemu novčanih sredstava obavijesti primaoca plaćanja istog radnog dana kada primi obavještenje o prijemu tih sredstava i primljena novčana sredstva prenese na račun primaoca plaćanja u skladu sa dobijenom instrukcijom, najkasnije do kraja narednog radnog dana od dana prijema te instrukcije.

(5) Rokovi iz st. 1 do 4 ovog člana ne primjenjuju se ukoliko pružalac platnih usluga i korisnik platnih usluga ugovore drukčije rokove za izvršavanje međunarodne platne transakcije, koji ne mogu biti duži od četiri radna dana od dana prijema naloga za plaćanje, odnosno od dana prijema dodatnih instrukcija.

Naknade

Član 59

(1) Ukoliko je ugovorom o platnim uslugama utvrđeno da pružalac platnih usluga korisniku platnih usluga naplaćuje naknadu koju za izvršavanje međunarodne platne transakcije naplaćuje drugi pružalac platnih usluga ili posrednik koji učestvuje u izvršavanju te platne transakcije, pružalac platnih usluga je dužan da korisnika platnih usluga, prije iniciranja međunarodne platne transakcije, obavijesti o visini te naknade.

(2) Ukoliko pružalac platnih usluga u trenutku iniciranja međunarodne platne transakcije ne raspolaže podacima o visini naknade iz stava 1 ovog člana, dužan je da preduzme odgovarajuće aktivnosti kako bi korisniku platnih usluga pružio informacije o očekivanoj visini te naknade.

(3) Pri izvršavanju međunarodnih platnih transakcija, pružalac i korisnik platnih usluga mogu ugovoriti zaračunavanje naknade na način drukčiji od načina iz člana 28 stav 3 ovog zakona.

Platni instrumenti male vrijednosti

Član 60

Pružalac platnih usluga i korisnik platnih usluga mogu okvirnim ugovorom kojim se uređuje izvršavanje međunarodnih platnih transakcija isključivo upotrebom platnih instrumenata male novčane vrijednosti ugovoriti da se ne primenjuju odredbe člana 27 ovog zakona.

Raspolaganje primljenim novčanim sredstvima

Član 61

Nakon prijema novčanih sredstava po osnovu međunarodne platne transakcije pružalac platnih usluga primaoca plaćanja može isključivo da:

- 1) primljena sredstva prenese na transakcioni račun primaoca plaćanja za izvršavanje nacionalnih platnih transakcija;
- 2) izvrši isplatu gotovog novca primaocu plaćanja, ili
- 3) izvrši plaćanje obaveza u inostranstvu primaoca plaćanja.

V. RAČUNI ZA PLAĆANJE

Pojam

Član 62

(1) Račun za plaćanje je račun koji pružalac platnih usluga vodi na ime jednog ili više korisnika platnih usluga, a koristi se za izvršavanje platnih transakcija.

(2) Centralna banka može propisati bliže uslove, način vođenja i jedinstvenu strukturu računa za plaćanje.

Zajednički račun za plaćanje

Član 63

(1) Zajednički račun za plaćanje je račun koji pružalac platnih usluga otvara i vodi za dva ili više korisnika platnih usluga, u skladu sa okvirnim ugovorom o vođenju zajedničkog računa za plaćanje.

(2) Svaki korisnik platnih usluga, koji je pojedinačni imalac zajedničkog računa za plaćanje, može da raspoláže cjelokupnim novčanim sredstvima na tom računu, osim ako su ugovorom iz stava 1 ovog člana utvrđena ograničenja za raspolaganje novčanim sredstvima na zajedničkom računu.

(3) Novčana sredstva na zajedničkom računu za plaćanje mogu se u cjelosti koristiti za plaćanje obaveza pojedinačnog imaoца zajedničkog računa za plaćanje prema trećim licima.

(4) Ugovorom iz stava 1 ovog člana ne može se ograničiti pravo trećeg lica da, u postupku stečaja ili likvidacije ili u postupku prinudne naplate koji se vode nad pojedinačnim imaoцем zajedničkog računa za plaćanje, naplati potraživanja koja ima prema tom imaoцу na teret cjelokupnih novčanih sredstava na zajedničkom računu za plaćanje, ako zakonom nije drukčije utvrđeno.

Transakcioni račun

Član 64

(1) Transakcioni račun je vrsta računa za plaćanje koji otvaraju i vode banke i druge kreditne institucije koje pružaju platne usluge, ogranak kreditne institucije iz treće zemlje sa sjedištem u Crnoj Gori i Centralna banka na ime jednog ili više korisnika platnih usluga za izvršavanje platne transakcije i za druge namjene.

(2) Centralna banka otvara i vodi transakcione račune banaka i drugih kreditnih institucija koje pružaju platne usluge, kao i subjekata za koje je zakonom i propisom Centralne banke određeno da te račune vode kod Centralne banke.

(3) Platne institucije i institucije za elektronski novac ne mogu otvarati transakcione račune korisnicima platnih usluga.

(4) Transakcioni račun otvara se na osnovu ugovora, koji zaključuju pružalac platnih usluga iz stava 1 ovog člana i korisnik platnih usluga.

(5) Korisnik platnih usluga može imati više transakcionih računa kod jednog pružaoca platnih usluga i transakcione račune kod više pružalaca platnih usluga iz stava 1 ovog člana.

(6) Transakcioni račun ukida se pod uslovima utvrđenim zakonom ili drugim propisom, odnosno ugovorom iz stava 4 ovog člana.

(7) Sredstva koja se vode na transakcionom računu smatraju se depozitom po viđenju.

(8) Centralna banka propisuje strukturu transakcionih računa i bliže uslove i način otvaranja i ukidanja tih računa za izvršavanje nacionalnih platnih transakcija, a može propisati i strukturu transakcionih računa i bliže uslove i način otvaranja i ukidanja tih računa za izvršavanje međunarodnih platnih transakcija.

(9) Podzakonski akt iz stava 8 ovog člana i drugi podzakonski akti koje Centralna banka donosi na osnovu ovlašćenja utvrđenih ovim zakonom objavljuju se u "Službenom listu Crne Gore".

Registri transakcionih računa

Član 65

(1) Pružaoci platnih usluga iz člana 64 stav 1 ovog zakona dužni su da vode registar transakcionih računa svojih korisnika platnih usluga.

(2) Pravno lice ovlašćeno za sprovođenje prinudne naplate na novčanim sredstvima koja se vode na transakcionom računu izvršnog dužnika u skladu sa zakonom kojim se uređuje izvršenje i obezbjeđenje (u daljem tekstu: organizacija za prinudnu naplatu) vodi Centralni registar transakcionih računa, kao jedinstvenu informacionu bazu podataka o transakcionim računima i njihovim vlasnicima.

(3) Pružaoci platnih usluga iz stava 1 ovog člana dužni su da organizaciji za prinudnu naplatu dostavljaju podatke o otvorenim transakcionim računima, o promjeni podataka o tim računima i o ukidanju tih računa, najkasnije do kraja radnog dana u kojem je račun otvoren, ukinut ili promjena izvršena.

(4) U postupku prinudne naplate organizacija za prinudnu naplatu objavljuje nazive pravnih lica, odnosno preduzetnika, njihove matične brojeve, iznose blokade računa i broj dana neprekidnog trajanja blokade računa.

(5) Podatke iz stava 4 ovog člana organizacija za prinudnu naplatu objavljuje jednom mjesečno na svojoj internet stranici, prvog radnog dana po isteku mjeseca, sa

presjekom stanja na posljednji dan u mjesecu, po azbučnom redu naziva izvršnog dužnika.

(6) Sadržinu Centralnog registra transakcionih računa, podatke koji se dostavljaju za potrebe tog registra i način dostavljanja podataka propisuje organ državne uprave nadležan za poslove finansija.

Nalozi za plaćanje preko transakcionih računa

Član 66

Centralna banka propisuje osnovne elemente naloga za plaćanje preko transakcionih računa i način popunjavanja tog naloga za izvršavanje nacionalnih platnih transakcija, a može propisati i osnovne elemente naloga za plaćanje preko transakcionih računa i način popunjavanja tog naloga za izvršavanje međunarodnih platnih transakcija.

VI. PLATNE INSTITUCIJE

1. Status i poslovi platne institucije

Organizacioni oblik

Član 67

(1) Platna institucija sa sjedištem u Crnoj Gori je pravno lice koje je od Centralne banke dobilo odobrenje za pružanje jedne ili više platnih usluga iz člana 2 ovog zakona.

(2) Platna institucija ne smije pružati platne usluge bez odobrenja iz stava 1 ovog člana.

Drugi poslovi platne institucije

Član 68

Pored pružanja platnih usluga iz člana 2 ovog zakona, platna institucija može da:

1) obavlja operativne poslove i pruža sa njima povezane pomoćne usluge, kao što su obezbjeđivanje izvršavanja platnih transakcija, usluge preračunavanja valuta potrebne za izvršavanje platnih transakcija, usluge čuvanja, kao i usluge pohranjivanja i obrade podataka;

2) bude operater platnog sistema, osim platnog sistema u kome se vrši konačnost poravnanja, ne dovodeći u pitanje pristup platnim sistemima u skladu sa članom 142 ovog zakona, i/ili

3) obavlja drugu djelatnost koja nije djelatnost pružanja platnih usluga.

Hibridna platna institucija

Član 69

(1) Platna institucija koja obavlja i poslove iz člana 68 tač. 2 i/ili 3 ovog zakona je hibridna platna institucija.

(2) Hibridna platna institucija dužna je da poslove iz stava 1 ovog člana obavlja na način kojim se ne ugrožava njena stabilnost i sigurnost u pružanju platnih usluga, niti otežava vršenje kontrole nad platnom institucijom, u skladu sa ovim zakonom.

(3) Odredbe ovog zakona koje se primjenjuju na platne institucije čija je jedina djelatnost pružanje platnih usluga shodno se primjenjuju i na hibridne platne institucije, ako ovim zakonom nije drukčije uređeno.

Minimalni iznos osnivačkog kapitala

Član 70

(1) Osnivački kapital platne institucije koja pruža platne usluge iz člana 2 tačka 6 ovog zakona ne može biti manji od 20.000 eura.

(2) Osnivački kapital platne institucije koja pruža platne usluge iz člana 2 tačka 7 ovog zakona ne može biti manji od 50.000 eura.

(3) Osnivački kapital platne institucije koja pruža jednu ili više platnih usluga iz člana 2 tač. 1 do 5 ovog zakona ne može biti manji od 125.000 eura.

(4) Podnosilac zahtjeva za izdavanje odobrenja za pružanje platnih usluga za koje su propisani različiti minimalni iznosi osnivačkog kapitala u skladu sa st. 1 do 3 ovog člana dužan je da obezbijedi minimalni osnivački kapital samo za platnu uslugu, odnosno platne usluge za koje je propisan najviši iznos tog kapitala.

(5) Minimalni osnivački kapital platne institucije mora biti uplaćen u novcu.

(6) Izuzetno od stava 5 ovog člana, hibridna platna institucija mora imati namjenski izdvojena novčana sredstva najmanje u visini minimalnog iznosa osnivačkog kapitala.

Kvalifikovano učešće

Član 71

(1) Platna institucija dužna je da obavijesti Centralnu banku o sticanju kvalifikovanog učešća pravnog ili fizičkog lica - ulagača u platnoj instituciji, najkasnije u roku od tri dana od dana sticanja.

(2) Uz obavještenje iz stava 1 ovog člana dostavlja se:

1) za pravna lica sa kvalifikovanim učešćem, dokumentacija i informacije koje obuhvataju naročito: potvrdu o registraciji ili drugi odgovarajući izvod iz javnog registra, finansijske izvještaje za posljednje tri godine sa mišljenjem revizora, pregled sa njima povezanih lica i opis povezanosti, uključujući i podatke o licima koja po osnovu svojine, ili na drugi način, imaju značajan uticaj na poslovanje povezanih lica;

2) za fizička lica sa kvalifikovanim učešćem, dokumentacija i informacije koje obuhvataju naročito: ime i adresu prebivališta, odnosno boravišta i druge identifikacione podatke, odgovarajuće dokaze o izvorima novčanih sredstava za sticanje kvalifikovanog učešća, pregled sa njima povezanih lica i opis povezanosti.

Zahtjev za izdavanje odobrenja za pružanje platnih usluga

Član 72

(1) Pravno lice koje namjerava da pruža platne usluge kao platna institucija podnosi Centralnoj banci zahtjev za izdavanje odobrenja za pružanje platnih usluga.

(2) Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana prilaže se naročito:

1) odluka ili ugovor o osnivanju pravnog lica, statut i rješenje o registraciji u Centralnom registru privrednih subjekata (u daljem tekstu: CRPS);

2) program poslovanja, uz navođenje vrste platnih usluga iz člana 2 ovog zakona za čije se pružanje traži odobrenje;

3) poslovni plan, uključujući predviđena finansijska sredstva za prve tri fiskalne godine, radi ocjene da li podnosilac zahtjeva može da obezbijedi odgovarajuće i primjerene sisteme, resurse i procedure za stabilno poslovanje i da ima primjerenu organizacionu, tehničku i kadrovsku strukturu, a ukoliko pravno lice namjerava da pruža platne usluge kao hibridna platna institucija, i finansijske izvještaje za posljednje dvije poslovne godine, odnosno od dana osnivanja ako posluje kraće od dvije poslovne godine;

4) dokaz o visini uplaćenog iznosa osnivačkog kapitala, odnosno dokaz o namjenski izdvojenim sredstvima za osnivački kapital hibridne platne institucije;

5) opis planiranih mjera za zaštitu novčanih sredstava korisnika platnih usluga u skladu sa članom 79 ovog zakona, uključujući, ako je to primjenljivo, i metod procjene reprezentativnog dijela sredstava namijenjenih izvršavanju budućih platnih transakcija;

6) opis predviđene upravljačke strukture, uključujući administrativne, računovodstvene i procedure upravljanja rizicima, radi ocjene da li su primjerene, odgovarajuće i pouzdane;

7) opis planiranih mehanizama interne kontrole u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje sprječavanje pranja novca i finansiranje terorizma;

8) opis organizacione strukture, uključujući opis planiranog poslovanja preko ogranka i agenta, kao i planove za usluge eksteralizacije i za učešće u određenom platnom sistemu;

9) podaci o licima koja posjeduju kvalifikovano učešće, sa dokazima o veličini njihovog učešća i dokumentacijom iz člana 71 stav 2 ovog zakona, radi ocjene podobnosti tih lica da obezbijede stabilno i sigurno upravljanje platnom institucijom;

10) podaci o licima koja su članovi odbora direktora, izvršni direktor i lica odgovorna za upravljanje platnom institucijom i, gdje je relevantno, lica odgovorna za obavljanje aktivnosti platnih usluga platne institucije, sa dokazima da ta lica posjeduju odgovarajuće znanje i iskustvo za obavljanje djelatnosti pružanja platnih usluga, kao i da posjeduju dobar ugled, o čemu podnose i sljedeće dokaze:

- da nijesu osuđivana za djelo koje ih čini nedostojnim za vršenje funkcije ili obavljanje odgovarajućih poslova,

- da nijesu bila na rukovodećim poslovima u privrednom društvu u vrijeme kada je nad tim društvom otvoren stečajni postupak ili postupak likvidacije,

- da protiv njih nije pokrenuta istraga ili da se ne sprovodi krivični postupak zbog krivičnog djela koje se goni po službenoj dužnosti;

11) kada je to primjenljivo, dokaz o imenovanju ovlaštenog revizora, odnosno društva za reviziju koje će obavljati reviziju finansijskih izvještaja za poslovnu godinu u kojoj se podnosi zahtjev;

12) spisak povezanih lica sa platnom institucijom i opis načina na koji su povezana.

Izdavanje odobrenja za pružanje platnih usluga

Član 73

(1) Centralna banka izdaje odobrenje za pružanje platnih usluga na osnovu uredno podnijetog zahtjeva i dokumentacije iz člana 72 ovog zakona, uzimajući u obzir potrebu za obezbjeđenjem stabilnog i sigurnog upravljanja platnom institucijom, ako ocijeni naročito da platna institucija ima:

1) uspostavljen djelotvoran i pouzdan sistem upravljanja koji uključuje upravljačku organizaciju sa jasno definisanim, preglednim i dosljednim linijama ovlaštenja i odgovornosti;

2) efikasan postupak utvrđivanja, upravljanja, praćenja i izvještavanja o svim rizicima kojima je platna institucija izložena ili bi mogla biti izložena, i

3) odgovarajuće mehanizme internih kontrola koji uključuju i primjerene administrativne i računovodstvene postupke, koji moraju biti sveobuhvatni i odgovarajući prirodi, obimu i složenosti platnih usluga koje platna institucija pruža.

(2) Ukoliko pravno lice koje obavlja druge djelatnosti podnese zahtjev za izdavanje odobrenja za pružanje platnih usluga iz člana 2 ovog zakona, Centralna banka može od podnosioca zahtjeva zahtijevati da za pružanje platnih usluga osnuje posebno pravno lice, ako ocijeni da djelatnosti koje nijesu platne usluge mogu ugroziti finansijsku stabilnost platne institucije ili otežati vršenje kontrole platne institucije u skladu sa ovim zakonom.

(3) Centralna banka može, prije izdavanja odobrenja za pružanje platnih usluga, sarađivati sa drugim centralnim bankama ili drugim nadležnim organima, radi sveobuhvatne ocjene podnesenog zahtjeva.

(4) Rješenje o izdavanju odobrenja platnoj instituciji za pružanje platnih usluga objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore".

Zahtjev za izdavanje odobrenja za pružanje dodatnih platnih usluga

Član 74

(1) Ukoliko platna institucija, koja ima odobrenje iz člana 73 ovog zakona, namjerava da pruža i druge platne usluge koje nijesu obuhvaćene tim odobrenjem (u daljem tekstu: dodatne platne usluge) dužna je da Centralnoj banci podnese zahtjev za izdavanje odobrenja za pružanje dodatnih platnih usluga.

(2) Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana prilaže se dokumentacija iz člana 72 ovog zakona, kao i obrazloženje uticaja dodatnih platnih usluga na finansijske izvještaje, organizacionu strukturu, mehanizam internih kontrola i sistem zaštite novčanih sredstava korisnika platnih usluga.

(3) Rješenje o izdavanju odobrenja platnoj instituciji za pružanje dodatnih platnih usluga objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore".

Odbijanje zahtjeva za izdavanje odobrenja za pružanje platnih usluga

Član 75

Centralna banka odbija zahtjev za izdavanje odobrenja za pružanje platnih usluga, ako:

- 1) ocijeni da nije ispunjen neki od uslova iz člana 73 ovog zakona;
- 2) ocijeni da lica koja namjeravaju da posjeduju kvalifikovano učešće u platnoj instituciji nijesu za to podobna;
- 3) bi kontrola nad poslovanjem platne institucije u skladu sa ovim zakonom mogla biti otežana ili onemogućena zbog povezanosti platne institucije sa drugim pravnim ili fizičkim licima;
- 4) ocijeni da podnosilac zahtjeva treba da osnuje posebno pravno lice za pružanje platnih usluga.

Oduzimanje odobrenja za pružanje platnih usluga

Član 76

(1) Centralna banka oduzima odobrenje za pružanje platnih usluga, ako platna institucija:

- 1) ne počne sa pružanjem platnih usluga u skladu sa izdatim odobrenjem u roku od godinu dana od dana njegovog izdavanja;
- 2) dostavi obavještenje Centralnoj banci, u pisanoj formi, da više neće pružati platne usluge za koje je izdato odobrenje;
- 3) duže od šest mjeseci ne pruža platne usluge;
- 4) dobije odobrenje na osnovu neistinite ili netačne dokumentacije, odnosno podataka koji su bitni za poslovanje platne institucije, ili
- 5) više ne ispunjava uslove na osnovu kojih je izdato odobrenje.

(2) Centralna banka može oduzeti odobrenje za pružanje platnih usluga ako:

- 1) nastupi neki od razloga iz člana 75 tač. 2, 3 i 4 ovog zakona;
- 2) ocijeni da bi platna institucija daljim pružanjem platnih usluga ugrozila stabilnost platnog prometa;
- 3) utvrdi da platna institucija ne održava sopstvena sredstva u skladu sa ovim zakonom;
- 4) platna institucija onemogućava obavljanje kontrole njenog poslovanja, ili
- 5) platna institucija ne sprovodi mjere koje je naložila Centralna banka.

(3) Rješenje o oduzimanju odobrenja platnoj instituciji za pružanje platnih usluga objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore".

(4) Centralna banka dužna je da rješenje o oduzimanju odobrenja platnoj instituciji za pružanje platnih usluga dostavi CRPS i objavi u najmanje dva dnevna štampana medija koja se distribuiraju na teritoriji Crne Gore.

Pružanje platnih usluga preko agenta

Član 77

(1) Platna institucija pružanje platnih usluga preko agenta obavlja u skladu sa članom 5 ovog zakona i st. 2 do 7 ovog člana.

(2) Platna institucija je dužna da Centralnoj banci podnese zahtjev sa dokumentacijom za upis agenta u registar platnih institucija.

(3) Agent ne smije da počne sa pružanjem platnih usluga prije upisa u registar iz stava 2 ovog člana.

(4) Centralna banka može da odbije upis agenta u registar iz stava 2 ovog člana ako utvrdi da podnesena dokumentacija sadrži nepotpune ili netačne informacije.

(5) Centralna banka može da izbriše agenta iz registra iz stava 2 ovog člana ako više ne ispunjava propisane uslove, odnosno ako utvrdi da je upis u registar izvršen na osnovu netačnih informacija ili dokumentacije.

(6) Dokumentacija i sredstva u vezi sa neizmirenim obavezama i neriješenim odnosima nastalim prilikom izvršavanja platnih transakcija agenta koji je izbrisan iz registra iz stava 2 ovog člana dostavljaju se platnoj instituciji čiji je bio agent.

(7) Bliže uslove za obavljanje poslova agenta i dokumentaciju potrebnu za upis u registar platnih institucija propisuje Centralna banka.

(8) Odredbe st. 1 do 7 ovog člana shodno se primjenjuju i na upis agenata drugih pružaoca platnih usluga iz člana 4 ovog zakona, u odgovarajuće registre.

2. Poslovanje platne institucije

Sopstvena sredstva

Član 78

(1) Platna institucija dužna je da, radi sigurnog i stabilnog poslovanja, odnosno ispunjavanja obaveza prema svojim povjeriocima, održava visinu sopstvenih sredstava, koja ni u jednom trenutku ne smije biti manja od iznosa osnivačkog kapitala ili od iznosa sopstvenih sredstava utvrđenih u skladu sa ovim zakonom, u zavisnosti koji je iznos veći.

(2) Iznos sopstvenih sredstava platne institucije izračunava se primjenom jednog od sljedećih metoda:

- 1) metoda fiksnih troškova;
- 2) metoda raspona platnih transakcija;
- 3) metoda operativnog prihoda.

(3) Iznos sopstvenih sredstava hibridne platne institucije izračunava se samo za dio poslovnih aktivnosti koje se odnose na pružanje platnih usluga.

(4) Metod koji se jedinstveno primjenjuje na sve platne institucije i način izračunavanja sopstvenih sredstava bliže se uređuju propisom Centralne banke.

Zaštita novčanih sredstava korisnika platnih usluga

Član 79

(1) Platna institucija dužna je da zaštiti novčana sredstva primljena od korisnika platnih usluga ili preko drugog pružaoca platnih usluga za izvršavanje platnih transakcija. (2) Platna institucija dužna je da novčana sredstva svih korisnika platnih usluga u čije ime ta sredstva drži, vodi odvojeno od svojih novčanih sredstava i novčanih sredstava drugih fizičkih ili pravnih lica koja primi po drugom osnovu.

(3) Platna institucija dužna je da sredstva korisnika platnih usluga koja nijesu prenesena primaocu plaćanja ni drugom pružaocu platnih usluga do kraja narednog radnog dana od dana prijema tih sredstava zaštititi:

- 1) deponovanjem na račun kod banke sa sjedištem u Crnoj Gori ili u inostranstvu;
- 2) ulaganjem u likvidne i niskorizične oblike imovine.

(4) Novčana sredstva korisnika platnih usluga iz stava 3 ovog člana nijesu svojina platne institucije, ne ulaze u njenu imovinu, niti u likvidacionu ili stečajnu masu i ne mogu biti predmet izvršenja ili prinudne naplate koja se sprovodi nad platnom institucijom.

(5) Platna institucija dužna je da novčana sredstva korisnika platnih usluga pokrije polisom osiguranja društva za osiguranje ili obezbijedi bankarskom garancijom, uz uslov da to društvo za osiguranje ili banka ne pripadaju istoj grupi kao i platna institucija, s tim da ugovorena polisa osiguranja ili bankarska garancija mora biti naplativa ako platna institucija nije sposobna da ispunjava finansijske obaveze koje proizilaze iz pružanja platnih usluga.

(6) Hibridna platna institucija koja obavlja i djelatnosti iz člana 68 tačka 3 ovog zakona i, pri tome, od korisnika platnih usluga prima novčana sredstva jednim dijelom namijenjena za izvršavanje budućih platnih transakcija, a drugim dijelom za druge djelatnosti koje nijesu platne usluge dužna je da zaštiti dio sredstava namijenjen za izvršavanje budućih platnih transakcija na način iz st. 3 ili 5 ovog člana.

(7) Ukoliko dio novčanih sredstava iz stava 6 ovog člana koji je namijenjen za izvršavanje budućih platnih transakcija nije unaprijed određen ili je promjenljiv, ta novčana sredstva platna institucija određuje na osnovu reprezentativnog dijela za koji se pretpostavlja da će se koristiti za pružanje platnih usluga, pod uslovom da se taj reprezentativni dio može realno procijeniti na osnovu podataka o ranije izvršenim platnim transakcijama.

(8) Zaštita novčanih sredstava korisnika platnih usluga iz stava 3 tačka 2 ovog člana bliže se uređuje propisom Centralne banke

Računi platne institucije

Član 80

(1) Platna institucija koja pruža jednu ili više platnih usluga može voditi samo račune za plaćanje koji se koriste isključivo za platne transakcije.

(2) Novčana sredstva koja platna institucija primi od korisnika platnih usluga radi pružanja platnih usluga ne predstavljaju depozit ili druga povratna sredstva u smislu zakona kojim se uređuje osnivanje i poslovanje banaka, niti elektronski novac u smislu ovog zakona.

(3) Izvršavanje platnih transakcija novčanim sredstvima primljenim od korisnika platnih usluga radi pružanja platnih usluga platna institucija obavlja preko transakcionih računa koje otvara kod banaka.

Odobravanje kredita i zabrana primanja depozita

Član 81

(1) Platna institucija može odobriti kredite u vezi sa pružanjem platnih usluga iz člana 2 tač. 4, 5 i 7 ovog zakona, pod uslovom da:

1) je kredit odobren isključivo kao pomoćna usluga vezana za izvršavanje platne transakcije;

2) period otplate kredita nije duži od 12 mjeseci;

3) kredit nije odobren iz novčanih sredstava korisnika platnih usluga koje je platna institucija primila, odnosno drži radi izvršavanja platne transakcije, i

4) su sopstvena sredstva platne institucije, prema ocjeni Centralne banke, u svakom trenutku adekvatna u odnosu na ukupan iznos odobrenog kredita.

(2) Platna institucija ne smije da obavlja poslove koji obuhvataju primanje depozita ili drugih povratnih sredstava u smislu zakona kojim se uređuje osnivanje i poslovanje banaka.

Poslovne knjige i finansijski izvještaji

Član 82

(1) Platna institucija je dužna da vodi poslovne knjige i drugu poslovnu dokumentaciju, vrednuje imovinu i obaveze i sastavlja i objavljuje godišnje finansijske izvještaje u skladu sa zakonom i prihvaćenim međunarodnim standardima.

(2) Hibridna platna institucija dužna je da vodi odvojene poslovne knjige i sastavlja odvojene finansijske izvještaje za djelatnost pružanja platnih usluga.

(3) Platna institucija iz st. 1 i 2 ovog člana dužna je da poslovne knjige i drugu poslovnu dokumentaciju čuva u skladu sa članom 55 ovog zakona.

Obaveza obavljanja revizije

Član 83

(1) Platna institucija dužna je da obezbijedi reviziju godišnjih finansijskih izvještaja i konsolidovanih finansijskih izvještaja, u skladu sa zakonom.

(2) Platna institucija dužna je da Centralnoj banci, najkasnije u roku od pet mjeseci od isteka poslovne godine na koju se odnosi godišnji finansijski izvještaj, dostavi:

1) godišnji finansijski izvještaj i konsolidovani finansijski izvještaj;

2) izvještaj o reviziji godišnjih finansijskih izvještaja i konsolidovanih finansijskih izvještaja.

(3) Poslovna godina, u smislu stava 2 ovog člana, je kalendarska godina.

(4) Lica koja obavljaju reviziju iz stava 1 ovog člana dužna su da, bez odlaganja, obavijeste Centralnu banku o:

1) utvrđenim nezakonitostima ili činjenicama i okolnostima koje mogu ugroziti poslovanje platne institucije;

2) okolnostima koje su, u skladu sa ovim zakonom, razlozi za oduzimanje odobrenja za pružanje platnih usluga.

(5) Lica koja obavljaju reviziju iz stava 1 ovog člana dužna su da, u pisanoj formi, obavijeste Centralnu banku i o svakoj činjenici iz stava 4 ovog člana koju saznaju tokom obavljanja revizije finansijskih izvještaja pravnog lica koje je povezano sa platnom institucijom.

(6) Dostavljanje podataka Centralnoj banci iz st. 4 i 5 ovog člana ne smatra se povredom tajnosti podataka i lice koje obavlja reviziju ne može zbog toga snositi odgovornost.

Ocjena stanja informacionog sistema

Član 84

(1) Centralna banka može zahtijevati da ocjena stanja informacionog sistema platne institucije i adekvatnost upravljanja tim informacionim sistemom bude dio izvještaja o reviziji iz člana 83 ovog zakona.

(2) Lica koja obavljaju reviziju platne institucije dužna su da, na zahtjev Centralne banke, dostave i dodatne informacije u vezi sa ocjenom stanja informacionog sistema iz stava 1 ovog člana.

Eksternalizacija

Član 85

(1) Platna institucija može izvršiti eksternalizaciju određenih operativnih poslova, o čemu je dužna da, prije zaključenja ugovora sa pružaocem usluga eksternalizacije, obavijesti Centralnu banku.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, ako platna institucija namjerava da eksternalizuje materijalno značajne operativne poslove dužna je da, u primjerenom roku, a najkasnije 90 dana prije zaključenja ugovora sa pružaocem usluga eksternalizacije, o tome obavijesti Centralnu banku i dostavi dokumentaciju koja dokazuje ispunjenost uslova iz st. 4, 5 i 6 ovog člana.

(3) Materijalno značajnim operativnim poslovima, u smislu stava 2 ovog člana, smatraju se poslovi čije bi pogrešno izvršavanje, odnosno neizvršavanje bitno narušilo:

- 1) zakonitost poslovanja platne institucije;
- 2) finansijsku stabilnost platne institucije;
- 3) kontinuitet ispunjavanja uslova na osnovu kojih je platna institucija dobila odobrenje za pružanje platnih usluga, ili
- 4) sigurno i kontinuirano pružanje platnih usluga.

(4) Platna institucija dužna je da obezbijedi da namjeravana eksternalizacija:

- 1) ne mijenja odnos i obaveze platne institucije prema njenim korisnicima platnih usluga utvrđene ovim zakonom;
- 2) ne dovodi u pitanje zakonitost poslovanja platne institucije;
- 3) nema za posljedicu prenos odgovornosti sa odgovornih lica platne institucije na pružaoca usluge eksternalizacije, i

4) ne mijenja uslove pod kojima je platna institucija dobila odobrenje za pružanje platnih usluga.

(5) Ukoliko platna institucija namjerava da eksternalizuje materijalno značajne operativne poslove dužna je da obezbijedi da, osim obaveza iz stava 4 ovog člana, namjeravana eksternalizacija:

- 1) ne narušava kvalitet mehanizma internih kontrola platne institucije, i
- 2) ne onemogućava ili otežava obavljanje kontrole od strane Centralne banke.

(6) Platna institucija dužna je da obezbijedi Centralnoj banci obavljanje neposredne kontrole na lokaciji pružanja usluga, odnosno kod pružaoca usluga eksternalizacije, kao i pristup dokumentaciji i podacima koji su povezani sa eksternalizacijom, a u posjedu su tog pružaoca usluga.

(7) Centralna banka može propisati bliže uslove eksternalizacije operativnih poslova platne institucije.

Odgovornost platne institucije

Član 86

(1) Platna institucija odgovorna je trećim licima za postupke svojih zaposlenih, agenata, ogranaka i pružaoca usluga eksternalizacije, u vezi sa pružanjem platnih usluga.

(2) Odgovornost iz stava 1 ovog člana ne može se isključiti ili ograničiti.

Sistem upravljanja

Član 87

(1) Platna institucija dužna je da, srazmjerno vrsti, obimu i složenosti poslova koje obavlja, uspostavi i sprovodi efikasan i pouzdan sistem upravljanja, koji obuhvata naročito:

- 1) organizacionu strukturu sa jasno definisanim, preglednim i dosljednim ovlašćenjima i odgovornostima u platnoj instituciji;
- 2) upravljanje rizicima, a posebno operativnim rizikom;
- 3) primjerene mehanizme internih kontrola koji uključuju i primjerene administrativne i računovodstvene postupke.

(2) Centralna banka može bliže propisati sistem upravljanja iz stava 1 ovog člana.

Pružanje platnih usluga preko ogranka u trećoj državi

Član 88

(1) Platna institucija može pružati platne usluge u trećoj državi samo preko ogranka.

(2) Radi osnivanja ogranka u trećoj državi platna institucija podnosi Centralnoj banci zahtjev za izdavanje odobrenja.

(3) Uz zahtjev iz stava 2 ovog člana, platna institucija dostavlja sljedeće podatke:

- 1) naziv i adresu ogranka;
- 2) opis organizacione strukture ogranka;
- 3) poslovni plan ogranka za prve tri poslovne godine sa opisom platnih usluga koje namjerava da pruža preko ogranka;

4) podatke o licima koja će rukovoditi poslovima ogranka, odnosno neposredno rukovoditi poslovima pružanja platnih usluga u ogranku, sa podacima i dokazima da ta lica imaju dobar ugled, kao i odgovarajuće stručne kvalifikacije i iskustvo, u skladu sa članom 72 stav 2 tačka 10 ovog zakona.

(4) U postupku odlučivanja po zahtjevu za izdavanje odobrenja i oduzimanja odobrenja za pružanje platnih usluga u trećoj državi shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona koje se odnose na izdavanje odobrenja, odbijanje zahtjeva za izdavanje odobrenja i oduzimanje odobrenja za pružanje platnih usluga platnoj instituciji.

Registar platnih institucija

Član 89

(1) Centralna banka vodi registar platnih institucija kojima je izdala odobrenje za pružanje platnih usluga i njihovih ogranaka i agenata (u daljem tekstu: registar platnih institucija) i ažurira ga u skladu sa nastalim promjenama.

(2) Registar platnih institucija obavezno sadrži popis platnih usluga koje je, u skladu sa izdatim odobrenjem, pojedini subjekat iz stava 1 ovog člana ovlašćen da pruža i registarski broj tog subjekta.

(3) Registar platnih institucija je javan i podaci iz registra objavljuju se na internet stranici Centralne banke.

(4) Način vođenja registra platnih institucija i podatke iz registra koji se objavljuju propisuje Centralna banka.

Naknade za izdavanje odobrenja

Član 90

Za izdavanje odobrenja u skladu sa ovim zakonom Centralna banka naplaćuje naknade, čija se visina i način plaćanja uređuju propisom Centralne banke.

VII. KONTROLA PLATNIH INSTITUCIJA

Kontrola platnih institucija

Član 91

(1) Kontrolu poslovanja platnih institucija vrši Centralna banka.

(2) Kontrola iz stava 1 ovog člana obuhvata provjeru poslovanja platne institucije u skladu sa ovim zakonom, a u vezi sa pružanjem platnih usluga, kao i poslova iz člana 68 tačka 1 ovog zakona, s tim da kontrola hibridne platne institucije obuhvata samo dio poslovanja te institucije koji se odnosi na pružanje platnih usluga i sa njima povezanih operativnih poslova.

(3) Centralna banka utvrđuje učestalost i obim kontrole iz stava 1 ovog člana, uzimajući u obzir vrstu i složenost poslova koje platna institucija obavlja i stepen rizika njenog poslovanja.

(4) Kontrolu poslovanja platnih institucija mogu obavljati i drugi nadležni organi u skladu sa ovlašćenjima utvrđenim zakonom.

(5) U slučaju iz stava 4 ovog člana Centralna banka može učestvovati u kontroli poslovanja platne institucije zajedno sa drugim nadležnim organom ili može od tog organa zatražiti potrebne podatke i informacije radi kontrole platne institucije.

(6) Centralna banka može propisati bliže uslove i način vršenja kontrole poslovanja platnih institucija i obaveze platne institucije tokom i nakon kontrole.

(7) Za vršenje kontrole platne institucije Centralna banka može naplatiti naknadu, čija se visina i način izračunavanja i plaćanja uređuju propisom Centralne banke.

Način obavljanja kontrole

Član 92

(1) Kontrolu poslovanja platnih institucija Centralna banka obavlja:

1) analizom izvještaja, informacija i drugih podataka koje platna institucija dostavlja u skladu sa ovim zakonom i propisima Centralne banke, informacija i podataka koje platna institucija dostavlja na zahtjev Centralne banke i drugih podataka o poslovanju platne institucije kojima raspolaže Centralna banka;

2) neposrednim pregledom poslovnih knjiga, knjigovodstvene i druge dokumentacije u platnoj instituciji i kod drugog učesnika u poslu koji je predmet kontrole (u daljem tekstu: neposredna kontrola).

(2) Kontrolu poslovanja platnih institucija vrše zaposleni u Centralnoj banci, koje Centralna banka ovlasti za vršenje tih poslova.

(3) Izuzetno od stava 2 ovog člana, za obavljanje pojedinih zadataka u postupku kontrole poslovanja platnih institucija Centralna banka može ovlastiti i lica koja nijesu zaposlena u Centralnoj banci.

(4) Centralna banka obavještava platnu instituciju o planiranoj neposrednoj kontroli, po pravilu, deset radnih dana prije početka kontrole.

(5) Izuzetno od stava 4 ovog člana, ukoliko iz izvještaja i informacija koje posjeduje Centralna banka proizilazi da postoje nepravilnosti koje mogu biti od značaja za sigurnost i stabilnost poslovanja platnih institucija, neposredna kontrola može početi i bez prethodne najave.

(6) Platna institucija dužna je da ovlašćenim licima Centralne banke omogući nesmetano obavljanje neposredne kontrole i obezbijedi odgovarajuće uslove za obavljanje te kontrole.

Neposredna kontrola

Član 93

(1) Platna institucija dužna je da ovlašćenom licu Centralne banke, na njegov zahtjev, omogući da obavi neposrednu kontrolu u sjedištu platne institucije i na drugim mjestima na kojima platna institucija, odnosno drugo lice, na osnovu

ovlaštenja platne institucije, obavlja djelatnosti i poslove u vezi sa kojima se sprovodi kontrola.

(2) Platna institucija dužna je da ovlaštenom licu Centralne banke, na njegov zahtjev, omogući uvid u poslovne knjige, drugu poslovnu dokumentaciju i administrativne ili poslovne evidencije, kao i kontrolu informacione tehnologije i drugih pratećih tehnologija, u obimu potrebnom za obavljanje kontrole.

(3) Platna institucija dužna je da ovlaštenom licu Centralne banke, na njegov zahtjev, učini dostupnim elektronske zapise, kopije poslovnih knjiga, druge poslovne dokumentacije i administrativne ili poslovne evidencije u papirnoj formi ili u formi elektronskog zapisa na mediju, kao i da obezbijedi odgovarajući pristup sistemu za upravljanje bazama podataka koje koristi platna institucija.

(4) Kontrola iz stava 1 ovog člana obavlja se u toku radnog vremena platne institucije, a ako je, zbog obima ili prirode kontrole neophodno, platna institucija je dužna da omogući obavljanje kontrole i van radnog vremena platne institucije.

Zapisnik o kontroli

Član 94

(1) O izvršenoj kontroli platne institucije sačinjava se zapisnik.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana ako se kontrolom iz člana 92 stav 1 tačka 1 ovog zakona ne utvrde nezakonnosti ili nepravilnosti u poslovanju platne institucije koje zahtijevaju izricanje mjera prema platnoj instituciji, ne sačinjava se zapisnik.

(3) Zapisnik o izvršenoj kontroli ima povjerljiv karakter i ne može se objavljivati u cjelosti ili djelimično, bez saglasnosti Centralne banke.

(4) Platna institucija može dostaviti Centralnoj banci primjedbe na zapisnik o izvršenoj kontroli u roku od osam radnih dana od dana njegovog prijema.

(5) Centralna banka može neposredno provjeriti navode platne institucije sadržane u primjedbama na zapisnik o izvršenoj kontroli i, ako ih ocijeni opravdanim, sačinjava dopunu zapisnika na koji platna institucija može dostaviti primjedbe, u roku od tri radna dana od dana njenog prijema.

(6) Centralna banka, u roku od osam dana od dana prijema primjedbi na zapisnik, odnosno dopunu zapisnika o izvršenoj kontroli, razmatra te primjedbe i, u pisanoj formi, obavještava platnu instituciju o njihovom prihvatanju, odnosno neprihvatanju.

Mjere u postupku kontrole

Član 95

(1) Ukoliko platna institucija, u rokovima propisanim ovim zakonom, ne dostavi primjedbe na zapisnik o izvršenoj kontroli ili dostavljenim primjedbama osnovano ne ospori nalaze iz zapisnika, odnosno dopune zapisnika u kojima su konstatovane nepravilnosti u poslovanju platne institucije, Centralna banka će platnoj instituciji izreći mjere za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti i za blagovremeno preduzimanje aktivnosti za poboljšanje sigurnosti i stabilnosti poslovanja platne institucije.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana, Centralna banka može:

- 1) pisano upozoriti platnu instituciju o utvrđenim nepravilnostima i zahtijevati preduzimanje jedne ili više aktivnosti za otklanjanje tih nepravilnosti;
- 2) zaključiti sa platnom institucijom pisani sporazum kojim će se platna institucija obavezati da u određenom roku otkloni utvrđene nepravilnosti u poslovanju;
- 3) donijeti rješenje kojim će izreći jednu ili više mjera iz člana 99 ovog zakona, ili
- 4) oduzeti odobrenje za pružanje platnih usluga.

Pisani sporazum

Član 96

(1) Ukoliko Centralna banka kontrolom utvrdi da nepravilnosti u poslovanju platne institucije ne predstavljaju postupanje suprotno propisima, odnosno ocijeni potrebnim da platnoj instituciji dâ preporuke ili smjernice za poboljšanje poslovanja platne institucije, može sa platnom institucijom zaključiti pisani sporazum.

(2) Zaključivanje sporazuma iz stava 1 ovog člana Centralna banka može predložiti pod uslovom da:

1) je platna institucija započela otklanjanje nepravilnosti tokom ili neposredno nakon obavljanja kontrole;

2) je platna institucija izrazila spremnost da se obaveže na otklanjanje nepravilnosti u predloženim rokovima i na predloženi način;

3) se iz odnosa platne institucije prema ranije izrečenim mjerama, primjedbama i preporukama Centralne banke može zaključiti da će uredno ispuniti obaveze koje će sporazumom preuzeti;

4) se iz poslovanja platne institucije i učestalosti utvrđenih nepravilnosti u poslovanju može zaključiti da će platna institucija u budućem poslovanju obezbijediti pravilnost, sigurnost i stabilnost poslovanja.

(3) Pisanim sporazumom obavezno se određuju:

1) rok i način postupanja platne institucije radi otklanjanja nepravilnosti u poslovanju platne institucije;

2) rok, odnosno dinamika izvještavanja Centralne banke o izvršavanju obaveza iz pisanog sporazuma.

Posljedice neispunjenja obaveza preuzetih pisanim sporazumom

Član 97

Ukoliko platna institucija ne ispuni obaveze iz pisanog sporazuma u roku i na način utvrđen tim sporazumom Centralna banka donosi rješenje kojim izriče mjere u skladu sa članom 98 ovog zakona.

Rješenje o izricanju mjera

Član 98

(1) Centralna banka može rješenjem naložiti platnoj instituciji mjere ako kontrolom utvrdi:

1) da je platna institucija svojim radnjama ili propuštanjem određenih radnji postupila suprotno zakonu;

2) nepravilnosti u poslovanju platne institucije koje ne predstavljaju postupanje suprotno propisima, a za čije otklanjanje nije zaključen pisani sporazum, ili

3) da je potrebno da platna institucija preduzme odgovarajuće radnje i aktivnosti za poboljšanje poslovanja.

(2) Rješenjem iz stava 1 ovog člana određuje se rok za sprovođenje mjera naloženih rješenjem.

(3) Platna institucija može, najkasnije 15 dana prije isteka roka iz stava 2 ovog člana, obrazloženim zahtjevom, zatražiti produženje tog roka, o čemu Centralna banka odlučuje najkasnije do isteka roka utvrđenog rješenjem o izricanju mjera.

Vrste mjera koje se izriču rješenjem

Član 99

(1) Rješenjem o izricanju mjera može se:

1) naložiti platnoj instituciji da uskladi poslovanje sa ovim zakonom;

2) privremeno zabraniti platnoj instituciji pružanje jedne ili više platnih usluga;

3) privremeno zabraniti platnoj instituciji odobravanje kredita iz člana 81 stav 1 ovog zakona;

4) naložiti raskid ugovora sa agentom ili pružaocem usluga eksternalizacije;

5) naložiti nadležnom organu platne institucije da razriješi člana odbora direktora i/ili izvršnog direktora i/ili drugo lice odgovorno za obavljanje aktivnosti platnih usluga, ako prestanu da ispunjavaju uslove propisane ovim zakonom, odnosno postupaju suprotno odredbama ovog zakona;

6) brisati ogranak platne institucije i/ili agenta iz registra, ili

7) naložiti platnoj instituciji da preduzme, odnosno obustavi obavljanje drugih aktivnosti.

(2) Mjeru iz stava 1 tačka 2 ovog člana Centralna banka izriče u trajanju od najviše godinu dana, o čemu, bez odlaganja, obavještava CRPS.

(3) Centralna banka može naložiti osnivanje posebnog pravnog lica za pružanje platnih usluga ako platna institucija obavlja i djelatnosti iz člana 68 tačka 3 ovog zakona, a koje narušavaju ili bi mogle narušiti finansijsku stabilnost platne institucije ili otežavaju obavljanje kontrole.

(4) Ukoliko je iznos sopstvenih sredstava platne institucije manji od iznosa propisanog članom 78 ovog zakona ili sopstvena sredstva platne institucije nijesu primjerena u odnosu na ukupan iznos kredita odobrenih u skladu sa članom 81 stav 1 ovog zakona, rješenjem o izricanju mjera može se:

1) naložiti platnoj instituciji da donese i obezbijedi sprovođenje plana mjera za obezbjeđenje iznosa sopstvenih sredstva izračunatog u skladu sa propisom donijetim na osnovu člana 78 stav 4 ovog zakona;

2) naložiti platnoj instituciji da utvrdi i sprovede plan mjera za obezbjeđenje sopstvenih sredstava primjerenih u odnosu na ukupan iznos kredita odobrenih u skladu sa članom 81 stav 1 ovog zakona;

3) naložiti platnoj instituciji da donese odluku i sprovede povećanje kapitala, ili

4) privremeno zabraniti platnoj instituciji isplatu dividende ili drugog oblika isplate dobiti.

Izveštavanje Centralne banke o izvršavanju rješenja

Član 100

(1) Rješenjem o izricanju mjera može se utvrditi rok u kome je platna institucija dužna da obavijesti Centralnu banku o sprovođenju naloženih mjera i priloži odgovarajuće dokaze.

(2) Ukoliko Centralna banka utvrdi da naložene mjere nijesu sprovedene ili nijesu sprovedene u roku i na način utvrđen rješenjem može platnoj instituciji izreći novu mjeru u skladu sa ovim zakonom.

Izuzeci od minimalno propisanog iznosa sopstvenih sredstava

Član 101

(1) Centralna banka može naložiti platnoj instituciji povećanje iznosa sopstvenih sredstava do 20% u odnosu na iznos sopstvenih sredstava izračunat u skladu sa članom 78 ovog zakona.

(2) Na zahtjev platne institucije, Centralna banka može odobriti smanjenje iznosa sopstvenih sredstava do 20% u odnosu na iznos sopstvenih sredstava izračunat u skladu sa članom 78 ovog zakona, s tim da iznos sopstvenih sredstava platne institucije ne može biti niži od minimalnog iznosa osnivačkog kapitala platne institucije iz člana 70 ovog zakona.

(3) Centralna banka donosi mjere iz st. 1 i 2 ovog člana na osnovu ocjene upravljanja rizicima, baze podataka o upravljanju rizicima i mehanizama za funkcionisanje sistema interne kontrole, kao i drugih podataka o poslovanju platne institucije.

Postupak nakon izricanja mjera

Član 102

(1) Platna institucija dužna je da, po otklanjanju utvrđenih nepravilnosti, a najkasnije odmah po isteku rokova za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti, podnese Centralnoj banci izvještaj o otklanjanju nepravilnosti, sa odgovarajućim dokazima.

(2) Ukoliko, na osnovu izvještaja iz stava 1 ovog člana ili neposrednom kontrolom, utvrdi da su otklonjene sve utvrđene nepravilnosti u poslovanju Centralna banka donosi zaključak kojim utvrđuje da je platna institucija otklonila nepravilnosti u poslovanju.

(3) Ukoliko platna institucija u rokovima iz stava 1 ovog člana ne otkloni utvrđene nepravilnosti, Centralna banka će, na osnovu raspoloživih dokaza ili, po potrebi, na osnovu neposredne kontrole, prema platnoj instituciji preduzeti nove mjere u skladu sa ovim zakonom.

Izveštavanje Centralne banke

Član 103

(1) Platna institucija je dužna da, bez odlaganja, izvještava Centralnu banku o:

1) podnešenoj prijavi promjene podataka u CRPS i o izvršenom upisu promjene podataka u CRPS;

2) planiranoj promjeni člana organa upravljanja, izvršnog direktora, odnosno lica koja su odgovorna za obavljanje aktivnosti platnih usluga;

3) izvršenoj promjeni kvalifikovanog učešća u kapitalu za koju je odbor direktora, odnosno izvršni direktor znao ili morao znati;

4) planiranoj promjeni u kapitalu platne institucije od 10% ili više;

5) promjeni finansijskog stanja platne institucije kojom iznos sopstvenih sredstava padne ispod minimalnog iznosa sopstvenih sredstava izračunatog u skladu sa propisom iz člana 78 stav 4 ovog zakona;

6) prestanku pružanja pojedinih platnih usluga;

7) namjeri prestanka pružanja svih platnih usluga, kao i o nastupanju okolnosti za oduzimanje odobrenja iz člana 76 ovog zakona;

8) promjenama činjenica na osnovu kojih je Centralna banka upisala njenog agenta u registar platnih institucija;

9) prestanku pružanja platnih usluga preko agenta;

10) preduzetim aktivnostima radi zaštite novčanih sredstava korisnika platnih usluga u skladu sa članom 79 ovog zakona;

11) drugim promjenama kojima se mijenjaju činjenice na osnovu kojih je Centralna banka izdala odobrenje za pružanje platnih usluga.

(2) Platna institucija dužna je da, na zahtjev Centralne banke, dostavi dodatne izvještaje i informacije od značaja za sprovođenje kontrole ili za izvršavanje drugih poslova iz nadležnosti Centralne banke.

(3) Centralna banka može propisati sadržaj izvještaja platne institucije, rokove i način izvještavanja.

Saradnja između organa

Član 104

(1) Centralna banka i drugi nadležni organi u Crnoj Gori koji, u skladu sa zakonom, obavljaju kontrolu poslovanja platne institucije saraduju i razmjenjuju neophodne informacije o platnoj instituciji potrebne za sprovođenje kontrole iz svoje nadležnosti.

(2) Organi iz stava 1 ovog člana dužni su da se međusobno obavještavaju o nezakornostima, odnosno nepravilnostima utvrđenim tokom obavljanja kontrole ako je to od značaja za rad drugog organa.

(3) Dostavljanje informacija i obavještenja iz st. 1 i 2 ovog člana ne smatra se povredom tajnosti podataka.

(4) Nadležni organ dužan je da informacije i obavještenja, koja primi u skladu sa st. 1 i 2 ovog člana, čuva kao povjerljive i može ih koristiti samo u svrhu za koju su mu dostavljeni i učiniti dostupnim trećim licima samo uz saglasnost nadležnog organa koji ih je dostavio.

Razmjena informacija između Centralne banke i nadležnih tijela država članica

Član 105

(1) Centralna banka saraduje sa nadležnim tijelima država članica i, prema potrebi, sa Evropskom centralnom bankom, nacionalnim centralnim bankama država članica i sa drugim odgovarajućim nadležnim tijelima dostavljanjem informacija i obavještenja.

(2) Dostavljanje informacija i obavještenja iz stava 1 ovog člana ne smatra se povredom tajnosti podataka.

Oblici saradnje

Član 106

(1) Centralna banka može zaključiti sporazum sa jednim ili više nadležnih tijela država članica ili trećih država radi obavljanja kontrole poslovanja platnih institucija i uspostavljati druge oblike saradnje.

(2) Dostavljanje informacija i obavještenja kroz oblike saradnje iz stava 1 ovog člana ne smatra se povredom tajnosti podataka.

Obavještavanje Evropske komisije

Član 107

Centralna banka obavještava Evropsku komisiju o nadležnostima u vezi sa izdavanjem odobrenja za pružanje platnih usluga i vršenjem kontrole platnih institucija u skladu sa ovim zakonom.

VIII. ELEKTRONSKI NOVAC

1. Izdavaoci elektronskog novca, izdavanje i isplata elektronskog novca Izdavaoci elektronskog novca

Član 108

(1) Izdavaoci elektronskog novca u Crnoj Gori mogu biti:

- 1) banke i druge kreditne institucije sa sjedištem u Crnoj Gori;
- 2) institucije za elektronski novac sa sjedištem u Crnoj Gori;

- 3) ogranak kreditne institucije iz treće zemlje sa sjedištem u Crnoj Gori;
 - 4) Centralna banka;
 - 5) Država Crna Gora i jedinice lokalne samouprave kad djeluju u svojstvu vlasti.
- (2) Lica koja nijesu izdavaoci elektronskog novca, u smislu stava 1 ovog člana, ne smiju vršiti izdavanje elektronskog novca u Crnoj Gori.
- (3) Izdavaoci elektronskog novca iz stava 1 tač. 1 i 3 ovog člana mogu izdavati elektronski novac na osnovu odobrenja izdatih u skladu sa zakonom kojim se uređuje njihovo osnivanje i poslovanje.
- (4) Izdavaoci elektronskog novca iz stava 1 tačka 2 ovog člana mogu izdavati elektronski novac na osnovu odobrenja izdatog u skladu sa ovim zakonom.
- (5) Prava izdavalaca elektronskog novca iz stava 1 tač. 4 i 5 ovog člana na izdavanje elektronskog novca uređuju se posebnim propisima.

Izdavanje i isplata elektronskog novca

Član 109

- (1) Izdavaoci elektronskog novca izdaju elektronski novac u nominalnoj vrijednosti primljenih sredstava.
- (2) Izdavaoci elektronskog novca dužni su da, na zahtjev imaoaca elektronskog novca, bez odlaganja, isplate novčanu vrijednost elektronskog novca po nominalnoj vrijednosti.
- (3) Za isplatu novčane vrijednosti elektronskog novca izdavalac elektronskog novca može naplatiti naknadu samo ako je utvrđena ugovorom iz člana 110 ovog zakona i pod uslovom da:
- 1) se isplata zahtijeva prije isteka ugovora;
 - 2) je ugovorom predviđen datum isteka ugovora, a imalac elektronskog novca raskine ugovor prije tog datuma, ili
 - 3) se isplata zahtijeva nakon isteka godine dana od dana prestanka važenja ugovora.
- (4) Naknada iz stava 3 ovog člana mora biti proporcionalna i primjerena stvarnim troškovima izdavaoca elektronskog novca.
- (5) U slučajevima u kojima se isplata zahtijeva prije isteka važenja ugovora, imalac elektronskog novca može zatražiti isplatu elektronskog novca u cijelosti ili djelimično.
- (6) U slučajevima kada imalac elektronskog novca zahtijeva isplatu na dan prestanka važenja ugovora ili u roku od godinu dana od dana prestanka važenja ugovora:
- 1) isplaćuje se ukupna novčana vrijednost elektronskog novca;
 - 2) kada institucija za elektronski novac obavlja i druge poslove osim izdavanja elektronskog novca, a nije unaprijed poznato koliki će se dio novčanih sredstava upotrijebiti kao elektronski novac, isplaćuju se sva sredstva koja imalac elektronskog novca zahtijeva.
- (7) Izdavalac elektronskog novca i imalac elektronskog novca koji nije potrošač mogu prava na isplatu elektronskog novca ugovoriti drukčije u odnosu na st. 3 do 6 ovog člana.

Ugovor o izdavanju elektronskog novca

Član 110

(1) Međusobni odnosi izdavaoca i imaoca elektronskog novca uređuju se ugovorom.

(2) Ugovor iz stava 1 ovog člana obavezno sadrži jasne i detaljne uslove isplate novčane vrijednosti elektronskog novca, uključujući i sve naknade koje izdavalac elektronskog novca naplaćuje imaocu elektronskog novca.

(3) Izdavalac elektronskog novca dužan je da o uslovima iz stava 2 ovog člana obavijesti imaoca elektronskog novca prije prihvatanja ponude ili zaključenja ugovora.

Zabrana plaćanja kamata imaocu elektronskog novca

Član 111

Izdavalac elektronskog novca ne smije plaćati kamate ili davati drugu imovinsku korist imaocu elektronskog novca za vrijeme držanja elektronskog novca.

2. Institucije za elektronski novac

Organizacioni oblik

Član 112

(1) Institucija za elektronski novac sa sjedištem u Crnoj Gori je pravno lice koje je od Centralne banke dobilo odobrenje za izdavanje elektronskog novca.

(2) Institucija za elektronski novac ne smije izdavati elektronski novac bez odobrenja iz stava 1 ovog člana.

Odobrenje za izdavanje elektronskog novca

Član 113

Na izdavanje, odbijanje i oduzimanje odobrenja za izdavanje elektronskog novca shodno se primjenjuju odredbe čl. 72 do 76 ovog zakona.

Kvalifikovano učešće

Član 114

(1) Pravno ili fizičko lice ne smije steći kvalifikovano učešće u instituciji za elektronski novac bez prethodnog odobrenja Centralne banke.

(2) Lice koje ima kvalifikovano učešće u instituciji za elektronski novac ne smije povećavati učešće u kapitalu ili glasačkim pravima u instituciji za elektronski novac

na način da stekne ili stekne preko 20%, 33% ili 50% učešća u kapitalu ili glasačkim pravima institucije za elektronski novac, bez prethodnog odobrenja Centralne banke.

(3) Na postupak po zahtjevu za izdavanje odobrenja za sticanje kvalifikovanog učešća u instituciji za elektronski novac, odlučivanje po zahtjevu, sticanje kvalifikovanog učešća bez odobrenja Centralne banke, pravne posljedice nezakonitog sticanja kvalifikovanog učešća, rokove za sticanje kvalifikovanog učešća, prestanak važenja odobrenja, oduzimanje odobrenja za sticanje kvalifikovanog učešća i obavještanje Centralne banke od strane kvalifikovanih sticalaca shodno se primjenjuju odredbe zakona kojima se uređuje osnivanje i poslovanje banaka.

Poslovanje preko agenta i drugog lica

Član 115

(1) Institucija za elektronski novac ne smije da izdaje elektronski novac preko agenta.

(2) Institucija za elektronski novac može, u skladu sa članom 77 ovog zakona, preko agenta pružati platne usluge iz člana 118 stav 1 tačka 1 ovog zakona.

(3) Institucija za elektronski novac može vršiti distribuciju ili isplatu elektronskog novca preko pravnih ili fizičkih lica koja djeluju u njeno ime, o čemu je dužna da prethodno obavijesti Centralnu banku.

Minimalni iznos osnivačkog kapitala

Član 116

(1) Osnivački kapital institucije za elektronski novac ne može, u trenutku dobijanja odobrenja, biti manji od 350.000 eura.

(2) Minimalni osnivački kapital institucije za elektronski novac mora biti uplaćen u novcu.

(3) Izuzetno od stava 2 ovog člana, institucija za elektronski novac koja obavlja djelatnosti iz člana 118 stav 1 tačka 5 ovog zakona mora imati namjenski izdvojena novčana sredstva najmanje u visini minimalnog iznosa osnivačkog kapitala.

Sopstvena sredstva

Član 117

(1) Institucija za elektronski novac dužna je da, radi sigurnog i stabilnog poslovanja, odnosno ispunjavanja obaveza prema svojim povjericima, održava visinu sopstvenih sredstava, koja ni u jednom trenutku ne smije biti manja od iznosa osnivačkog kapitala ili od zbira iznosa sopstvenih sredstava utvrđenih u skladu sa st. 2 i 3 ovog člana, u zavisnosti od toga koji je iznos veći.

(2) Sopstvena sredstva institucije za elektronski novac za djelatnost izdavanja elektronskog novca iznose najmanje 2% prosječnog elektronskog novca u opticaju.

(3) Sopstvena sredstva institucije za elektronski novac za djelatnost pružanja platnih usluga koje nijesu povezane sa izdavanjem elektronskog novca izračunavaju se u skladu sa članom 78 ovog zakona.

(4) Centralna banka propisuje bliže uslove i način obračunavanja sopstvenih sredstva institucija za elektronski novac.

Drugi poslovi institucije za elektronski novac

Član 118

(1) Pored izdavanja elektronskog novca, institucija za elektronski novac ima pravo da:

- 1) pruža platne usluge iz člana 2 ovog zakona;
- 2) odobrava kredite u vezi sa platnim uslugama iz člana 2 tač. 4, 5 ili 7 ovog zakona, ukoliko su ispunjeni uslovi iz člana 81 stav 1 ovog zakona;
- 3) vrši operativne poslove i sa njima povezane pomoćne usluge u vezi sa izdavanjem elektronskog novca ili pružanjem platnih usluga iz tačke 1 ovog stava;
- 4) bude operater platnog sistema, osim platnog sistema u kome se vrši konačnost poravnanja, ne dovodeći u pitanje pristup platnim sistemima u skladu sa članom 142 ovog zakona, i/ili
- 5) obavlja drugu djelatnost koja nije djelatnost izdavanja elektronskog novca.

(2) Na zaštitu sredstava primljenih za pružanje platnih usluga iz člana 2 ovog zakona, koja nijesu povezana sa izdavanjem elektronskog novca, primjenjuju se odredbe člana 79 ovog zakona.

(3) Ukoliko institucija za elektronski novac obavlja i druge djelatnosti pored izdavanja elektronskog novca i pružanja platnih usluga, Centralna banka može zahtijevati da osnuje posebno pravno lice za obavljanje tih djelatnosti, ako ocijeni da njihovo obavljanje može ugroziti finansijsku stabilnost institucije za elektronski novac ili otežati vršenje kontrole institucije za elektronski novac u skladu sa ovim zakonom.

Izdavanje elektronskog novca

Član 119

Institucija za elektronski novac dužna je da novčana sredstva koja primi od imaoaca elektronskog novca zamijeni za elektronski novac, bez odlaganja.

Zabrana primanja depozita

Član 120

(1) Institucija za elektronski novac ne smije primati depozite ili druga povratna sredstva u smislu zakona kojima se uređuje osnivanje i poslovanje banaka.

(2) Novčana sredstva koja institucija za elektronski novac primi u zamjenu za elektronski novac od imaoča elektronskog novca ne predstavljaju depozit ili druga povratna sredstva u smislu zakona kojim se uređuje osnivanje i poslovanje banaka.

Računi institucije za elektronski novac

Član 121

(1) Ukoliko institucija za elektronski novac pruža platne usluge koje nijesu povezane sa izdavanjem elektronskog novca, a u okviru kojih vodi račune za plaćanje, ti računi se smiju koristiti isključivo za izvršavanje platne transakcije.

(2) Novčana sredstva primljena u skladu sa stavom 1 ovog člana ne smatraju se depozitom ili drugim povratnim sredstvima u smislu zakona kojim se uređuje osnivanje i poslovanje banaka.

(3) Institucija za elektronski novac poslovanje obavlja preko transakcionih računa otvorenih kod banaka.

Zabrana odobravanja kredita

Član 122

Institucija za elektronski novac ne smije odobravati kredite iz novčanih sredstava primljenih u zamjenu za izdati elektronski novac.

Zaštita sredstava

Član 123

(1) Institucija za elektronski novac dužna je novčana sredstva koja primi u zamjenu za izdati elektronski novac da zaštiti u skladu sa članom 79 ovog zakona.

(2) Novčana sredstva koja institucija za elektronski novac primi putem platnog instrumenta nije dužna da zaštiti u skladu sa stavom 1 ovog člana dok se ne odobre na račun za plaćanje ili na drugi način stave na raspolaganje instituciji za elektronski novac u skladu sa ovim zakonom.

(3) Novčana sredstva iz stava 2 ovog člana institucija za elektronski novac dužna je da zaštiti na način iz stava 1 ovog člana, najkasnije pet radnih dana od dana izdavanja elektronskog novca.

(4) Institucija za elektronski novac dužna je da unaprijed obavještava Centralnu banku o promjeni načina zaštite novčanih sredstava koja je primila u zamjenu za izdati elektronski novac.

(5) Zaštita novčanih sredstava koja institucija za elektronski novac primi u zamjenu za izdati elektronski novac bliže se uređuje propisom Centralne banke.

Shodna primjena

Član 124

(1) Odredbe čl. 82 do 107 ovog zakona shodno se primjenjuju na institucije za elektronski novac.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, institucija za elektronski novac dužna je da u poslovnim knjigama odvojeno evidentira poslovne promjene koje nastaju na osnovu izdavanja elektronskog novca i poslovne promjene koje nastaju na osnovu pružanja platnih usluga koje nijesu povezane sa izdavanjem elektronskog novca.

IX. VANSUDSKO RJEŠAVANJE SPOROVA U PLATNOM PROMETU

Komisija za vansudsko rješavanje sporova u platnom prometu

Član 125

(1) Vansudsko rješavanje sporova u platnom prometu vrši Komisija za vansudsko rješavanje sporova u platnom prometu (u daljem tekstu: Komisija).

(2) Sporovima u platnom prometu, u smislu ovog zakona, smatraju se sporovi između pružaoca i korisnika platnih usluga koji se odnose na izvršavanje platnih transakcija i sporovi između izdavaoca i imaoca elektronskog novca.

(3) Postupak pred Komisijom pokreće se podnošenjem predloga za vansudsko rješavanje spora u platnom prometu.

(4) Komisija neće rješavati sporove po kojima je već pokrenut sudski postupak i prekinuće vansudsko rješavanje spora ukoliko se, u toku postupka rješavanja, pokrene sudski spor.

Osnivanje i sastav Komisije

Član 126

(1) Komisija se osniva pri Udruženju banaka Crne Gore.

(2) Udruženje banaka Crne Gore vrši stručne i administrativne poslove za potrebe Komisije i obezbjeđuje prostorije i druge tehničke uslove za rad Komisije.

(3) Komisija ima pet članova, od kojih po dva člana imenuju i razrješavaju Udruženje banaka Crne Gore i organizacije za zaštitu potrošača, a jednog člana imenuje i razrješava Centralna banka.

(4) Predsjednik Komisije je član kojeg imenuje i razrješava Centralna banka.

(5) Svaki član Komisije ima svog zamjenika koji se imenuje i razrješava u skladu sa stavom 3 ovog člana.

(6) Članovi Komisije imenuju se na period od tri godine i mogu biti imenovani još jedanput.

Uslovi za članstvo i prestanak članstva u Komisiji

Član 127

(1) Za člana Komisije može biti imenovano lice koje ima visoku školsku spremu i najmanje pet godina radnog iskustva u struci, pod uslovom da je poslovno sposobno i da nije osuđivano za krivično djelo koje ga čini nedostojnim za obavljanje poslova vansudskog rješavanja sporova u platnom prometu.

(2) Za člana Komisije ne može biti imenovano lice koje se smatra javnim funkcionerom po zakonu kojim se uređuje sprječavanje sukoba interesa.

(3) Mandat članu Komisije prestaje:

- 1) istekom vremena na koji je imenovan;
- 2) na lični zahtjev;
- 3) ako se utvrdi da ne ispunjava uslove iz stava 1 ovog člana;
- 4) gubitkom radne sposobnosti za obavljanje poslova u Komisiji;
- 5) smrću člana.

(4) U slučaju prestanka mandata članu Komisije novi član se imenuje u roku od 30 dana od dana prestanka mandata, u skladu sa ovim zakonom.

Razlozi isključenja članstva u Komisiji

Član 128

(1) Član Komisije koji ima lične ili druge interese u vansudskom rješavanju sporova u platnom prometu ili je povezan sa strankom u sporu ne može kao član Komisije učestvovati u rješavanju predmetnog spora.

(2) Član Komisije koji iz bilo kog razloga ne može biti nepristrasan dužan je da o tome, bez odlaganja, obavijesti subjekta iz člana 126 stav 3 ovog zakona.

Rad Komisije

Član 129

(1) Način rada i postupak pred Komisijom uređuju se poslovnikom o radu, koji donosi Komisija.

(2) Saglasnost na poslovnik iz stava 1 ovog člana daje Centralna banka.

(3) Članovi Komisije i njihovi zamjenici dužni su da kao poslovnu tajnu čuvaju sve informacije koje su saznali u toku obavljanja svoje dužnosti.

X. PLATNI SISTEMI U CRNOJ GORI

1. Osnivanje i rad platnih sistema

Osnivanje platnog sistema

Član 130

(1) Platni sistem u Crnoj Gori mogu osnovati operater iz člana 131 stav 2 ovog zakona i najmanje jedan učesnik pružalac platnih usluga koji je odobrenje za pružanje platnih usluga dobio od Centralne banke.

(2) Za osnivanje i obavljanje poslova u platnom sistemu operater i učesnik u platnom sistemu zaključuju ugovor o platnom sistemu.

Operater platnog sistema

Član 131

- (1) Platnim sistemom upravlja operater platnog sistema.
- (2) Operater platnog sistema može biti:
 - 1) banka i druga kreditna institucija sa sjedištem u Crnoj Gori;
 - 2) platna institucija sa sjedištem u Crnoj Gori;
 - 3) institucija za elektronski novac sa sjedištem u Crnoj Gori;
 - 4) drugo pravno lice sa sjedištem u Crnoj Gori osnovano kao akcionarsko društvo ili društvo s ograničenom odgovornošću;
 - 5) Centralna banka;
 - 6) dio stranog pravnog lica sa sjedištem u Crnoj Gori.
- (3) Operater platnog sistema može, pored upravljanja platnim sistemom, obavljati i druge djelatnosti, u skladu sa zakonom.

Dužnosti operatera platnog sistema

Član 132

- (1) Operater platnog sistema dužan je da obezbijedi kontinuirano, sigurno i efikasno funkcionisanje platnog sistema.
- (2) Operater platnog sistema dužan je da, srazmjerno vrsti, obimu i složenosti poslova koji proizilaze iz pravila rada platnog sistema, obezbijedi:
 - 1) da platni sistem ima primjeren, pouzdan i odgovarajući informacioni sistem za obavljanje svih funkcija u skladu sa pravilima rada platnog sistema, kao i plan kontinuiteta poslovanja;
 - 2) organizacionu strukturu sa jasno definisanim, preglednim i dosljednim ovlaštenjama i odgovornostima, i
 - 3) upravljanje rizicima kojima je platni sistem izložen ili bi mogao biti izložen.
- (3) Centralna banka može propisati bliže uslove koje treba da ispuni platni sistem i operater platnog sistema.

Učesnici u platnom sistemu

Član 133

- (1) Učesnici u platnom sistemu mogu biti:
 - 1) pružalac platnih usluga;
 - 2) operater platnog sistema;
 - 3) drugi platni sistem;
 - 4) drugo lice u skladu sa pravilima rada tog platnog sistema.

(2) Pružalac platnih usluga može učestvovati u platnom sistemu kao direktni učesnik ili indirektni - preko drugog pružaoca platnih usluga.

(3) Pružalac platnih usluga iz člana 4 stav 1 tač. 1, 2 i 3 ovog zakona dužan je da obavijesti Centralnu banku o svakom platnom sistemu u kojem učestvuje direktno ili indirektno i o operateru tog platnog sistema, bez obzira da li taj sistem posluje u Crnoj Gori ili u trećoj državi.

Dozvola za rad platnog sistema

Član 134

(1) Dozvolu za rad platnog sistema operateru platnog sistema izdaje Centralna banka.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, Centralna banka ne izdaje dozvolu za rad:

- 1) platnog sistema iz člana 142 stav 4 tačka 3 ovog zakona;
- 2) platnog sistema čiji je ona operater.

(3) Platni sistem iz stava 1 ovog člana ne može početi sa radom prije izdavanja dozvole za rad.

(4) Operater platnog sistema iz stava 1 ovog člana dužan je da o početku rada platnog sistema obavijesti Centralnu banku, u roku od 30 dana od dana dobijanja dozvole za rad.

(5) Operater platnog sistema iz stava 2 tačka 1 ovog člana dužan je da o namjeri početka rada platnog sistema obavijesti Centralnu banku, najkasnije pet radnih dana prije početka rada tog platnog sistema.

Zahtjev za izdavanje dozvole za rad platnog sistema

Član 135

(1) Lice iz člana 131 stav 2 ovog zakona koje namjerava da upravlja radom platnog sistema podnosi Centralnoj banci zahtjev za izdavanje dozvole za rad platnog sistema, u pisanoj formi.

(2) Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana prilažu se:

1) podaci o operateru platnog sistema (naziv, sjedište i adresa);

2) dokumentacija kojom se dokazuje da je operater platnog sistema tehnički, organizaciono i funkcionalno osposobljen za operativno upravljanje platnim sistemom i da ima kontrolne mehanizme i mehanizme sigurnosti upravljanja rizikom;

3) opis informacionog sistema kojim se dokazuje da li je sistem primjeren, pouzdan i odgovarajući za obavljanje svih poslova predviđenih pravilima rada platnog sistema;

4) opis organizacione, tehničke i kadrovske strukture operatera platnog sistema u vezi sa upravljanjem platnim sistemom, a prema potrebi, opis korišćenja usluga eksternalizacije u vezi sa upravljanjem platnim sistemom, kao i opis povezivanja sa drugim platnim sistemom;

5) podaci o članovima odbora direktora, odnosno izvršnog direktora, a ako operater platnog sistema obavlja i druge djelatnosti podaci o licima odgovornim za upravljanje platnim sistemom u skladu sa članom 72 stav 2 tačka 10 ovog zakona;

6) poslovni plan rada platnog sistema za prve tri godine poslovanja;

- 7) podaci o učesnicima u platnom sistemu;
 - 8) predlog ugovora o platnom sistemu;
 - 9) predlog pravila rada platnog sistema;
 - 10) izjava ovlaštenog lica operatera platnog sistema da su dostavljene informacije i dokumentacija istiniti, potpuni i ažurirani;
 - 11) izjava operatera platnog sistema da će, bez odlaganja, obavještavati Centralnu banku o svim promjenama u podacima koji su dostavljeni uz zahtjev za izdavanje dozvole za rad platnog sistema;
 - 12) druga dokumentacija koju Centralna banka ocijeni potrebnom za odlučivanje po zahtjevu.
- (3) Ukoliko su pojedina dokumenta, koja se prilažu uz zahtjev iz stava 1 ovog člana, na stranom jeziku, prilaže se i ovjereni prevod od sudskog tumača na crnogorskom jeziku.

Izdavanje dozvole za rad platnog sistema

Član 136

(1) Centralna banka izdaje dozvolu za rad platnog sistema ako pravila rada platnog sistema ispunjavaju uslove iz člana 140 ovoga zakona i ako, na osnovu uredno podnijetog zahtjeva i dokumentacije iz člana 135 ovog zakona i informacija kojima raspolaže, ocijeni da su ispunjeni sljedeći uslovi:

1) da je operater platnog sistema tehnički, organizaciono i funkcionalno osposobljen za operativno upravljanje platnim sistemom i ima kontrolne mehanizme i mehanizme sigurnosti i upravljanje rizicima;

2) da operater platnog sistema ima poslovni plan rada za prve tri godine poslovanja, zasnovan na realnim ekonomskim pokazateljima;

3) da lica predložena za članove odbora direktora, odnosno izvršnog direktora operatera platnog sistema, a u slučaju da operater platnog sistema obavlja i druge djelatnosti, lica koja su odgovorna za upravljanje platnim sistemom imaju dobar ugled i odgovarajuće znanje i iskustvo za upravljanje platnim sistemom;

4) da je informacioni sistem primjeren, pouzdan i odgovarajući za obavljanje svih poslova predviđenih pravilima rada platnog sistema;

5) da ne postoje finansijski i/ili drugi razlozi koji ugrožavaju ili bi mogli ugroziti siguran i efikasan rad platnog sistema.

(2) Centralna banka može, u postupku izdavanja dozvole za rad platnog sistema, sarađivati sa drugim centralnim bankama ili drugim nadležnim organima, radi sveobuhvatne ocjene podnesenog zahtjeva.

Odbijanje zahtjeva za izdavanje dozvole za rad platnog sistema

Član 137

Centralna banka odbija zahtjev za izdavanje dozvole za rad platnog sistema ako ocijeni da nije ispunjen neki od uslova iz člana 136 stav 1 ovog zakona.

Oduzimanje dozvole za rad platnog sistema

Član 138

- (1) Centralna banka oduzima dozvolu za rad platnog sistema, ako:
- 1) je dozvola za rad izdata na osnovu netačnih informacija ili dokumentacije, odnosno neistinito prikazanih podataka koji su bitni za rad platnog sistema;
 - 2) operater platnog sistema ne počne sa radom platnog sistema u roku od godine dana od dana izdavanja dozvole za rad;
 - 3) u slučaju prestanka ispunjavanja nekog od uslova na osnovu kojeg je izdata dozvola za rad;
 - 4) platni sistem prestane sa radom duže od šest mjeseci neprekidno, ili
 - 5) u slučaju otvaranja postupka stečaja ili likvidacije nad operaterom platnog sistema.
- (2) Centralna banka može oduzeti dozvolu za rad platnog sistema, ako:
- 1) bi dalji rad platnog sistema mogao ugroziti sigurnost i efikasnost pružanja platnih usluga;
 - 2) se rad platnog sistema obavlja suprotno propisima i/ili pravilima platnog sistema;
 - 3) operater platnog sistema onemogućava ili otežava obavljanje kontrole i/ili nadgledanje rada platnog sistema, ili
 - 4) operater platnog sistema ne sprovodi mjere koje je naložila Centralna banka.

Obavještenje o izdavanju i oduzimanju dozvole za rad

Član 139

Rješenje o izdavanju i oduzimanju dozvole za rad platnog sistema Centralna banka objavljuje u "Službenom listu Crne Gore" i dostavlja ga CRPS.

Pravila rada platnog sistema

Član 140

- (1) Platni sistem posluje prema pravilima rada tog platnog sistema.
- (2) Pravilima rada platnog sistema uređuju se standardizovani postupci i zajednička pravila za obradu, obračun i/ili poravnanje platnih transakcija između učesnika platnog sistema.
- (3) Centralna banka odobrava pravila rada platnog sistema u postupku izdavanja dozvole za rad platnog sistema.
- (4) Izuzetno od stava 3 ovog člana, Centralna banka ne odobrava pravila rada platnih sistema iz člana 134 stav 2 ovog zakona.
- (5) Pravilima rada platnog sistema utvrđuju se naročito:
- 1) učesnici u platnom sistemu prema vrsti i opisu njihove uloge u platnom sistemu;
 - 2) uslovi za učešće i prestanak učešća u platnom sistemu;
 - 3) platne transakcije koje se obračunavaju i/ili poravnavaju u platnom sistemu prema vrsti platnih usluga;
 - 4) načela obračuna i/ili poravnanja platnih transakcija;

- 5) način i uslovi izvršavanja platnih transakcija, njihov oblik i sadržaj;
 - 6) način izvještavanja učesnika o obračunu i/ili poravnanju;
 - 7) način zaštite podataka od zloupotrebe;
 - 8) momenat prihvatanja i momenat neopozivosti naloga za prenos i postupanje u slučaju otvaranja postupka iz člana 151 stav 1 ovog zakona, ako se radi o platnim sistemima u kojima se vrši konačnost poravnanja platne transakcije (u daljem tekstu: platni sistem u kome se vrši konačnost poravnanja).
- (6) Centralna banka odobrava pravila rada platnog sistema ako utvrdi da sadrže elemente iz stava 5 ovog člana i ako ocijeni da njihova primjena obezbjeđuje zaštitu od mogućih rizika vezanih za funkcionisanje platnog sistema.

Odobrenje za izmjenu ugovora o platnom sistemu i izmjenu pravila rada platnog sistema

Član 141

- (1) Centralna banka izdaje odobrenje za izmjenu ugovora o platnom sistemu i izmjenu pravila rada platnog sistema.
- (2) Operater platnog sistema dužan je da Centralnoj banci podnese zahtjev za izdavanje odobrenja izmjena ugovora o platnom sistemu, odnosno izmjena pravila rada platnog sistema.
- (3) Uz zahtjev iz stava 2 ovog člana prilažu se:
 - 1) predlog izmjena ugovora o platnom sistemu, odnosno predlog izmjena pravila rada platnog sistema;
 - 2) detaljno obrazloženje razloga predloženih izmjena.
- (4) U postupku po zahtjevu za izdavanje odobrenja iz stava 1 ovog člana Centralna banka može zahtijevati dodatne informacije.
- (5) U postupku po zahtjevu za izdavanje odobrenja iz stava 1 ovog člana Centralna banka cijeni naročito uticaj predloženih izmjena na upravljanje rizicima u platnom sistemu.
- (6) Centralna banka može odbiti zahtjev za izdavanje odobrenja iz stava 1 ovog člana ako iz dokumentacije i informacija kojima raspolaže ocijeni da bi predložene izmjene izazvale poremećaj u platnom sistemu, ugrozile kompatibilnost u funkcionisanju drugih platnih sistema, stabilnost i sigurnost finansijskog sistema u Crnoj Gori ili ako su te izmjene u suprotnosti sa zakonom i propisima Centralne banke.

Pristup platnim sistemima

Član 142

- (1) Pravilima rada platnog sistema utvrđuju se objektivni, nediskriminatorni i primjereni uslovi za pristup, odnosno učešće u platnom sistemu.
- (2) Pristup, odnosno učešće u platnom sistemu može se ograničiti samo u mjeri potrebnoj radi zaštite od posebnih rizika (rizika poravnanja, operativnog rizika, rizika poslovanja i dr.) i radi očuvanja finansijske i operativne stabilnosti platnog sistema.
- (3) Pravilima rada platnog sistema ne mogu se utvrditi:

- 1) ograničenja u vezi sa efektivnim učešćem u drugim platnim sistemima;
- 2) pravila kojima se na diskriminatoran način utvrđuju prava i obaveze koja se odnose na učešće u platnom sistemu;
- 3) ograničenja po osnovu vrste pružalaca platnih usluga.
- (4) Odredbe st. 1 do 3 ovog člana ne primjenjuju se na platne sisteme:
 - 1) u kojima se vrši konačnost poravnanja utvrđene u skladu sa ovim zakonom;
 - 2) čiji su učesnici isključivo pružaoci platnih usluga koji čine grupu subjekata povezanu kapitalom, u kojoj jedan od povezanih subjekata ima stvarnu kontrolu nad ostalim povezanim subjektima, ili
 - 3) u kojima jedini pružalac platnih usluga (bilo kao pojedinačni subjekt ili kao grupa):
 - a) djeluje ili može djelovati kao pružalac platnih usluga i za platioce i za primaoca plaćanja i isključivo je odgovoran za upravljanje platnim sistemom,
 - b) ovlasti druge pružaoce platnih usluga da učestvuju u platnom sistemu, koji nemaju pravo ugovaranja međusobne naknade u vezi sa platnim sistemom, ali imaju pravo utvrđivanja sopstvenih naknada u odnosu na platioce i primaoca plaćanja.

Eksternalizacija

Član 143

- (1) Operater platnog sistema može izvršiti eksternalizaciju određenih aktivnosti vezanih za rad platnog sistema, o čemu je dužan da, prije zaključenja ugovora sa pružaocem usluga eksternalizacije, obavijesti Centralnu banku.
- (2) Operater platnog sistema dužan je da obezbijedi da se eksternalizacijom:
 - 1) ne mijenja odnos i obaveze operatera platnog sistema prema učesnicima u platnom sistemu;
 - 2) ne dovodi u pitanje usklađenost rada platnog sistema sa pravilima rada i ovim zakonom, i
 - 3) ne onemogućava ili otežava obavljanje kontrole od strane Centralne banke.
- (3) Operater platnog sistema odgovoran je za štetu koju prouzrokuje pružalac usluga eksternalizacije u vezi sa pružanjem eksternalizovane aktivnosti.
- (4) Operater platnog sistema dužan je da omogući Centralnoj banci obavljanje neposredne kontrole na lokaciji pružanja usluga, odnosno kod pružaoca usluga eksternalizacije, kao i pristup dokumentaciji i podacima koji su povezani sa eksternalizacijom, a u posjedu su pružaoca usluga eksternalizacije.
- (5) Centralna banka može propisati bliže uslove za eksternalizaciju aktivnosti vezanih za rad platnog sistema.

Registar platnih sistema

Član 144

- (1) Centralna banka vodi registar platnih sistema u Crnoj Gori i objavljuje na svojoj internet stranici.

- (2) Registar platnih sistema sadrži naročito:
- 1) naziv platnog sistema;
 - 2) naziv i sjedište operatera platnog sistema;
 - 3) naziv i sjedište učesnika u platnom sistemu.

2. Konačnost poravnanja u platnim sistemima

Račun za poravnanje i konačnost poravnanja

Član 145

(1) Račun za poravnanje je račun učesnika kod centralne banke ili agenta za poravnanje, koji se koristi za poravnanje u platnom sistemu u kome se vrši konačnost poravnanja.

(2) Konačnost poravnanja u platnom sistemu u kome se vrši konačnost poravnanja nastaje kada se izvrši zaduženje i odobrenje računa učesnika tog platnog sistema.

Uslovi koje mora ispuniti platni sistem u kome se vrši konačnost poravnanja

Član 146

(1) Platni sistem u kome se vrši konačnost poravnanja mora da ispunjava sljedeće uslove:

1) da je zasnovan na ugovoru između tri ili više učesnika, ne računajući operatera platnog sistema, agenta za poravnanje, klirinšku organizaciju ili indirektnog učesnika, pri čemu najmanje jedan učesnik ima sjedište u Crnoj Gori;

2) da ima utvrđena pravila i standardizovane procedure za izvršavanje, obračun i poravnanje platnih transakcija između učesnika;

3) da su pravilima rada utvrđeni momenat prihvatanja i momenat neopozivosti naloga za prenos.

(2) Centralna banka utvrđuje ispunjenost uslova iz stava 1 ovog člana, osim za platne sisteme za koje je ovim zakonom utvrđeno da ne izdaje dozvolu za rad.

Interoperabilni sistem

Član 147

(1) Interoperabilni sistem čine dva ili više platnih sistema čiji su operateri zaključili sporazum o izvršavanju naloga za prenos između tih sistema.

(2) Zaključenjem sporazuma iz stava 1 ovog člana ne uspostavlja se platni sistem u smislu ovog zakona.

Učesnici u platnom sistemu u kome se vrši konačnost poravnanja

Član 148

(1) Učesnici u platnom sistemu u kome se vrši konačnost poravnanja su institucije, agenti za poravnanje, klirinške organizacije, operateri sistema i indirektni učesnici, s tim da jedan učesnik u sistemu može djelovati u svojstvu agenta za poravnanje i/ili klirinške organizacije ili može obavljati pojedine ili sve te funkcije.

(2) Institucije, u smislu stava 1 ovog člana, su subjekti koji učestvuju u platnom sistemu u kome se vrši konačnost poravnanja i koji su odgovorni za ispunjavanje finansijskih obaveza koje proizlaze iz naloga za prenos u tom sistemu, a naročito:

- 1) banke i druge kreditne institucije;
- 2) ogranci kreditnih institucija sa sjedištem u Crnoj Gori;
- 3) državni organi, organi lokalne samouprave, Centralna banka, pravna lica za čije obaveze po zakonu garantuje Crna Gora i pravna lica koja vrše javna ovlašćenja;
- 4) Evropska centralna banka i nacionalne centralne banke država članica.

(3) Agenti za poravnanje, u smislu stava 1 ovog člana, su subjekti koji institucijama otvaraju račune za poravnanje preko kojih se izvršavaju nalozi za prenos unutar platnog sistema u kome se vrši konačnost poravnanja i, ukoliko su ovlašćeni, odobravaju kredit tim učesnicima u cilju poravnanja.

(4) Klirinške organizacije, u smislu stava 1 ovog člana, su subjekti odgovorni za obračunavanje neto pozicija institucija i agenata za poravnanje ako učestvuju u platnom sistemu u kome se vrši konačnost poravnanja, koje predstavlja pretvaranje potraživanja i obaveza na osnovu naloga za prenos koji jedan ili više učesnika šalju ili primaju od jednog ili više učesnika – u jednu neto obavezu ili jedno neto potraživanje.

(5) Operater sistema, u smislu stava 1 ovog člana, je jedno ili više pravnih lica koja su odgovorna za nesmetano funkcionisanje platnog sistema u kome se vrši konačnost poravnanja u skladu sa pravilima rada tog sistema.

(6) Indirektni učesnici, u smislu stava 1 ovog člana, su agent za poravnanje, klirinška organizacija ili operater platnog sistema, koji su u ugovornom odnosu sa učesnikom u platnom sistemu u kome se vrši konačnost poravnanja koji mu omogućava izvršavanje naloga za prenos u tom sistemu, pod uslovom da je taj indirektni učesnik u tom svojstvu poznat operateru sistema.

Nalog za prenos

Član 149

Nalog za prenos je instrukcija učesnika u platnom sistemu u kome se vrši konačnost poravnanja da se primaocu plaćanja stavi na raspolaganje određeni iznos novčanih sredstava ili kojom nastaju ili se izvršavaju obaveze plaćanja između učesnika u platnom sistemu, u skladu sa pravilima rada tog sistema.

Prihvatanje i neopozivost naloga za prenos

Član 150

(1) Pravilima rada platnog sistema u kome se vrši konačnost poravnanja uređuje se momenat u kojem se nalog za prenos dat od učesnika tog sistema ili preko trećeg lica smatra prihvaćenim od strane tog sistema.

(2) Momenat neopozivosti naloga za prenos označava momenat utvrđen pravilima rada platnog sistema u kome se vrši konačnost poravnanja, od kojeg ni učesnik u sistemu ni treće lice ne mogu opozvati nalog za prenos.

(3) U slučaju interoperabilnih sistema svaki platni sistem svojim pravilima rada utvrđuje momenat prihvatanja i momenat neopozivosti naloga za prenos, na način kojim se obezbjeđuje da ta pravila budu u najvećoj mogućoj mjeri usklađena sa pravilima rada drugih učenika u interoperabilnom sistemu.

(4) Na momenat prihvatanja i momenat neopozivosti naloga za prenos koji je utvrđen pravilima rada platnog sistema koji je učesnik u interoperabilnom sistemu ne utiču pravila rada drugih učenika u tom interoperabilnom sistemu, osim ako nije drukčije

utvrđeno pravilima rada svih platnih sistema koji učestvuju u tom interoperabilnom sistemu.

Postupak zbog insolventnosti i momenat otvaranja postupka zbog insolventnosti

Član 151

(1) Postupak zbog insolventnosti nad učesnikom u platnom sistemu u kome se vrši konačnost poravnanja, u smislu ovog zakona, smatra se otvaranje postupka stečajna ili likvidacije nad tim učesnikom.

(2) Momenat otvaranja postupka zbog insolventnosti, u smislu ovog zakona, smatra se momenat prijema rješenja o otvaranju stečajnog postupka ili postupka likvidacije nad učesnikom u platnom sistemu od strane operatera platnog sistema u kome se vrši konačnost poravnanja.

(3) Otvaranje postupka zbog insolventnosti ne utiče na ostvarivanje prava i obaveza učesnika u platnom sistemu u kome se vrši konačnost poravnanja, koje proizilaze iz njegovog učešća ili su u vezi sa njegovim učešćem u tom platnom sistemu, nastalih prije momenta otvaranja postupka zbog insolventnosti, niti na ostvarivanje tih prava i obaveza učesnika u interoperabilnom sistemu ili operatera interoperabilnog sistema koji nije učesnik u tom sistemu.

Nalozi za prenos u slučaju otvaranja postupka zbog insolventnosti

Član 152

(1) U slučaju otvaranja postupka zbog insolventnosti nad učesnikom u platnom sistemu, učesnikom u interoperabilnom sistemu ili nad operaterom interoperabilnog sistema koji nije učesnik u tom sistemu, nalozi za prenos i obračuni punovažni su i proizvode pravno dejstvo prema trećim licima pod uslovom da su prihvaćeni u platni sistem prije momenta otvaranja postupka zbog insolventnosti.

(2) Izuzetno od stava 1 ovoga člana, punovažni su i proizvode pravno dejstvo prema trećim licima i nalozi za prenos koji su prihvaćeni u platni sistem nakon momenta otvaranja postupka zbog insolventnosti i izvršeni u okviru istog poslovnog dana, i to samo ako operater platnog sistema može dokazati da u vrijeme kada su ti nalozi za prenos postali neopozivi nije znao niti mogao znati za otvaranje tog postupka.

(3) Poslovni dan, u smislu stava 2 ovog člana, je dan koji, u skladu sa pravilima rada platnog sistema, pokriva dnevna i noćna poravnanja i obuhvata sve događaje u toku poslovnog ciklusa tog sistema.

(4) Poništenje platnih transakcija i ugovora zaključenih prije momenta otvaranja postupka zbog insolventnosti ne mogu imati za posljedicu osporavanje sprovedenog obračuna.

(5) U slučaju otvaranja postupka zbog insolventnosti nad učesnikom ili operaterom interoperabilnog sistema, raspoloživa novčana sredstva na računu za poravnanje tog učesnika ili operatera mogu se iskoristiti za izvršavanje njegovih obaveza u platnom sistemu u kome se vrši konačnost poravnanja ili u interoperabilnom sistemu, u toku poslovnog dana u kome je postupak zbog insolventnosti otvoren.

Dostavljanje rješenja o otvaranju postupka zbog insolventnosti

Član 153

(1) Organ nadležan za otvaranje postupka zbog insolventnosti nad učesnikom u platnom sistemu u kome se vrši konačnost poravnanja dužan je da, bez odlaganja, Centralnoj banci dostavi rješenje o otvaranju postupka zbog insolventnosti nad tim učesnikom.

(2) Rješenje iz stava 1 ovog člana Centralna banka, bez odlaganja, prosljeđuje operateru platnog sistema nad čijim učesnikom je otvoren postupak zbog insolventnosti.

Mjerodavno pravo

Član 154

U slučaju otvaranja postupka zbog insolventnosti nad učesnikom u platnom sistemu u kome se vrši konačnost poravnanja, na prava i obaveze koje proizlaze iz učešća ili su u vezi sa učešćem u tom platnom sistemu primjenjuju se odredbe ovog zakona.

Prava primaoca sredstava obezbjeđenja u slučaju otvaranja postupka zbog insolventnosti nad davaocem sredstava obezbjeđenja

Član 155

(1) Otvaranje postupka zbog insolventnosti nad učesnikom u platnom sistemu u kome se vrši konačnost poravnanja ili učesnikom u interoperabilnom sistemu, nad operaterom interoperabilnog sistema koji nije učesnik u tom sistemu ili nad drugim davaocem sredstava obezbjeđenja ne utiče na ostvarivanje prava drugih učesnika ili operatera sistema da se namire iz sredstava obezbjeđenja koja su data u vezi sa učešćem u tom platnom sistemu ili interoperabilnom sistemu.

(2) Otvaranje postupka zbog insolventnosti nad ugovornom stranom države članice, Evropske centralne banke ili nacionalne centralne banke države članice koja je dala sredstvo obezbjeđenja ne utiče na ostvarivanje prava države članice, Evropske

centralne banke ili nacionalne centralne banke države članice da se namiri iz tog sredstva obezbjeđenja.

Obavještavanje nadležnih organa Evropske unije

Član 156

Centralna banka obavještava nadležni organ Evropske unije o platnim sistemima u kojima se vrši konačnost poravnanja i o operaterima tih sistema.

3. Značajni platni sistemi

Kriterijumi za utvrđivanje značajnih platnih sistema.

Član 157

(1) Značajni platni sistemi su sistemi koji se određuju na osnovu kriterijuma koje propisuje Centralna banka.

(2) Značajan platni sistem čiji poremećaj u radu može izazvati sistemski rizik je sistemski značajan platni sistem.

(3) Sistemski rizik, u smislu stava 2 ovog člana, je rizik nastao poremećajem u radu platnog sistema ili nemogućnošću učesnika u platnom sistemu da ispune svoje obaveze vezane za funkcionisanje platnog sistema, čija je posljedica nemogućnost ispunjenja obaveza od strane drugih učesnika u platnom sistemu ili narušavanje sigurnosti platnog prometa i finansijskog sistema u cjelini.

(4) Centralna banka obavještava nadležni organ Evropske unije o značajnim platnim sistemima.

RTGS sistem

Član 158

(1) Centralna banka je vlasnik, operater, učesnik i agent za poravnanje platnog sistema u kome se izvršavanje pojedinačnih platnih transakcija vrši po bruto principu u realnom vremenu (u daljem tekstu: RTGS sistem).

(2) RTGS sistem je sistemski značajan platni sistem.

(3) Centralna banka utvrđuje pravila rada RTGS sistema.

(4) Učesnici u RTGS sistemu mogu biti pravna lica čiji se računi, u skladu sa zakonom i propisom Centralne banke, otvaraju i vode kod Centralne banke.

Poravnanje platnih transakcija u RTGS sistemu

Član 159

(1) U RTGS sistemu vrši se, u skladu sa pravilima rada tog sistema, poravnanje platnih transakcija banaka i drugih kreditnih institucija koje pružaju platne usluge, kao

i subjekata za koje je zakonom i propisom Centralne banke određeno da te račune vode kod Centralne banke.

(2) Minimalna vrijednost platnih transakcija koje moraju biti procesuirane u RTGS sistemu (granica velikih i malih plaćanja) utvrđuje se propisom Centralne banke.

4. Kontrola i nadgledanje platnih sistema

Nadležni organ

Član 160

Centralna banka vrši kontrolu operatera i učesnika u platnom sistemu i nadgledanje rada platnog sistema.

Kontrola operatera i učesnika u platnom sistemu

Član 161

(1) Kontrolom operatera i učesnika u platnom sistemu Centralna banka vrši provjeru njihovog poslovanja u skladu sa ovim zakonom i pravilima rada platnog sistema, uključujući i provjeru obezbjeđenja pristupa platnom sistemu u skladu sa članom 142 ovog zakona.

(2) Operater i učesnik platnog sistema dužni su da za obavljanje kontrole iz stava 1 ovog člana obezbijede Centralnoj banci potrebne informacije i dokumentaciju.

(3) Centralna banka dužna je da podatke i informacije pribavljene prilikom vršenja kontrole čuva kao tajne, u skladu sa zakonom.

(4) Na sprovođenje kontrole nad operaterom ili učesnikom u platnom sistemu shodno se primjenjuju odredbe čl. 91 do 94 i čl. 100 i 102 ovog zakona.

(5) Ukoliko kontrolom iz stava 1 ovog člana utvrdi postupanje suprotno zakonu ili pravilima rada platnog sistema Centralna banka može:

- 1) pisano upozoriti operatera platnog sistema;
- 2) naložiti operateru i/ili učesniku platnog sistema da otkloni nepravilnosti u određenom roku;
- 3) naložiti operateru platnog sistema da isključi jednog ili više učesnika ako ne ispunjavaju uslove za učešće u platnom sistemu;
- 4) zabraniti operateru platnog sistema da obavlja aktivnosti, do otklanjanja utvrđenih nepravilnosti;
- 5) preduzeti i druge odgovarajuće mjere.

Nadgledanje rada platnog sistema

Član 162

(1) Nadgledanje rada platnog sistema obuhvata aktivnosti usmjerene na obezbjeđivanje i unapređivanje sigurnosti i efikasnosti funkcionisanja platnog sistema.

(2) U smislu stava 1 ovog člana, sigurnost označava ograničavanje rizika koji mogu ugroziti ili negativno uticati na adekvatno i kontinuirano funkcionisanje platnog sistema i finansijsku stabilnost, a efikasnost podrazumijeva brzo i ekonomično obavljanje operacija u platnom sistemu, kao i nivo usluga koji je ekonomski isplativ za učesnike sistema i njihove korisnike i koji odgovara njihovim potrebama.

(3) Centralna banka nadgleda rad platnih sistema procjenom usklađenosti rada platnih sistema sa principima za funkcionisanje platnih sistema.

(4) Principi za funkcionisanje platnih sistema utvrđuju se primjenom međunarodnih standarda i principa.

(5) Na osnovu nadgledanja rada platnog sistema, Centralna banka daje ocjenu nivoa usklađenosti određenog platnog sistema sa principima za funkcionisanje platnih sistema.

(6) Način ocjene nivoa usklađenosti određenog platnog sistema sa principima za funkcionisanje platnih sistema utvrđuje se propisom Centralne banke.

(7) Izuzetno od stava 1 ovog člana, za nadgledanje platnog sistema čiji je ona operater Centralna banka može ovlastiti druge relevantne institucije.

Obavještavanje Centralne banke

Član 163

(1) Operater platnog sistema dužan je da, bez odlaganja, obavijesti Centralnu banku:

1) o podnesenoj prijavi podataka u CRPS i o izvršenom upisu promjene podataka u CRPS;

2) ukoliko vrši i druge djelatnosti koje nijesu upravljanje platnim sistemom, o svim promjenama u vezi sa licima koja su odgovorna za upravljanje platnim sistemom;

3) o svakoj promjeni podataka o učesnicima u platnom sistemu i o podacima u vezi sa uključenjem novih učesnika ili prestankom učešća u tom platnom sistemu;

4) o namjeri prestanka obavljanja djelatnosti upravljanja platnim sistemom, kao i o nastupanju okolnosti iz člana 138 ovog zakona;

5) o svim drugim promjenama koje su vezane za uslove rada platnog sistema u skladu sa ovim zakonom i/ili kojima se mijenjaju činjenice na osnovu kojih je izdata dozvola za rad platnog sistema.

(2) Operater platnog sistema koji nije obavezan da pribavi dozvolu za rad platnog sistema dužan je da, bez odlaganja, obavijesti Centralnu banku o činjenicama i okolnostima iz stava 1 ovog člana, kao i o svakoj promjeni pravila rada tog platnog sistema.

(3) Operater platnog sistema dužan je da Centralnoj banci, na njen zahtjev, dostavi podatke o platnim transakcijama izvršenim preko platnog sistema kojim upravlja.

(4) Centralna banka može propisati način i rokove obavještavanja od strane operatera platnog sistema.

Saradnja sa nadležnim tijelima i razmjena informacija

Član 164

U obavljanju kontrole operatera i učesnika u platnom sistemu i nadgledanju rada platnog sistema Centralna banka može saradivati sa drugim nadležnim organima u Crnoj Gori i sa nadležnim organima država članica i trećih država.

XI. NAČIN I POSTUPAK ODLUČIVANJA CENTRALNE BANKE

Primjena opšteg upravnog postupka

Član 165

U postupku odlučivanja Centralne banke primjenjuju se odredbe Zakona o opštem upravnom postupku, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Odlučivanje

Član 166

U postupku odlučivanja Centralna banka odlučuje po skraćenom postupku.

Rješenje

Član 167

(1) O pitanjima iz nadležnosti utvrđenih ovim zakonom Centralna banka odlučuje rješenjem.

(2) Rješenja Centralne banke su konačna u upravnom postupku i protiv njih se može pokrenuti upravni spor.

Izmjena rješenja

Član 168

(1) Centralna banka može izmijeniti rješenje iz člana 167 stav 1 ovog zakona, ako nastanu nove okolnosti koje utiču ili bi mogle uticati na poslovanje platne institucije, institucije za elektronski novac ili na rad operatera platnog sistema.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana Centralna banka uzima u obzir sve činjenice i okolnosti koje su nastale nakon donošenja prvobitnog rješenja.

Rokovi

Član 169

(1) Centralna banka je dužna da po zahtjevu za izdavanje odobrenja za pružanje platnih usluga, odobrenja za izdavanje elektronskog novca i dozvole za rad platnog sistema odluči u roku od 90 dana od dana predaje zahtjeva, odnosno u roku od 90

dana od dana predaje svih potrebnih podataka i dokumentacije u slučaju kada podnijeti zahtjev i priložena dokumentacija nijesu potpuni.

(2) Po drugim zahtjevima podnijetim u skladu sa ovim zakonom Centralna banka je dužna da odluči u roku od 60 dana od dana predaje zahtjeva, odnosno u roku od 60 dana od dana predaje svih potrebnih podataka i dokumentacije u slučaju kada podnijeti zahtjev i priložena dokumentacija nijesu potpuni.

Pravna zaštita

Član 170

(1) Guverner Centralne banke, član Savjeta Centralne banke, zaposleni ili bilo koje lice koje je Centralna banka ovlastila za obavljanje poslova iz nadležnosti Centralne banke utvrđenih ovim zakonom, ne odgovaraju za štetu koja bi mogla nastati prilikom obavljanja dužnosti u skladu sa ovim zakonom osim ako se dokaže da su određenu radnju učinili namjerno ili grubom nepažnjom.

(2) Troškove zaštite lica iz stava 1 ovog člana, u sudskim postupcima koji se odnose na obavljanje dužnosti tih lica, snosi Centralna banka.

XII. PREKOGRANIČNE PLATNE TRANSAKCIJE I PRUŽANJE PLATNIH USLUGA I IZDAVANJE ELEKTRONSKOG NOVCA U DRŽAVI ČLANICI I IZ DRŽAVE ČLANICE

Primjena

Član 171

Odredbe čl. 2 do 129 ovog zakona primjenjuju se na prekogranične platne transakcije i na pružanje platnih usluga i izdavanje elektronskog novca u državi članici i iz države članice, ako čl. 172 do 180 ovog zakona nije drukčije uređeno.

Naknade

Član 172

Visina naknada koje pružalac platnih usluga naplaćuje za platne transakcije u eurima mora biti jednaka za nacionalne i prekogranične platne transakcije.

Rokovi za izvršavanje prekograničnih platnih transakcija preko računa za plaćanje

Član 173

(1) U slučaju izvršavanja prekogranične platne transakcije u eurima pružalac platnih usluga platioca dužan je da obezbijedi da iznos platne transakcije bude odobren na račun pružaoca platnih usluga primaoca plaćanja najkasnije do kraja narednog radnog dana od dana u kome je pružalac platnih usluga platioca primio nalog za plaćanje u skladu sa članom 40 ovog zakona.

(2) Rok iz stava 1 ovog člana može se produžiti za jedan radni dan ako je prekogranična platna transakcija inicirana u papirnoj formi.

(3) U slučaju izvršavanja prekogranične platne transakcije u valuti druge države članice koja nije euro, pružalac platnih usluga platioca dužan je da obezbijedi da iznos platne transakcije bude odobren na računu pružaoca platnih usluga primaoca plaćanja najkasnije do kraja narednog radnog dana od dana u kome je pružalac platnih usluga platioca primio nalog za plaćanje u skladu sa članom 40 ovog zakona.

(4) Pružalac platnih usluga i korisnik platnih usluga mogu ugovoriti drukčiji rok od roka iz stava 3 ovog člana, koji ne može biti duži od četiri radna dana od dana prijema naloga za plaćanje.

(5) Ukoliko primalac plaćanja nema račun za plaćanje kod pružaoca platnih usluga koji je primio novčana sredstva, taj pružalac platnih usluga dužan je da primaocu plaćanja novčana sredstva stavi na raspolaganje u rokovima iz st. 1 do 4 ovog člana.

Rokovi u slučaju uplate gotovog novca na račun za plaćanje

Član 174

(1) U slučaju prekogranične platne transakcije, ako korisnik platnih usluga koji je potrošač uplati gotov novac na svoj račun za plaćanje kod pružaoca platnih usluga u valuti u kojoj se vodi taj račun, pružalac platnih usluga dužan je da korisniku platnih usluga novčana sredstva stavi na raspolaganje i odredi datum valute odobrenja odmah nakon prijema gotovog novca.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana, ako korisnik platnih usluga nije potrošač, pružalac platnih usluga dužan je da korisniku platnih usluga novčana sredstva stavi na raspolaganje i odredi datum valute odobrenja najkasnije do kraja narednog radnog dana od dana prijema sredstava.

(3) Izuzetno od st. 1 i 2 ovog člana, ako korisnik platnih usluga uplati gotov novac u valuti države članice koja nije euro na svoj račun za plaćanje kod pružaoca platnih usluga u valuti u kojoj se vodi taj račun, korisnik platnih usluga i pružalac platnih usluga mogu ugovoriti drukčiji rok od roka iz st. 1 i 2 ovog člana, koji ne može biti duži od četiri radna dana od dana prijema gotovog novca.

(4) Na vrijeme prijema gotovog novca, u smislu st. 1 do 3 ovog člana, shodno se primenjuju odredbe člana 40 ovog zakona.

Pružaoци platnih usluga

Član 175

Platne usluge u Crnoj Gori, pored pružalaca platnih usluga iz člana 4 ovog zakona, mogu pružati i:

- 1) kreditna institucija sa sjedištem u državi članici koja ima dozvolu, odnosno odobrenje nadležnog tijela matične države članice za pružanje platnih usluga;
- 2) platna institucija sa sjedištem u državi članici;
- 3) institucija za elektronski novac sa sjedištem u državi članici;
- 4) Evropska centralna banka i nacionalna centralna banka države članice kada ne djeluju u svojstvu monetarne ili druge javne vlasti.

Izdavaoci elektronskog novca

Član 176

Izdavaoci elektronskog novca u Crnoj Gori, pored izdavalaca iz člana 108 ovog zakona, mogu biti i:

- 1) kreditna institucija sa sjedištem u državi članici koja ima dozvolu, odnosno odobrenje nadležnog tijela matične države članice za izdavanje elektronskog novca;
- 2) institucija za elektronski novac sa sjedištem u državi članici;
- 3) Evropska centralna banka i nacionalna centralna banka države članice kada ne djeluju u svojstvu monetarne ili druge javne vlasti.

Pružanje platnih usluga platne institucije na teritoriji države članice

Član 177

(1) Platna institucija koja ima odobrenje za pružanje platnih usluga izdato u Crnoj Gori i namjerava da neposredno ili preko ogranka, odnosno agenta na teritoriji države članice pruža platne usluge za koje je dobila odobrenje dužna je da o toj namjeri, prethodno u pisanoj formi, obavijesti Centralnu banku.

(2) U obavještenju iz stava 1 ovog člana navodi se naročito:

- 1) država članica na čijoj teritoriji se namjerava pružanje platnih usluga;
- 2) način pružanja platnih usluga - neposredno ili preko ogranka, odnosno agenta;
- 3) vrste platnih usluga koje se namjeravaju pružati na teritoriji države članice.

(3) Ukoliko platna institucija namjerava da pruža platne usluge preko ogranka, osim informacija iz stava 2 ovog člana, Centralnoj banci dostavlja i informacije i usluge preko agenta, dostavlja i dokumentaciju u skladu sa članom 77 ovog zakona.

(4) Centralna banka je dužna da nadležni organ države članice domaćina obavijesti o nazivu i sjedištu platne institucije koja namjerava da na teritoriji te države članice pruža platne usluge preko ogranka ili agenta, o namjeri da taj ogranak ili agenta upiše u registar platnih institucija u Crnoj Gori, kao i da dostavi obavještenje i informacije iz st. 1 do 3 ovog člana, u roku od mjesec dana od dana njihovog prijema, a prije upisa ogranka ili agenta u registar platnih institucija.

(5) Platna institucija može da počne sa pružanjem platnih usluga preko ogranka ili agenta u državi članici domaćinu nakon što nadležni organ u toj državi primi obavještenje i informacije iz st. 1 do 3 ovog člana i nakon njihovog upisa u registar platnih institucija u Crnoj Gori.

(6) Ukoliko Centralna banka dobije obavještenje od nadležnog organa države članice domaćina da postoje osnovane sumnje da će platna institucija kojoj je odobrenje izdato u Crnoj Gori koristiti ili koristi ogranak, odnosno agenta za pranje novca ili finansiranje terorizma ili da osnivanje ogranka ili angažovanje agenta može povećati rizik od pranja novca ili finansiranja terorizma, može odbiti upis u registar ogranak ili agenta, odnosno može izbrisati iz registra ogranak ili agenta, ukoliko su već upisani.

(7) Centralna banka saraduje sa nadležnim organom države članice domaćina u postupku kontrole platne institucije iz stava 1 ovog člana.

(8) Centralna banka sa nadležnim organom države članice domaćina razmjenjuje informacije i dokumentaciju potrebnu za sprovođenje kontrole poslovanja platne institucije ili njenog ogranka, odnosno agenta na teritoriji te države članice, uključujući i informacije ili sumnju o postupanju suprotno propisima.

(9) Centralna banka može, uz prethodno obavještenje nadležnog organa države članice domaćina, na teritoriji te države članice sprovesti neposrednu kontrolu platne institucije ili njenog ogranka, odnosno agenta koji posluje na toj teritoriji, a može od nadležnog organa države članice domaćina zatražiti da izvrši neposrednu kontrolu.

Pružanje platnih usluga platne institucije iz države članice

Član 178

(1) Platna institucija iz države članice je pravno lice sa sjedištem u državi članici koje ima dozvolu, odnosno odobrenje nadležnog organa matične države članice za pružanje platnih usluga kao platna institucija.

(2) Platna institucija iz države članice može u Crnoj Gori pružati platne usluge za koje ima dozvolu, odnosno odobrenje izdato u matičnoj državi članici, neposredno ili preko ogranka ili agenta.

(3) Platna institucija iz države članice može početi sa pružanjem platnih usluga u Crnoj Gori nakon što Centralna banka primi obavještenje nadležnog organa te države o namjeri platne institucije da pruža platne usluge u Crnoj Gori, a ako ta platna institucija namjerava da pruža platne usluge preko ogranka ili agenta, nakon upisa tog ogranka ili agenta u registar platnih institucija koji vodi nadležni organ matične države članice.

(4) Uz obavještenje iz stava 3 ovog člana dostavljaju se i informacije iz člana 177 st. 2 i 3 ovog zakona.

(5) Agent platne institucije iz države članice u Crnoj Gori može biti samo pravno lice ili preduzetnik sa sjedištem u Crnoj Gori.

posluje u Crnoj Gori neposredno ili preko ogranka, odnosno agenta saraduje sa nadležnim organom matične države članice.

(7) Centralna banka sa nadležnim organima matične države članice razmjenjuje informacije i dokumentaciju potrebnu za sprovođenje kontrole nad platnom institucijom, uključujući i informacije ili sumnju o postupanju suprotno propisima.

(8) Nadležni organ matične države članice može, uz prethodno obavještenje Centralne banke, na teritoriji Crne Gore sprovesti neposrednu kontrolu platne institucije kojoj je izdao dozvolu, odnosno odobrenje za pružanje platnih usluga u

Crnoj Gori, a tu kontrolu može sprovesti i Centralna banka, na zahtjev tog nadležnog organa.

(9) Centralna banka obavještava nadležni organ matične države članice o osnovama sumnje da je pružanje platnih usluga platne institucije iz te države članice u Crnoj Gori u vezi sa izvršenjem ili pokušajem pranja novca ili finansiranja terorizma ili bi pružanje ovih usluga moglo da uveća rizik od pranja novca ili finansiranja terorizma.

Shodna primjena

Član 179

Odredbe čl. 177 i 178 ovog zakona shodno se primjenjuju na institucije za elektronski novac.

Primjena na platne transakcije

Član 180

Odredbe čl. 172 do 179 ovog zakona primjenjuju se na:

- 1) platne transakcije u eurima;
- 2) nacionalne platne transakcije u valutama država članica van eurozone;
- 3) platne transakcije koje uključuju samo jedno preračunavanje valuta između eura i valute države članice van eurozone, pod uslovom da se potrebno preračunavanje valute obavlja u toj državi članici van eurozone i, u slučaju prekograničnih transakcija, da se prekogranični prenos obavlja u eurima.

XIII. KAZNENE ODREDBE

Prekršaji pružalaca platnih usluga

Član 181

(1) Novčanom kaznom od 2.500 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pružalac platnih usluga iz člana 4 stav 1 tač. 1 do 4 i člana 175 tač. 1 do 3 ovog zakona, ako:

- 1) naplati naknade za davanje informacija koje je dužan da da (član 11 stav 1);
- 2) naplati naknade koje nijesu primjerene ili nijesu u skladu sa njegovim stvarnim troškovima (član 11 stav 3);
- 3) ne obavijesti korisnika platnih usluga o naknadi za korišćenje određenog platnog instrumenta prije iniciranja platne transakcije (član 13 stav 2);
- 4) korisniku platnih usluga ne da ili ne učini dostupnim prethodne opšte informacije u skladu sa članom 15 st. 1, 2 i 3 ovog zakona;
- 5) odmah nakon prijema naloga za plaćanje, platiocu ne da ili ne učini dostupnim informacije u skladu sa članom 16 ovog zakona;
- 6) odmah nakon izvršenja platne transakcije, primaocu plaćanja ne da ili ne učini dostupnim informacije u skladu sa članom 17 ovog zakona;

7) korisniku platnih usluga, prije prihvatanja ponude ili zaključivanja okvirnog ugovora, ne da prethodne opšte informacije u skladu sa članom 19 ovog zakona;

8) korisniku platnih usluga prethodne opšte informacije ne da na način utvrđen članom 20 ovog zakona;

9) tokom trajanja ugovornog odnosa, korisniku platnih usluga, na njegov zahtjev, ne da kopiju okvirnog ugovora ili informacije iz člana 19 ovog zakona u papirnoj formi ili na nekom drugom trajnom mediju (član 21 stav 4);

10) pri izmjeni okvirnog ugovora, kamatne stope ili kursa ne postupi u skladu sa članom 22 ovog zakona;

11) u slučaju raskida okvirnog ugovora naplati naknadu suprotno članu 23 stav 2 ovog zakona, odnosno ne izvrši povraćaj naknade u skladu sa članom 23 stav 5 ovog zakona;

12) na zahtjev platioca, prije izvršavanja pojedinačne platne transakcije ne da informacije u skladu sa članom 24 ovog zakona;

13) nakon zaduženja računa za plaćanje za iznos pojedinačne platne transakcije ili, u slučaju kada platilac ne koristi račun, nakon prijema naloga za plaćanje, platiocu ne da informacije u skladu sa članom 25 ovog zakona;

14) nakon izvršavanja pojedinačne platne transakcije, primaocu plaćanja, bez odlaganja, ne da informacije u skladu sa članom 26 ovog zakona;

15) korisniku platnih usluga naplati naknade suprotno članu 28 st. 2, 3 i 5 ovog zakona;

16) spriječi primaoca plaćanja da ponudi popust platiocu za korišćenje određenoga platnog instrumenta (član 28 stav 4);

17) u poslovnim prostorijama namijenjenim za rad sa korisnicima platnih usluga i na svojoj internet stranici ne objavi tarifu po kojoj naplaćuje naknade za pružanje platnih usluga i ne dostavi je Centralnoj banci u roku od tri radna dana od dana utvrđivanja tarife (član 28 stav 7).

18) o blokiranju platnog instrumenta ne obavijesti platioca u skladu sa članom 31 st. 3 i 4 ovog zakona;

19) ne deblokira platni instrument ili ga ne zamijeni novim nakon što prestanu da postoje razlozi za blokadu tog instrumenta (član 31 stav 6);

20) kao izdavalac platnog instrumenta postupi suprotno članu 33 ovog zakona;

21) u slučaju izvršavanja neautorizovane platne transakcije ne postupi u skladu sa članom 36 ovog zakona;

22) po zahtjevu platioca za povraćaj novčanih sredstava za autorizovanu platnu transakciju postupi suprotno članu 39 stav 2 ovog zakona;

23) odbije povraćaj novčanih sredstava (član 39 stav 3);

24) u slučaju odbijanja izvršavanja naloga za plaćanje, korisnika platnih usluga o tome ne obavijesti u skladu sa članom 41 st. 1 i 2 ovog zakona;

25) odbije izvršavanje autorizovanog naloga za plaćanje (član 41 stav 4);

26) pri izvršavanju platne transakcije postupi suprotno članu 43 ovog zakona;

27) ne izvrši plaćanje pružaocu platnih usluga drugog korisnika plaćanja u roku iz člana 44 stav 1, člana 58 st. 1, 2, 3 i 4 i član 174 ovog zakona;

28) ne izvrši plaćanje prema svom primaocu plaćanja u skladu sa članom 44 stav 2, članom 45 i članom 47 st. 1 i 2 ovog zakona;

29) pružaocu platnih usluga platioca ne prenese nalog za plaćanje u skladu sa članom 44 stav 3 ovog zakona;

30) u slučaju uplate gotovog novca ne stavi novčana sredstva na raspolaganje, odnosno ne odobri račun u skladu sa članom 46 i članom 174 ovog zakona;

31) odredi datum valute zaduženja računa za plaćanje platioca suprotno članu 47 stav 3 ovog zakona;

32) u slučaju pogrešno izvršene platne transakcije ne preduzme razumne mjere radi povraćaja novčanih sredstava platiocu (član 48 stav 3);

33) u slučaju neizvršene ili pogrešno izvršene platne transakcije, a na zahtjev korisnika platnih usluga, bez odlaganja, ne postupi u skladu sa članom 49 stav 5 i članom 50 st. 4 i 5 ovog zakona;

34) dokumentaciju o korisnicima platnih usluga, platnoj transakciji i stanju i promjenama na računu za plaćanje korisnika platnih usluga ne čuva u rokovima iz člana

55 stav 1 ovog zakona;

35) ne dostavi Centralnoj banci izvještaj o platnim uslugama (član 55 stav 2);

36) ne obavijesti korisnika platnih usluga, odnosno ne preduzme odgovarajuće aktivnosti u skladu sa članom 59 st. 1 i 2 ovog zakona;

37) nakon prijema novčanih sredstava po osnovu međunarodne platne transakcije postupi suprotno članu 61 ovog zakona;

38) pruža platne usluge preko agenta prije nego što je agent upisan u registar kod Centralne banke, odnosno nakon njegovog brisanja iz registra (član 77);

39) ne obavijesti Centralnu banku o platnom sistemu u kojem učestvuje direktno ili indirektno i o operateru tog platnog sistema (član 133 stav 3), ili

40) za platne transakcije u eurima naplati različite naknade za izvršavanje nacionalnih i prekograničnih platnih transakcija (član 172).

(2) Izuzetno, pružalac platnih usluga ne čini prekršaj iz stav 1 ovog člana ako je, u slučajevima kada je to ovim zakonom dozvoljeno, sa korisnikom platnih usluga ugovorio drukčije nego što je propisano ovim zakonom.

(3) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice pružaoca platnih usluga iz stava 1 ovog člana novčanom kaznom od 500 eura do 2.000 eura.

(4) Pružalac platnih usluga iz člana 4 stav 1 tač. 1 do 4 ovog zakona neće se kazniti za prekršaj iz stava 1 ovog člana ako je djelo učinjeno na području druge države članice pružanjem platnih usluga preko ogranka ili agenta u toj državi članici.

(5) Ako je prekršaj iz stava 1 ovog člana učinio pružalac platnih usluga iz člana 175 tač. 1 do 3 ovog zakona koji platne usluge pruža u Crnoj Gori preko ogranka ili agenta, za prekršaj će se kazniti njegov ogranak, odnosno njegov agent, novčanom kaznom od 2.500 eura do 20.000 eura.

(6) Za prekršaj iz stava 5 ovog člana kazniće se i odgovorno lice ogranka, odnosno agenta novčanom kaznom od 500 eura do 2.000 eura.

Prekršaji primaoca plaćanja

Član 182

(1) Novčanom kaznom od 500 eura do 2.000 eura kazniće se primalac plaćanja, ako:

1) u slučaju kada za korišćenje određenog platnog instrumenta nudi popust, o tome ne obavijesti platioca prije iniciranja platne transakcije (član 13 stav 1);

2) u slučaju iz člana 14 stav 2 ovog zakona, a prije preračunavanja valute, platioca ne upozna sa svim naknadama i kursu koji će primijeniti;

3) od platioca naplati naknadu za korišćenje određenog platnog instrumenta (član 28 stav 5).

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice pravnog lica - primaoca plaćanja novčanom kaznom od 50 eura do 1.000 eura.

Prekršaji kreditnih institucija

Član 183

(1) Novčanom kaznom od 2.500 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pružalac platnih usluga iz člana 4 stav 1 tač. 1 i 4 ovog zakona, ako:

1) otvori transakcioni račun suprotno članu 64 stav 4 ovog zakona;

2) ne vodi registar transakcionih računa svojih korisnika platnih usluga (član 65 stav 1);

3) organizaciji za prinudnu naplatu ne dostavi podatke o otvorenim transakcionim računima, o promjeni podataka o tim računima i o ukidanju tih računa, najkasnije do kraja radnog dana u kojem je račun otvoren, ukinut ili promjena izvršena (član 65 stav 3);

4) nalog za plaćanje za izvršavanje platnih transakcija preko transakcionih računa ne sadrži osnovne elemente ili nije popunjen u skladu sa ovim zakonom (član 66).

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice pružaoca platnih usluga iz stava 1 ovog člana novčanom kaznom 500 eura do 2.000 eura.

Prekršaji platnih institucija

Član 184

(1) Novčanom kaznom od 2.500 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj platna institucija, ako:

1) pruža platne usluge bez odobrenja izdatog u skladu sa ovim zakonom (član 67 stav 2);

2) ne obavijesti Centralnu banku o sticanju kvalifikovanog učešća određenog lica u platnoj instituciji, najkasnije u roku od tri dana od dana sticanja i/ili ne dostavi propisanu dokumentaciju (član 71);

3) pruža dodatne platne usluge bez odobrenja Centralne banke za pružanje tih platnih usluga (član 74);

4) ne zaštititi novčana sredstva primljena za izvršavanje platnih transakcija u skladu sa članom 79 ovog zakona;

5) račune za plaćanje koje vodi ne koristi isključivo za izvršavanje platnih transakcija (član 80 stav 1);

6) odobrava kredite u vezi sa pružanjem platnih usluga suprotno članu 81 stav 1 ovog zakona;

7) obavlja poslove koji obuhvataju primanje depozita ili drugih povratnih sredstava (član 81 stav 2);

8) ne vodi poslovne knjige i/ili ne sastavlja finansijske izvještaje u skladu sa članom 82 stav 1 ovog zakona;

9) ne vodi poslovne knjige i/ili ne sastavlja finansijske izvještaje u skladu sa članom 82 stav 2 ovog zakona;

10) ne čuva knjigovodstvene isprave i ostalu dokumentaciju u skladu sa članom 82 stav 3 ovog zakona;

11) ne obezbijedi vršenje revizije godišnjih finansijskih izvještaja i konsolidovanih finansijskih izvještaja (član 83 stav 1);

12) ne dostavi Centralnoj banci izvještaje u skladu sa članom 83 stav 2 ovog zakona;

13) ne obavijesti Centralnu banku o namjeravanoj eksternalizaciji u skladu sa članom 85 st. 1 ili 2 ovog zakona;

14) eksternalizuje operativne poslove suprotno uslovima iz člana 85 st. 4 i 5 ovog zakona;

15) ne uspostavi ili ne sprovodi sistem upravljanja u skladu sa članom 87 ovog zakona;

16) osnuje ogranak u trećoj državi bez prethodnog odobrenja Centralne banke (član 88 stav 2);

17) ne izvještava Centralnu banku u skladu sa članom 103 st. 1 i 2 ovog zakona;

18) u drugoj državi članici pruža platne usluge za koje je dobila odobrenje, prije nego što o tome u pisanoj formi obavijesti Centralnu banku (član 177 stav 1).

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice platne institucije novčanom kaznom od 500 eura do 2.000 eura.

Prekršaji lica koja obavljaju reviziju

Član 185

(1) Novčanom kaznom od 2.500 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj društvo za reviziju, ako:

1) ne obavijesti Centralnu banku o činjenicama i okolnostima iz člana 83 st. 4 i 5 ovog zakona;

2) ne dostavi dodatne informacije u skladu sa članom 84 stav 2 ovog zakona.

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice društva za reviziju novčanom kaznom od 500 eura do 2.000 eura.

(3) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i ovlašćeni revizor koji vrši djelatnost revizije kao preduzetnik novčanom kaznom od 2.500 eura do 6.000 eura.

Prekršaji institucija za elektronski novac

Član 186

(1) Novčanom kaznom od 2.500 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj institucija za elektronski novac, ako:

- 1) izda elektronski novac bez odobrenja Centralne banke za izdavanje elektronskog novca (član 112 stav 2);
 - 2) izda elektronski novac preko agenta (član 115 stav 1);
 - 3) novčana sredstva koja primi od imaoča elektronskog novca ne zamijeni za elektronski novac, bez odlaganja (član 119);
 - 4) primi depozite ili druga povratna sredstva (član 120 stav 1);
 - 5) pri pružanju platnih usluga koje nijesu povezane sa izdavanjem elektronskog novca, novčana sredstva sa računa za plaćanje ne koristi isključivo za platne transakcije (član 121);
 - 6) odobri kredit iz novčanih sredstava primljenih u zamjenu za izdati elektronski novac (član 122);
 - 7) ne zaštititi novčana sredstva primljena za zamjenu za izdati elektronski novac u skladu sa članom 123 ovog zakona.
- (2) Za prekršaj iz stav 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice institucije za elektronski novac novčanom kaznom od 500 eura do 2.000 eura.

Prekršaji operatera platnog sistema

Član 187

- (1) Novčanom kaznom od 2.500 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj operater platnog sistema iz člana 131 stav 2 tač. 1 do 4 ovog zakona, ako:
- 1) ne obezbijedi funkcionisanje platnog sistema u skladu sa članom 132 st. 1 i 2 ovog zakona;
 - 2) započne sa radom platnog sistema prije nego Centralna banka izda dozvolu za rad tog sistema (član 134 stav 3);
 - 3) ne obavijesti Centralnu banku o početku rada platnog sistema u rokovima iz člana 134 stav 4 ovog zakona;
 - 4) izmijeni ugovor o platnom sistemu i pravila rada platnog sistema bez odobrenja Centralne banke (član 141 st. 1 i 2);
 - 5) prije sklapanja ugovora sa pružaocem usluga eksternalizacije o tome ne obavijesti Centralnu banku (član 143 stav 1);
 - 6) eksternalizuje aktivnosti suprotno članu 143 stav 2 ovog zakona;
 - 7) ne obavještava Centralnu banku u skladu sa članom 163 ovog zakona.
- (2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice operatera platnog sistema iz stava 1 ovog člana novčanom kaznom od 500 eura do 2.000 eura.

Zastarjelost pokretanja prekršajnog postupka

Član 188

Za prekršaje iz čl. 181 do 187 ovog zakona prekršajni postupak ne može se pokrenuti ako protekne tri godine od dana kada je prekršaj izvršen.

XIV. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Rokovi za usklađivanje pružanja platnih usluga

Član 189

(1) Banke koje na dan početka primjene ovog zakona obavljaju poslove platnog prometa na osnovu dozvole za rad izdate u skladu sa zakonom kojim se uređuje osnivanje i poslovanje banaka nastavljaju da pružaju platne usluge iz člana 2 ovog zakona, bez posebnog odobrenja Centralne banke.

(2) Pravna lica, osim banaka, koja na dan početka primjene ovog zakona pružaju platne usluge iz člana 2 ovog zakona dužna su da, u roku od 90 dana od dana početka primjene ovog zakona, Centralnoj banci podnesu zahtjev za izdavanje odobrenja za pružanje platnih usluga u skladu sa ovim zakonom.

(3) Pravna lica koja ne postupe u skladu sa stavom 2 ovog člana ne smiju da pružaju platne usluge.

Okvirni ugovori

Član 190

(1) Okvirni ugovori zaključeni do početka primjene ovog zakona nastavljaju da se primjenjuju do isteka njihovog važenja.

(2) Pružaoci platnih usluga dužni su da, u roku od 30 dana od dana početka primjene ovog zakona, svim korisnicima platnih usluga sa kojima su zaključili okvirni ugovor iz stava 1 ovog člana dostave informacije iz člana 19 ovog zakona koje nijesu obuhvaćene okvirnim ugovorom ili koje nijesu prethodno dostavili tim korisnicima.

Podzakonski akti

Član 191

(1) Centralna banka će donijeti podzakonske akte za koje je ovlašćena ovim zakonom do dana početka primjene ovog zakona.

(2) Do donošenja podzakonskih akata iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se podzakonski akti koji su donijeti na osnovu Zakona o platnom prometu u zemlji ("Službeni list CG", br. 61/08 i 31/12).

(3) Izuzetno od člana 65 stav 6 ovog zakona, do osnivanja organizacije za prinudnu naplatu u skladu sa zakonom kojim se uređuje izvršenje i obezbjeđenje, sadržina Centralnog registra transakcionih računa uređuje se propisom Centralne banke.

Nastavak rada Komisije za vansudsko rješavanje sporova u platnom prometu

Član 192

Članovi Komisije za vansudsko rješavanje sporova u platnom prometu i njihovi zamjenici izabrani na osnovu Zakona o platnom prometu u zemlji ("Službeni list CG", br. 61/08 i 31/12) nastavljaju sa radom do isteka mandata.

Odložena primjena

Član 193

Odredbe člana 155 stav 2 i čl. 171 do 180 ovog zakona primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Prestanak važenja zakonskih odredbi

Član 194

Danom početka primjene ovog zakona prestaje da važi Zakon o platnom prometu u zemlji ("Službeni list CG", br. 61/08 i 31/12), član 5 Zakona o tekućim i kapitalnim poslovima sa inostranstvom ("Službeni list RCG", broj 45/05 i "Službeni list CG", broj 62/08) i član 130 Zakona o izmjenama i dopunama zakona kojima su propisane novčane kazne ("Službeni list CG", broj 40/11).

Stupanje na snagu

Član 195

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore", a primjenjivaće se nakon isteka godine dana od dana njegovog stupanja na snagu.